

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 9

SKARBOFERM

SPÓŁKA DZIERŻAWNĄ
POLSKICH KOPALŃ SKARBOWYCH
NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA AKCYJNA W KATOWICACH

ADRES: CHORZÓW I, PL. MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO 12

ADRES TELEGRAFICZNY: SKARBOFERM-CHORZÓW

TELEFON 409-01

SPRZEDAŻ:

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW

I SIARCZANU AMONU

Z KOPALŃ:

„KRÓL” W CHORZOWIE, „BIELSZOWICE”

I „KNURÓW”

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGR.

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	Str.		Str.
CENY W OBROcie MIĘDZYNARODOWYM — A. W-SKI	1095	KOMUNIKACJA I TRANSPORT	1113
KRONIKA GOSPODARCZA:		BIEŻĄCE ZAGADNIENIA KOMUNIKACYJNE (przemówienie Pana Ministra Komunikacji J. Ulrycha)	1113
ROZWÓJ AKCJI INWESTYCYJNEJ W ROKU 1939 (referat P. Dy- rektora Gabinetu Ministra Skarbu J. Rakowskiego)	1099	ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	1116
GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ:		POCZTA I TELEGRAF	1118
GÓRNICTWO WĘGLOWE	1102	KRONIKA TYGODNIOWA:	
Czas pracy w górnictwie węglowym — J. Zagrodzki		PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	1118
PRZEMYSŁ NAFTOWY	1103	TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH	1119
HUTNICCTWO	1106	SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
ROLNICTWO	1106	RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	1119
Plan finansowo-gospodarczy Lasów Państwowych na rok 1938/39— M. K.		Z BANKU POLSKIEGO	1120
HANDEL:		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
HANDEL ZAGRANICZNY	1110	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
HANDEL WEWNĘTRZNY	1110	LITWA	1121
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	1112	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	1122
RYNEK AKCYJNY	1112		

CENY W OBROcie MIĘDZYNARODOWYM

WIADOMO aż nadto dobrze, iż jedną z zasadniczych różnic, dzielących przedwojenne koncepcje polityki gospodarczej od tych, jakim hołduje się na świecie obecnie, jest odmienne ustosunkowanie się do problemu stałości waluty i poziomów cen w poszczególnych krajach. O ile przed wojną kanony waluty złotej opierały się na fundamencie absolutnej stałości parytetów kruszcowych poszczególnych walut, a więc—implicite—dopuszczały wyraźne wahania w zakresie poziomów cen, obliczanych w tych właśnie walutach, o tyle obecnie ta rzecz ma się biegunowo odwrócić. Zagadnienie stałości walutowej przesunięte zostało stanowczo na plan drugi w stosunku do chronionej nieomal przez każdą politykę gospodarczą zasady utrzymywania „odpowiedniego” poziomu cen na danym rynku. Wynikiem tego jest nie tylko płynność w tym, co się tyczy wzajemnego stosunku do siebie kursów poszczególnych walut, ale ponadto i poważne różnice, jakie po-

wstały pomiędzy poziomami cen wewnątrznych w poszczególnych krajach. Slogan o „zaniku jednolitego poziomu cen światowych” może przytoczyć na uzasadnienie swego powstania niezliczoną ilość argumentów.

Płynność w zakresie wzajemnego stosunku wartości poszczególnych walut uwidoczni się najlepiej, jeśli porównamy rozmiar procentowego spadku wartości tych w stosunku do parytetów w poszczególnych okresach ostatnich lat. Tak np. funt szterling w 1934 r. posiadał przeciętnie zaledwie 61·8% swej wartości z 1929 r., w 1935 r.—59·8%, w 1938 r.—59·3%, ale w styczniu b. r.—już tylko 56·7% (ostatnia niżka funta). Frank francuski, utrzymujący się do września 1936 r. na parytecie, miał w 1937 r. przeciętną wartość już tylko 61% tego parytetu, w 1938 r.—43·4% (druga i trzecia dewaluacja), a na początku b. r. obniżył się wraz z funtem poniżej 40% poziomu sprzed dewaluacji. Jednocześnie jednak gulden holen-

derski, który porzucił swój parytet razem z frankiem francuskim, obniżył się odeń o wiele słabiej i obecnie kurs jego wynosi ok. 80% parytetu przeddevaluacyjnego, podczas gdy trzeci towarzysz dewaluacji z września 1936 r.—frank szwajcarski—utracił ze swego parytetu ok. 30% (w styczniu b. r. kurs przeciętny jego wynosił 69·1% parytetu). Jeden tylko dolar, stabilizowany de facto od stycznia 1934 r. po dewaluacji wiosennej 1933 r.—zachowuje od tego czasu niezmienny kurs, wynoszący 59·06% dawnego parytetu, stanowiąc w ten sposób ośrodek, na który „równają” w swych fluktuacjach inne „ruchome” waluty świata.

Osiągnięcie stosunkowo sztywnego poziomu cen wewnętrznych może być jednak uzyskane nie tylko drogą manipulowania kursem wewnętrznym waluty, ale również odgrózeniem jej—w drodze ograniczeń w swobodnym obrocie dewizowym z zagranicą—od wpływów zewnętrznych. Reguły ścisłej zresztą w tym wypadku praktyka lat ostatnich ustalić nie zdołała. W zależności od elementów, z jakich kształtuje się bilans płatniczy danego kraju, od roli, jaką w nim gra handel zagraniczny i zwłaszcza w zakresie stosunków wymiennych z krajami, hołdującymi temu czy innemu kierunkowi w swej polityce pieniężnej itd.—stabilizacja wewnętrznego poziomu cen daje się przeprowadzić bądź wyłącznie manipulacjami walutowymi, bądź tylko ograniczeniami dewizowymi czy towarowymi, bądź—wreszcie—obu środkami łącznie. Wewnętrzny kurs marki niemieckiej, penga węgierskiego, czy lita litewskiego utrzymuje się na parytecie i chroniony jest wyłącznie ograniczeniami dewizowymi, podczas gdy np. leja rumuńska czy lir włoski doznały niezależnie od istniejących w tych krajach ograniczeń dewizowych dewaluacji, a frank szwajcarski czy gulden holenderski mogły nie ulec tym rozmiarom niżki co funt, frank francuski czy dolar—z uwagi czy to na częściową reglamentację towarową w obrotach zagranicznych ich krajów, czy rozwinięte stosunki wymienne z krajami o wysokim poziomie cen wewnętrznych (Niemcami), czy wreszcie na wierzyielski charakter ich rynków pieniężnych, jakkolwiek walut tych nie chronią żadne ograniczenia dewizowe w stosunku do zagranicy.

Poświęcenie stałości waluty lub specjalna jej ochrona na rzecz utrzymania stałości wewnętrznych poziomów cen w poszczególnych krajach dało, oczywiście, pożądane rezultaty. Jeśli spojrzymy na ogłaszane stale wskaźniki cen hurtowych w poszczególnych krajach w ostatnich latach dziesięciu, zauważymy, iż odchylenia w poziomach tych, jakie miały miejsce w pierwszych latach kryzysu, ustąpiły miejsca stabilizacji z chwilą, kiedy poczęto stosować specjalne zarządzenia czy to walutowe, czy ochronno-dewizowe. W Niemczech np. wewnętrzny poziom cen nie wykazuje w ostatnich trzech latach żadnej zmiany, a różni się od poziomu z 1931 r. zaledwie o kilka punktów. Również w Anglii czy Francji ostatnie wahania nie przewyższają kilku punktów. W Stanach Zjedn. obecny poziom cen różni się—mimo depresji 1937/38 r.—od najwyższego poziomu pokryzysowego zaledwie o kilkanaście punktów. Słowem, w dziedzinie wewnętrznej polityki gospodarczej zamierzony skutek został mniej lub więcej osiągnięty.

Zupełnie jednak inaczej przedstawia się sytuacja od strony stosunków międzynarodowych, a więc tam, gdzie decyduje nie wewnętrzny poziom cen, wyrażony w pieniądzu krajowym, ale poziom cen w złocie.

Tutaj właśnie z uwagi na różnorodność wartości w złocie poszczególnych walut poziomy cen poszczególnych krajów odbiegają od siebie bardzo silnie. Mieliśmy nieraz sposobność na tym miejscu podkreślać trudności porównywania tych „narodowych” poziomów cen pomiędzy sobą. Przypominamy, iż dokładna analiza takiego porównania, że wymienimy np. dokonaną przez Prof. Rista analizę odchyień pomiędzy francuskim i angielskim poziomem cen w złocie, wymaga bardzo długiej i skrupulatnej pracy. Dlatego też, upraszczając sobie zagadnienie i rezygnując z dokładności, porównywuje się zazwyczaj nie same poziomy cen ale ich wskaźniki, sprowadzone do jednej wspólnej bazy wyjściowej. System ten, jak powiedziano jest niedokładny z uwagi na różne, niewątpliwie, poziomy cen w poszczególnych krajach właśnie w owym roku wyjściowym, jak również z uwagi na różne systemy obliczania wskaźników. W każdym razie daje on ogólne pojęcie o rozbieżnościach, jakie istnieją w tym zakresie po dziesięciu latach kryzysu.

Przyjmując pod uwagę te niedokładności, które zresztą nie mogą zmienić zasadniczych wyników obliczeń, dochodzimy do wniosku, iż istnieją wśród głównych krajów świata trzy grupy, dość wyraźnie odbijające się jedna od drugiej pod względem poziomów cen, mianowicie:

Grupa I krajów o wysokim poziomie cen w złocie, do której należą: Węgry z poziomem cen, wynoszącym w 1938 r. ok. 79% poziomu z 1929 r., Niemcy—z poziomem cen, równym ok. 77% poziomu sprzed lat dziesięciu, Bułgaria—gdzie wskaźnik cen wynosi 65% poziomu z 1929 r., i Turcja, gdzie utrzymuje się on na wysokości ok. 60% poziomu z 1929 r.

Jeśli do grupy krajów o wysokich poziomach cen zaliczamy Bułgarię i Turcję mimo dużej rozpiętości pomiędzy ich poziomami a poziomem niemieckim czy węgierskim, czynimy to dlatego, iż w i w jednym i w drugim z tych krajów składnikami obliczeniowymi wskaźnika cen są wyłącznie surowce i produkty rolne, a więc artykuły, których ceny spadły w ostatnim dziesięcioleciu o wiele silniej niż ceny przemysłowe. Jeśli więc mimo to wskaźniki bułgarski i turecki sięgają tak wysokiego poziomu, jak 60÷65% poziomu z 1929 r., trzeba kraje te niewątpliwie zaliczyć do naszej grupy pierwszej.

Grupa II—krajów o „pośrednim” poziomie cen w złocie, stanowi w naszym pojęciu niejako pomost pomiędzy krajami o gospodarce wyraźnie zamkniętej a krajami „dewaluacyjnymi” o niskim poziomie cen w złocie i gospodarce nieskrępowanej w stosunkach jej z zagranicą. W grupie tej znajdują się: Włochy ze wskaźnikiem cen 59 w stosunku do 1929 r.=100 (a więc kraj, który prowadzi gospodarkę autarkiczną, ale jednocześnie zdevaluował częściowo swoją walutę), Holandia—ze wskaźnikiem nieco powyżej 58, mimo dewaluacji guldena i braku wszelkich ograniczeń dewizowych, Polska—ze wskaźnikiem ok. 58, oraz Rumunia ze wskaźnikiem ok. 56÷57—mimo wyraźnego obniżenia wartości lei.

Grupa III, wreszcie—krajów o wyraźnie niskim poziomie cen w złocie—obejmuje najprzód kraje tzw. bloku szterlingowego, a więc Wielką Brytanię (wskaźnik 52÷53 w stosunku do 1929 r.=100) oraz kraje skandynawskie (Norwegia—wskaźnik 55, Szwecja—wskaźnik 51·5, Dania i Finlandia—wskaźnik 50), dalej—Szwajcarię i Belgię o mniej więcej jednolitym wskaźniku 53, Stany Zjedn.—ze wskaźnikiem niespełna

49, i wreszcie Francję, która po kilkakrotnej dewaluacji osiągnęła w 1938 r. przeciętny wskaźnik cen w złocie na poziomie nieco wyższym od 45.

Wyliczenia te, które—podkreślamy to jeszcze raz—nie mogą pretendować do absolutnej ścisłości, dają ogólny obraz tych rozpiętości w cenach, z jakimi trzeba się liczyć w dzisiejszych czasach w międzynarodowych stosunkach gospodarczych. Pobieżny nawet rzut oka na podane przez nas zestawienie doprowadza nas od razu do wniosku, iż kraje dłużnicze nie przeprowadziły na ogół dewaluacji pieniądza (prawdopodobnie z przyczyn wewnętrzno-gospodarczych i z uwagi na korzyści, jakie ciągną ze zdewaluowania się ich zobowiązań finansowych wobec krajów wierzycielskich), a skutkiem tego posiadają stosunkowo wysokie poziomy cen w złocie. Na odwrót—niski poziom tych cen spotykamy w krajach wierzycielskich, które manipulowały wartością swego pieniądza. Ten stan rzeczy musi, oczywiście, utrudniać niewymownie osiągnięcie tego głównego elementu w dziele uporządkowania świata pod względem gospodarczym, jakim jest bezwzględne zrównoważenie bilansów płatniczych poszczególnych krajów. Kraje dłużnicze nie decydują się obniżyć swych poziomów cen w złocie drogą manipulacji pieniężnych, wychodząc z założenia, iż poza wspomnianymi doraźnymi korzyściami, jakie osiągają wskutek swej polityki w zakresie zmniejszania się ich zadłużenia zagranicznego, nie mówiąc już o uniknięciu w ten sposób poważnych niejednokrotnie trudności wewnątrz kraju—rozmiar ewentualnej dewaluacji jest wobec zupełnej płynności stosunków w tym zakresie niesłychanie trudny do osiągnięcia. O ile jeszcze kraj wierzycielski może utrzymywać oscylacje swej oderwanej od parytetu złota waluty w skromnych rozmiarach drogą odpowiednich posunięć funduszami wyrównawczymi, to żaden kraj dłużniczy nie mógłby sobie na taką politykę pozwolić. Jakąż jednak możnaby wybrać bazę trwalszą, kiedy jedynym mniej więcej stałym miernikiem walut jest w tej chwili dolar amerykański, który notabene—z dnia na dzień może i tak zmienić swą wartość, inne zaś waluty wykazują—jakośmy to wskazali na wstępie—bardzo poważne wahania w swej wartości nieomal z miesiąca na miesiąc. Jeśli wszystkie te argumenty były zawsze i pozostają nadal absolutnie słuszne—to faktem jest przecież, iż jedyna droga, na jakiej kraje dłużnicze mogą w rezultacie spłacać swe przeszłe (i ewentualnie—przyszłe) długi krajom wierzycielskim, mianowicie wywóz swych produktów—staje się utrudniona przez stosunkowo wysoką ich cenę w złocie, wynikającą z wysokiej wartości w złocie walut krajów dłużniczych. Jeśli zważymy zaś, iż w stosunkach rozliczeniowych krajów wierzycielskich z krajami dłużniczymi bilans handlowy odgrywa czołową i decydującą rolę, to jasnym się staje obecnie znany skądinąd fakt, iż w okresie ostatniego dziesięciolecia istniało tylko kilka krótkotrwałych momentów, w których kraje dłużnicze, wzięte „en bloc”, wykazały rzeczywistą nadwyżkę swych łącznych bilansów płatniczych wobec swych wierzycieli.

W tych warunkach przed polityką wywozową krajów dłużniczych staje w całej pełni problem takiego czy innego wyrównania niekorzyści, jakie wysoki kurs ich walut powoduje dla ich wywozu na rynki, gdzie waluty zostały obniżone w swej wartości i spowodowały tym samym silne obniżenie poziomu cen w złocie. Logika sama wskazuje tu drogę postępo-

wania. Skoro, mianowicie, dla krajów dłużniczych obniżenie wartości walut własnych byłoby niekorzystne ze wszystkich innych punktów widzenia poza ściśle handlowym, należy właśnie na odcinku obrotu towarowego wyrównać tę niekorzystną stronę wysokiego kursu waluty, nie naruszając go we wszystkich innych dziedzinach. Osiągnąć to można tylko jednym sposobem: obciążeniem przywozu dodatkowymi kosztami i przeznaczeniem sum, uzyskanych z tego obciążenia, na premiowanie wywozu.

Dlaczego właśnie ta droga jest najlogiczniejsza? Dlatego, że bierze ona za punkt wyjścia nie co innego, jak właśnie realną sytuację w zakresie poziomu cen w poszczególnych krajach. Jeśli—upraszczając zagadnienie do teoretycznego przykładu—powiemy sobie, iż poziom cen w złocie w kraju A wynosi 50, a w kraju B—80, to, rozumując logicznie, ceny te działać będą na handel wzajemny obu tych krajów w sposób następujący:

a) wywóz kraju A do kraju B odbywać się będzie na owym teoretycznym poziomie „50”, a ponieważ importowane z kraju A towary sprzedawane będą w kraju B na poziomie jego cen wewnętrznych, więc importer kraju B z konieczności realizować będzie na przywozie z kraju A olbrzymią marżę zysku;

b) na odwrót—wywóz z kraju B do kraju A nie będzie odbywał się w ogóle, chyba, że zajdzie szereg okoliczności ubocznych, które nań pozwolą. Może to być bądź premiowanie wywozu tego z funduszy budżetowych, bądź operowanie w wywozie tym takimi masowymi towarami, w których koszty własne są specjalnie niskie i umożliwiają wywóz nawet przy istniejącej ogólnej marży poziomów cen, bądź wreszcie wywożenie towarów, które przy wywozie na inne rynki lub przy zbyciu na rynku wewnętrznym wykazują tak wysoki zysk, iż część jego może być przeznaczona na pokrycie strat przy wywozie na rynek kraju A, a ogólny bilans zysków i strat eksporterów danego towaru zamknie się jednak nadwyżką pierwszych nad drugimi.

Wszystko to jednak zależy od okoliczności faktycznych, dla których trudno o jednolitą regułę. Niektóre rynki o niskim poziomie cen w złocie są lub mogą być odbiorcami takich właśnie towarów, inne—strukturalnie odbiorcami takimi nie są. W tym wypadku pozostawałaby właściwie jako jedyna droga wyjścia premiowanie wywozu z funduszy państwowych, co znów—niezależnie nawet od zagadnienia budżetowego—jest o tyle niesłuszne, że, jak to podkreśliliśmy, powyżej w p. a, importerzy kraju o wysokim poziomie cen w złocie zupełnie „niezasłużenie” zarabiają na przywozie z krajów o niskim poziomie tych cen całą marżę zysku. Wydaje się przeto najzupełniej uzasadnione, aby ich właśnie—a nie kogo innego—obarczyć kosztami premiowania towarów, wywożonych do kraju o niskim poziomie cen. Albowiem, o ile obciążenie to skalkulowane będzie na właściwym poziomie, nie może ono w żadnym razie odbić się na wyższość cen w kraju o wysokim poziomie cen, a pójdzie wyłącznie na koszt wysokiego zarobku importera.

Ten system—system obciążania przywozu dodatkowymi kosztami, idącymi na rzecz popierania wywozu—stosowany jest od dawna już we wszystkich krajach dłużniczych Europy, które nie poszły drogą dewaluacji swych walut. Technicznych systemów obciążeń jest bardzo wiele, w sumie jednak prowadzą się one do dwóch zasadniczych typów:

A) obciążania przywozu i premiowania wywozu od strony walutowej, co się równa dewaluacji danej waluty w obrotach handlowych (i to ze wszystkimi krajami zagranicznymi lub tylko z niektórymi z nich),

B) obciążania przywozu i premiowania wywozu od strony towaru—i to również bądź danego towaru, przywożonego skądkolwiek, bądź wszystkich towarów, przywożonych z określonego kraju.

Rozpatrzmy po kolei wszystkie te możliwości. Zanim jednak przejdziemy do tej analizy, musimy podkreślić jeden, zdaniem naszym, zasadniczy moment. Mimo różnorodności form technicznych, mimo odmiennych ujęć prawnych, mimo wreszcie zupełnie różnych zewnętrznych aspektów poszczególnych tych poczynań, ich treść gospodarcza jest identyczna. Treść ta, jak mówiliśmy przed chwilą, sprowadza się do uniknięcia niekorzystnych skutków wysokiego poziomu cen w złocie w danym kraju dla wywozu towarowego tego kraju drogą obciążania przywozu—i cel ten osiągnąć może w bardzo różnych formach. Istota rzeczy jednak pozostaje ta sama—bez względu na to, czy będzie to tzw. Aufgeld, czy transakcja wiązana, czy odmienny od parytetu kurs rozrachunkowy w clearing-u, czy „wolna negocjacja dewiz”, czy jeszcze inne sposoby techniczne.

*

Wracamy teraz do naszej analizy. Z uwagi na to, iż, jak powiedzieliśmy, istota wszystkich tych środków jest jedna i ta sama—bez względu na to, czy obciążenie przywozu i przeznaczenie uzyskanych z tego środków na premiowanie odbywa się od strony walutowej czy towarowej, rozróżnienie to musimy traktować wyłącznie jako różniczkowanie techniki operacji. Trzeba to wyraźnie podkreślić, albowiem panuje na ten temat daleko idące pomieszanie pojęć. Jest, mianowicie, zupełnie obojętne, czy przywóz towaru „x” obciąża się przez zażądanie przy udzielaniu pozwolenia przywozu dodatkowej opłaty, która następnie służy dla premiowania towaru „y” przy jego wywozie, czy następuje toż samo w drodze porozumienia importera, który płaci eksporterowi wprost premię w transakcji wiązanej, gdyż wie, że inaczej nie zdoła towaru przywieźć, czy wreszcie importer, otrzymując przydział dewiz na zapłatę przywożonego towaru, musi za dewizy te zapłacić drożej niż wynosi kurs parytetowy, a różnica pomiędzy tym kursem i ceną dewiz, zażadaną od importera, idzie na premię automatycznie.

Czyż jednak w takim razie każde premiowanie wywozu towarowego musi być równoznaczne z powyżej przytoczonymi kombinacjami? Oczywiście—nie. Ale różnica tkwi tutaj nie w źródle, z którego czerpie się fundusze premie (budżet czy obciążenie przywozu), nie w sposobie obciążania przywozu (od strony towaru czy od strony waluty), ale wyłącznie w gospodarczym sensie premiowania. Jeśli, mianowicie, służy ono dla pokonania trudności wywozowych, niezależnych od ogólnego poziomu cen w danym kraju i na rynku wywozowym, a więc jeśli celem jego jest np. konieczność szybkiego wypchnięcia jakiejś nadwyżki produkcyjnej, ciężącej na rynku, albo dostanie się na jakiś nowy rynek zagraniczny, gdzie istnieje już obca konkurencja i gdzie zatem bez specjalnych pomocy wejść nie sposób, wówczas taka premia—premia gospodarcza par excellence—nie posiada, oczywiście, żadnych cech wspólnych z omawianymi powyżej sposobami.

Z chwilą zaś, kiedy premiowanie ma pokonać trwale istniejącą różnicę poziomów cen pomiędzy rynkiem wywozowym i rynkami zbytu, wówczas z konieczności należy ono do dziedziny, którą na tym miejscu specjalnie omawiamy.

Wynika z tego, iż sposoby pokonywania różnic cen w handlu międzynarodowym, przytoczone powyżej pod A, nie różnią się specjalnie od przytoczonych pod B. Niemniej jednak posiadają szereg cech specyficznych, mianowicie:

a) Obciążanie przywozu od strony waluty, przeznaczonej na jego zapłatę, uchwytuje przywóz, powiedzielibyśmy, „u sedna” samej transakcji importowej, [mianowicie w chwili zapłaty. Jest ono więc o wiele wygodniejsze technicznie niż obciążanie i premiowanie towaru. Zresztą różnorodność systemów jest tu bardzo wielka, gdyż należy tu tzw. Aufgeld (nadpłata walutowa, surtaxe de change), polegająca na sprzedaży dewiz na import po wyższym kursie od parytetowego przy jednoczesnym nabywaniu dewiz z eksportu—również po wyższym kursie (tyczyć się to może, oczywiście, zarówno poszczególnych towarów, jak i wymiany z poszczególnym krajem, lub, wreszcie, wymiany z pewnymi grupami krajów—w zależności od poziomów cen, istniejących w nich), dalej—należą tu również tzw. umowne kursy przeliczeniowe w układach clearingowych, a wreszcie—elastyczne systemy umownych kursów w postaci tzw. wolnej negocjacji dewizowej (gdzie obciążanie przywozu i premia wywozowa nie jest stała, ale kształtuje się w zależności od podaży i popytu dewiz w ramach pewnych obrotów dwustronnych, wyrównując w ten sposób automatycznie rozrachunek pomiędzy obu stosującymi ją krajami).

b) Cechą ujemną wszystkich tych systemów jest to, iż nie uwzględniają one na ogół konieczności różnolitego obciążania poszczególnych towarów w obrocie z różnymi krajami, bądź różnych elementów przywozu z określonego kraju (niwelując jednocześnie premię wywozową bez uwzględniania różnic w potrzebach premiowych poszczególnych artykułów czy działów wywozu do [pewnych krajów]). W sumie jednak automatyczność działania systemów tych i na ogół nieskomplikowana technika sprawiły, iż w większości wypadków zastąpiły one stosowane początkowo obciążenia przywozowe i premie wywozowe w stosunku do towarów, stanowiących przedmiot obrotu zagranicznego.

Przechodząc do drugiej z omawianych przez nas grupy systemów, mianowicie tej właśnie, która za obiekt obciążeń i premij bierze nie walutę importową i eksportową, ale sam import i eksport, musimy zaznaczyć, iż wkracza ona siłą rzeczy w zagadnienia zgoła odmienne, mianowicie prawno-traktatowe. Na ogół bowiem kraje cywilizowane połączone są pomiędzy sobą datującymi się jeszcze z czasów przedkryzysowych umowami handlowymi, opartymi o klauzulę największego uprzywilejowania, która, jak wiadomo, głosi, iż towar jednego z kontrahentów nie będzie obciążany przy jego przywozie na terytorium drugiego silniej od tegoż samego towaru, pochodzącego z jakiegokolwiek trzeciego kraju. Klauzula ta miała, oczywiście, na myśli tylko obciążenia celne, ale z chwilą, gdy dla pokonania różnic w poziomach cen nie chce się stosować obciążeń i premij walutowych (o których w żadnej umowie przedkryzysowej mowy nie było i które zatem stosować można auto-

nomicznie), powstaje tu nieoczekiwany problemat prawny. Można zeń wybrnąć dwojako:

1.—Albo podchodząc do obciążeń poszczególnych towarów—bez względu na to, skąd są one przywożone (przez co KNU pozostaje w mocy). Wynikiem tego jednak jest niemożność różniczkowania obciążeń w zależności od poziomów cen, istniejących w poszczególnych krajach, gdyż obciąża się nie przywóz z danego kraju, ale poszczególny towar, przywożony nieraz z kilku krajów równocześnie. Dla tego też stosuje się zazwyczaj system ten do towarów, mających tzw. cenę światową (w Polsce np. do kawy, herbaty itd.). Dodatnią cechą tego systemu jest natomiast możliwość pobierania obciążenia w rzeczywistej opłacie na jakiś fundusz premiowy—i płacenie w następstwie z funduszu tego premij w zależności od potrzeb wywozowych każdego artykułu eksportowego.

2.—Albo, idąc po linii obciążania przywozu, przychodzącego z określonego rynku (tj. tak, iż np. analogiczne towary, przychodzące z innych rynków, mogą nie być obciążone przy ich przywozie). Wówczas wprawdzie postulat różniczkowania pomiędzy poszczególnymi poziomami cen jest spełniony, występuje natomiast przeszkoda prawna w postaci wspomnianej powyżej klauzuli najwyższego uprzywilejowania. W tym wypadku pozostaje jako jedyny sposób wyjścia dopuszczenie do tzw. transakcji wiązanych, gdzie obciążenie i premia ustalane są nie pomiędzy rządami obu kontrahentów, ale pomiędzy poszczególnymi importerami i eksporterami. Ta „kompensata prywatna” jest z natury rzeczy o wiele bardziej skomplikowana od wszystkich wymienionych powyżej systemów, bierze ona jednak pod uwagę potrzeby premiowe różnych towarów eksportowych i zdolność do ponoszenia obciążeń różnych towarów importowych—przez co jest nieraz bardziej życiowa od jednolitych „aufgeldów”, czy kursów rozrachunkowych. Z uwagi jednak na jej skomplikowanie i możliwe zawsze w tych wypadkach nadużycia w większości krajów została ona porzucona albo zmodyfikowana przynajmniej pewnymi klauzulami traktatowymi, stawiającymi pewne zasady stałe co do „wiązań” poszczególnych towarów lub grup towarowych, stanowiących przedmiot wzajemnego obrotu dwóch krajów.

Wydaje się nam, iż w powyższych—bardzo zresztą sumarycznych—uwagach wyczerpaliśmy ten

tak skomplikowany a przecież tak niesłychanie istotny problemat dzisiejszych obrotów międzynarodowych. Nie mogliśmy z natury rzeczy wchodzić w szczegóły, których z racji skomplikowania zagadnienia jest niezwykła obfitość. Zwłaszcza Niemcy doszły w powikłaniu najprzeróżniejszych kombinacji rozliczeniowych (opartych głównie na różnolitej wartości „zamrożonych” w Rzeszy należności zagranicznych) niemal do absurdu. Bo też technicznych sposobów rozwikływania w obrotach zagranicznych trudności, wynikłych z różnic w poziomach cen w złocie, jest tyle, ile kombinacji handlowo-rozliczeniowych w stosunkach z poszczególnymi krajami, dotyczących się poszczególnych towarów i w konkretnych warunkach faktycznych, istniejących w obrotach tych krajów pomiędzy sobą. Kiedy czyta się więc w prasie codziennej o „ustalaniu kursu marki do dinara”, o „kursie rozliczeniowym w clearingu z Brazylią”, o „ujednoczeniu Aufgeldu na Węgrzech” itd.—wydawać się może, iż chodzi tu o jakieś pomieszanie pojęć, którego źródła doszukać się nie sposób. I wówczas pamiętać należy tylko o tym, cośmy już podkreślili powyżej, mianowicie, iż wszystkie te komplikacje i systemy mają jako punkt wyjścia jeden i ten sam postulat polityczno-gospodarczy, mianowicie zniwelowanie niekorzystnych dla krajów o wysokich poziomach cen w złocie warunków wywozowych bez potrzeby manipulowania oficjalnym kursem waluty. Jeśli spojrzeć się na wszystkie te praktyki wyłącznie pod tym kątem widzenia, ukażą się nam one jako mniej lub więcej szczęśliwe rozwiązania techniczne, których celem jest drogą skomplikowanych nieraz praktyk osiągnąć przecież maksymalne skutki gospodarcze.

Nasuwa się, wreszcie, jedno pytanie: czy systemy te przetrwają długo jeszcze? Odpowiedź na to należy do tych jednak, którzy w swych rękach dzierżą przyszłość walutową świata, a więc do wielkich krajów wierzyielskich. Wydaje się rzeczą niewątpliwą, iż z chwilą jakiejś takiej stabilizacji międzynarodowych stosunków walutowych poziom cen w złocie w poszczególnych krajach będzie się musiał ostatecznie wyrównać. Ale termin tych tak pożądaných dla przyszłości gospodarczej świata przeobrażeń jest w tej chwili jeszcze zupełnie nie do przewidzenia.

A. W-ski

KRONIKA GOSPODARCZA

ROZWÓJ AKCJI INWESTYCYJNEJ W ROKU 1939

REFERAT P. DYREKTORA GABINETU MINISTRA SKARBU J. RAKOWSKIEGO¹⁾

Rozwój inwestycji publicznych w b. r. nie tylko nie doznał jakiegokolwiek zahamowania, lecz—przeciwnie, mamy do czynienia z dalszym wzrostem ogólnej kwoty wydatków na inwestycje, jak i z przyspieszeniem tempa wykonywania poszczególnych robót. W I półroczu 1939 r. uruchomiono na

¹⁾ Streszczenie referatu wygłoszonego na konferencji prasowej w Prezydium Rady Ministrów w dn. 27/VII b. r.

podstawie ustawy o inwestycjach na cele inwestycyj ogólnogospodarczych (cywilnych) kredytów na kwotę o kilka milionów złotych większą aniżeli w analogicznym okresie ub. r., tzn. że mimo pewnych trudności na rynku finansowym ogólne rozmiary inwestycji „cywilnych” są nieco większe niż w ub. roku.

Drugie źródło finansowania inwestycji, jakim są dotacje i kredyty Funduszu Pracy, preliminowane

początkowo na zł 85 miln., już w toku dotychczasowego wykonania zwiększone zostało w skali rocznej do ok. zł 100 miln., a więc do poziomu wydatków zeszlatorocznych. Plan robót, finansowanych przez Fundusz Pracy, w roku budżetowym 1939/40 został dostosowany do ogólnopństwowego planu inwestycyjnego i potrzeb gospodarczych poszczególnych samorządów przy jednoczesnym uwzględnieniu konieczności zatrudnienia jak największej liczby bezrobotnych. Znaczny wzrost stanu zatrudnienia na robotach publicznych, jaki w tej chwili obserwujemy, jest w dużym stopniu spowodowany właśnie tą akcją Funduszu Pracy, który od razu w pierwszych miesiącach uruchomił poważną część swego rocznego budżetu, przeznaczoną na cele zatrudnienia.

Jeśli chodzi o wydatki inwestycyjne z budżetu państwowego oraz z budżetów wielkich przedsiębiorstw państwowych, stanowiące trzecie zasadnicze źródło finansowania inwestycji o charakterze publicznym, to w b. r. wykaże ono w części, dotyczącej przedsiębiorstw państwowych, dość znaczny wzrost. Jak wiadomo, wydatki inwestycyjne w budżecie Państwa nie zostały objęte ostatnimi kompresjami, a wydatki inwestycyjne przedsiębiorstw państwowych zwiększą się na skutek podjętej akcji rozbudowy wielu działów wytwórczości oraz inwestycji o charakterze obronnym.

Jeśli do tego dodamy, że kredyty na budownictwo mieszkaniowe rozprowadzane są w ustalonych rozmiarach, a sumy, przeznaczone na F. O. N., w związku z subskrypcją Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej, której wpływy są natychmiast Funduszowi temu przekazywane, zostały już znacznie zwiększone—możemy wyprowadzić wniosek, że tegoroczne wydatki na inwestycje publiczne nie tylko przekroczą znacznie kwotę zeszlatoroczną, lecz również kwotę, przewidywaną na b. r.—pomimo, że w inwestycjach, opartych o samodzielne kredytowanie się różnych inwestorów na rynku pieniężnym (np. samorządów), wyłoniły się znaczne trudności.

Należy przypomnieć, że w 1936 r. łączne wydatki inwestorów publicznych wyniosły zł 612 miln., w 1937 r.—zł 955 miln., w 1938 r.—ok. zł 1 100 miln., a na b. r. obliczane były w momencie ustalania planu 3-letniego na ok. zł 1 250 miln. Jak więc widzimy, mamy do czynienia ze stałym wzrostem wydatków na inwestycje publiczne, który to wzrost i w b. r. będzie miał miejsce.

Dla pełności obrazu należy, wreszcie, podkreślić, że cały ten scharakteryzowany powyżej wzrost działalności inwestycyjnej Państwa odbywa się własnym wysiłkiem finansowym kraju, gdyż kredyty zagraniczne stanowią zaledwie kilka procent w ogólnych wydatkach inwestycyjnych, jak również, że równocześnie ma miejsce wzrost inwestycji prywatnych, opierający się również na kapitałach krajowych.

W ramach kredytów inwestycyjnych, przeznaczonych na cele ogólnogospodarcze, realizowany jest przede wszystkim intensywnie program elektryfikacyjny—zarówno w zakresie budowy nowych siłowni, jak i linii przesyłowych i stacji transformatorowych.

Niezależnie od uruchomionej już całkowicie w b. r. wielkiej elektrowni w Nisku podjęta została budowa dwóch wielkich elektrowni pod Starachowicami i pod Lublinem, a więc w rejonach A i B Centralnego Okręgu Przemysłowego. Intensywnie też prowadzone są prace przy budowie siłowni wodnych w Rożnowie

i Czchowie na Dunajcu. Na ziemiach północno-wschodnich wznoszona jest zaporą wodną i zakłady elektryczne w Turniszczkach z kredytów Funduszu Pracy.

W zakresie linii przesyłowych w pełnej realizacji znajdują się linie b. wysokiego napięcia Mościce—Rzeszów i Starachowice—Warszawa, wraz ze stacjami transformatorowymi. Obie te linie, łącznie z wybudowanym już odcinkiem Mościce—Starachowice, pozwolą na wykończenie wielkiej pionowej magistrali elektryfikacyjnej z Rożnowa do Warszawy. Ponadto jest w budowie w b. r. linia b. wysokiego napięcia Mościce—Rzeszów, jako ważny odcinek wielkiej magistrali poziomej południa Polski.

Szybkie uprzemysłowienie C. O. P. i rozwój miast na tym terenie wysunęły konieczność przyspieszenia rozbudowy okręgowej sieci rozdzielczej niższego napięcia w rejonie Centralnego Okręgu Przemysłowego. Prace te prowadzone są przez Okręgowy Zakład Elektryfikacyjny w Tarnowie—przedsiębiorstwo państwowe, który zelektryfikował już szereg miast, jak np. Zabno, Dąbrowa, Mielec, Pilzno, Wojnicz i inne, a obecnie rozbudowuje swą sieć i w najbliższym czasie zaopatrzy w prąd szereg dalszych miast rejonu C Centralnego Okręgu Przemysłowego oraz będących tam na ukończeniu zakładów przemysłowych. Takie same prace w rejonie A C. O. P. prowadzi „Zeork”, a w rejonie B—do wstępnych prac elektryfikacyjnych przystąpił już Lubelski Związek Elektryfikacyjny („Lubzel”).

Wśród inwestycji komunikacyjnych główny nacisk położony został na budowę i przebudowę bardzo wielu odcinków najważniejszych dróg kołowych oraz mostów. W b. r. jest w budowie ok. 1 600 km dróg o twardej nawierzchni w różnych dzielnicach kraju. Z większych i ważniejszych robót mostowych są obecnie w toku: most stalowy na Narwi w Żółtkach, 5 mostów na Wiśle, prace przygotowawcze przy budowie mostu żelbetowego na Prucie w Jaremczu itp.

W zakresie kolejnictwa—niezależnie od robót, związanych z utrzymaniem kolei, które zatrudniają ponad 40 tys. robotników—prowadzone są w ramach finansowych i kredytowych możliwości kolei nowe inwestycje, związane z przebudową węzła kolejowego warszawskiego, przebudową i modernizacją innych węzłów, budową stacji, parowozowni, niezbędnych gmachów kolejowych itd. Największe nasilenie tych robót mamy w dyrekcjach kolejowych: Warszawskiej, Radomskiej, Wileńskiej, Toruńskiej, Krakowskiej i Lwowskiej.

W zakresie inwestycji wodno-komunikacyjnych—obok największej inwestycji, jaką są zapory wodne w Rożnowie i Czchowie, wykonywanej pod aspektem komunikacyjnym, elektryfikacyjnym i przeciwpowodziowym—prowadzone są w b. r. roboty przy budowie kanału Modrzejów—Kraków drogi wodnej Zagłębie—Sandomierz, kanału Gopło—Warta, kanału Kamiennego, oraz wschodnich dróg wodnych. Kontynuowana jest regulacja Wisły na Pomorzu, w woj. warszawskim i w C. O. P.

Niezależnie od tych robót o znaczeniu komunikacyjnym prowadzone są przez Ministerstwo Rolnictwa i Ref. Roln. w 8 województwach większe prace melioracyjne, polegające na obwałowywaniu i regulacji wielu rzek oraz na odwadnianiu terenów.

Dużemu zwiększeniu uległy w b. r. inwestycje Ministerstwa Poczty i Telegrafów, przy

których zatrudnienie podwoiło się w porównaniu z ub. r. Prowadzone są: dalsza budowa kabla daleko-siężnego na odcinku Sandomierz—Lwów, kablowanie sieci miejskich, montaż automatycznych central telefonicznych w Poznaniu i Stanisławowie, inwestycje w dziale radiofonii itp.

W dziale inwestycji, związanych z rolnictwem, poza wspomnianymi powyżej pracami melioracyjnymi i kontynuowaniem niektórych prac, związanych z przebudową ustroju rolnego—buduje się w tej chwili 28 śpichlerzy zbożowych, 9 gorzelni, kilka dużych i wiele mniejszych przechowalni owoców, 151 młeczarni, zakłady przerobu lnu, oczyszczalnię nasion w Krakowie itp.

W dziale inwestycji morskich wspomnieć należy o budowie w Gdyni kanału Przemysłowego. Program inwestycji portowych i rybackich obejmuje w b. r. wykonanie prac najpilniejszych, wymaganych bieżącymi potrzebami wzrastającego ruchu i obrotów w porcie gdyńskim. Wykonywana więc jest: rozbudowa dróg i torów kolejowych, budowa 5 nowych dźwigów drobnicowych, rozbudowa magazynów portowych, urządzeń elektrycznych i telefonicznych, nadbudowa chłodni śledziowej itp.

Poza inwestycjami portowymi i rybackimi kontynuowane są przez resort Ministerstwa Przemysłu i Handlu—zgodnie z opracowanym przez tenże resort programem rozbudowy floty handlowej—inwestycje żeglugowe. Dziś właśnie w Gdyni—z okazji poświęcenia nowego statku „Chrobry”—Pan Minister Przemysłu i Handlu na specjalnie zorganizowanej konferencji prasowej na pokładzie tego statku udzielił szczegółowych informacji o postępach i rozbudowie naszej marynarki handlowej. Dlatego też ograniczyć się jedynie do krótkiego podania liczb, ilustrujących nasz postęp na tym odcinku w okresie ostatnich 3 lat.

A więc, od 1937 r. w ramach wspomnianego planu żeglugowego Ministerstwo zakupiło względnie zamówiło 22 statki o nośności przeszło 70 tys. t, z czego już dziś w kampanii czynnych jest 13 statków o nośności ok. 45 tys. t, w budowie zaś pozostaje 9 statków o nośności ok. 25 tys. t, z czego jeszcze w b. r. ma być wykończone i oddane do użytku 5 statków o nośności ok. 14 tys. t.

Wreszcie należy wspomnieć, iż w ramach prac i programów inwestycyjnych na odcinku morskim został uczyniony poważny krok naprzód w rodzimym budownictwie okrętowym przez przystąpienie do budowy w Stoczni Gdyńskiej pierwszego pełnomorskiego statku handlowego „Olza”.

Parę słów chciałbym jeszcze powiedzieć o inwestycjach przemysłowych, wznoszonych z kapitałów państwowych i prywatnych. W tej dziedzinie obserwujemy w b. r. szczególnie duży ruch na terenie C. O. P. Dotychczas wpłynęło ponad 70 podań różnych firm o ulgi podatkowe przy wznoszeniu zakładów przemysłowych i handlowych, z czego wpłynęło do Ministerstwa Skarbu i zostało załatwione definitywnie w b. r. 26 podań, obejmujących przeszło zł 80 miln. dokonanych już i projektowanych inwestycji. Te dane formalne nie odzwierciedlają ściśle faktycznego stanu wykonywanych inwestycji przemysłowych. Według informacji samorządu gospodarczego, buduje się faktycznie na terenie C. O. P. 45 większych i średnich zakładów oraz 60 małych. Ogólna wartość wybudowanych już i będących w budowie

na terenie C. O. P. fabryk jest oczywiście kilkakrotnie większa niż wymieniona powyżej kwota zł 80 miln., gdyż nie obejmuje ona wielkich zakładów przemysłu wojennego z Zakładami Południowymi w Stałowej Woli na czele, oraz inwestycji prywatnych, których podania nie zostały jeszcze załatwione.

W b. r. ruch inwestycyjny C. O. P. objął również województwo lubelskie, gdzie przystąpiono do budowy kilku większych fabryk. Wskutek tego w najbliższym czasie będziemy mieli silnie już rozbudowaną podstawową sieć ośrodków przemysłowych Centralnego Okręgu, rozrzuconych w sposób dekoncentryczny od Sandomierza.

Tegoroczny program inwestycji publicznych realizuje trzy podstawowe swoje zadania i cele: 1) rozbudowuje i umacnia siły obronne kraju i na ten cel jest przede wszystkim nastawiony; 2) przyczynia się do wzrostu stanu zatrudnienia bezpośredniego na prowadzonych robotach publicznych oraz pośredniego w przemyśle, związanych z wykonywanymi inwestycjami; 3) przyspiesza niezbędną dla dalszego rozwoju procesów gospodarczych przebudowę struktury społeczno-gospodarczej kraju.

Jeśli chodzi o zatrudnienie—to w dn. 30/VI pracowało na robotach publicznych 280 tys. robotników w porównaniu z 253 tys. w końcu czerwca ub. roku, dane zaś o zatrudnieniu w górnictwie, hutnictwie, przemyśle przetwórczym, w elektrowniach i wodociągach, a więc w większych zakładach, zatrudniających ponad 20 robotników, wykazują w maju b. r. 867 tys. pracujących robotników w porównaniu z 806 tys. w maju ub. r.

Liczyby te nie obejmują wielkiej ilości małych warsztatów, zatrudniających znakomitą większość polskiej armii robotniczej i rzemieślniczej, w których to warsztatach zatrudnienie wzrasta bardzo poważnie.

Co się tyczy wpływu inwestycji publicznych na przebudowę struktury społeczno-gospodarczej—pogląd na to zagadnienie będziemy mogli uzyskać, oceniając je z punktu widzenia lokalizacji terenowej.

Tak więc na Zachodzie kraju, tj. w woj. poznańskim i pomorskim, mamy do czynienia z następującymi rodzajami prac inwestycyjnych:

a) Z robotami Funduszu Pracy w miastach i na wsi.

b) Z robotami drogowymi, które w woj. pomorskim charakteryzują się scalaniem szlaku północno-południowego, z ominięciem Gdańska na Toruń. Ponadto w woj. poznańskim—poza regulacją węzła poznańskiego—następuje związanie odcinków między starymi granicami.

c) Trzecią grupę stanowią prace, związane z włączeniem obszaru ziemi poznańskiej, kaliskiej i Kujaw w system wodny Kalisz—Poznań, Kalisz—Inowrocław przez jezioro Gopło i Bydgoszcz, do związania z Wisłą przez kanał nadnotecki.

d) Z funduszy Ministerstwa Rolnictwa i Ref. Roln. w obu woj. zachodnich realizowane są urządzenia do usprawnienia obrotu artykułami rolnymi (śpichlerze oraz zakład przerobu lnu).

Główne grupy inwestycji na ziemiach wschodnich realizują następujące, niewątpliwie, ważne postulaty:

a) Inwestycje Funduszu Pracy obejmują miasta o zarysowującej się aktywności gospodarczej oraz wiele inwestycji na wsi, gdzie Fundusz Pracy inwestuje przede wszystkim w urządzenia kulturalne i zdrowotne, jak np.: domy ludowe, poradnie, urządzenia sportowe itp.

b) Roboty drogowe w pierwszym rzędzie prowadzone są w dwóch punktach granicznych z Litwą, a więc około Suwałk i Wilna, przedłużając szlak Marszałka. W trójkącie Wilno—Mołodeczno—Lida są na ukończeniu prace, związane z aktywizacją ośrodków gospodarczych Lidy—Oszmiany, Mołodeczna—Wilejki. Na Polesiu ma miejsce dalsze wykończanie szlaku Brześć—Mikaszewice na odcinku Pińsk—Łuniniec. Na Wołyniu prowadzona jest budowa szlaku na linii Łuck—Horochów—Stojanów, skracającego powiązanie Łucka ze Lwowem. Na linii Stryj—Drohobycz—Stanisławów przebudowa odcinków dróg.

c) Prace na drogach wodnych na ziemiach wschodnich prowadzone są nadal na kanale Kamiennym i na drodze wodnej Pińsk—Brześć oraz obejmują ponadto regulację dopływów Prypeci, rzeki Turii w pow. kowelskim, dopływów Bugu koło Brześcia oraz prace nad obwałowaniem Bugu w powiecie brzeskim.

d) Budowa urządzeń dla usprawnienia obrotu artykułami rolnymi została przez Ministerstwo Rolnictwa na całym obszarze ziem wschodnich szczególnie nasilona i rozmieszczona w głównych ośrodkach zbiorczych względnie rozdzielczych produktów rolnych na Wschodzie. Inwestycje te obejmują budowę 17 śpichrzów, 5 gorzelnii w woj. wileńskim i poleskim, po kilkanaście przechowalni owoców w każdym województwie, siarkownię w Dubnie i szereg mleczarni.

W wielkim klinie terenowym między północno-zachodnią i wschodnią częścią kraju, obejmującym okręgi przemysłowe, inwestycje publiczne scharakteryzować można w sposób następujący:

a) Na Południowo-Zachodzie, na linii Śląsk—Kraków—Częstochowa—Łódź prowadzi się szereg inwestycji miejskich, zgrupowanych przede wszystkim wokół Krakowa i na Górnym Śląsku. W tymże pasie przemysłowym znajduje się na ukończeniu szlak nawierzchni ulepszonej na linii Warszawa—Piotrków—Częstochowa—Śląsk.

b) Inwestycje drogowe w woj. łódzkim i warszawskim realizują dalsze etapy ulepszenia nawierzchni

między Łodzią—Warszawą i Poznaniem, oraz realizują w dalszym ciągu odcinki lewobrzeżnego, w stosunku do Wisły, szlaku Warszawa—Gdynia na Brześć Kujawski.

c) Inwestycje wokół węzła warszawskiego poza kierunkiem w górę Wisły oraz w kierunku Wschód—Zachód—w sposób racjonalny rozpoczynają pierwszy etap prac nad aktywizacją nadgranicznego pasa Mazowsza.

d) Inwestycje drogowe w Okręgu Centralnym obejmują odbudowę zniszczonego lewobrzeżnego szlaku Sandomierz—Kraków, a następnie ważnych odcinków Janów Lubelski—Nisko i Szczepleszyn—Biłgoraj, łącząc dotychczas zaniedbane nadgraniczne ziemie b. założeń rosyjskiego i austriackiego. Na linii Mielec—Kolbuszowa—Sokołów—Leżajsk wykończy się szlak, bezpośrednio wiążący te miasta.

e) W Okręgu Centralnym aktywność inwestycji Funduszu Pracy jest mniejsza aniżeli w pozostałych obszarach kraju, natomiast ruch inwestycyjny opiera się tu przede wszystkim na budowie wielu nowych, wielkich i średnich, zakładów przemysłowych. Należy podkreślić, że w Okręgu Centralnym T. O. R. prowadzi budownictwo w szeregu rozwijających się miast w wysokości 45% całości swych funduszy, przeznaczonych w b. r. na budownictwo mieszkaniowe.

f) Wreszcie, jak zaznaczono powyżej, w tym Okręgu skoncentrowane zostały przede wszystkim główne prace elektryfikacyjne.

Dla uzupełnienia tej charakterystyki prac inwestycyjnych w b. r. wspomnieć jeszcze należy w zakończeniu o budownictwie państwowym, w którym główną pozycję stanowią inwestycje szkolne, obejmujące 24 miejscowości. Mowa tu o gimnazjach, szkołach, liceach technicznych i rolniczych oraz o rozbudowie zakładów uniwersyteckich z inwestycyjnych funduszy państwowych, poza którymi to miejscowościami budują się jeszcze szkoły im. Marszałka Piłsudskiego w Kielecczyźnie i na Polesiu oraz kilkadziesiąt szkół, wznoszonych przez samorządy.

UCHWAŁY RADY MINISTRÓW

W dn. 21/VII b. r. odbyło się pod przewodnictwem Pana Prezesa Rady Ministrów Gen. F. Sławoja Składkowskiego posiedzenie Rady Ministrów.

Na posiedzeniu tym przyjęto m. in. kilka projektów ustaw w sprawie ratyfikacji umów międzynarodowych, uchwalono rozporządzenie o utworzeniu izb rolniczych w Stanisławowie i Tarnopolu, ustalające jednocześnie okręgi działalności tych izb, z kolei uchwalono rozporządzenie w sprawie oznak

urzędów oraz organów pomocniczych i wykonawczych w dziale Ministerstwa Sprawiedliwości.

Następnie, uchwalono rozporządzenie o zasiłkach wyrównawczych dla pracowników, przyjętych ze służby b. czesko-słowackich kolei państwowych do służby w kolejnictwie polskim.

Ponadto Rada Ministrów uchwaliła przeniesienie Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w Radomiu do Chełma oraz zatwierdziła bilans i rachunek zysków i strat Lasów Państwowych za rok obrachunkowy 1938.

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICCTWO WĘGLOWE

CZAS PRACY W GÓRNICCTWIE WĘGLOWYM

Okres kryzysu politycznego oraz stałej niepewności i wahań w międzynarodowej sytuacji politycznej niezbyt sprzyja poczynaniom w zakresie skracania czasu pracy poniżej norm powszechnie przyjętych, tj. 8 godzin na dobę i 48 godzin na tydzień.

Mimo tych niesprzyjających okoliczności na porządku obrad XXV sesji Międzynarodowej Konferencji Pracy, która odbyła się w Genewie w czerwcu b. r., figurowały aż dwie sprawy, dotyczące skrócenia czasu

pracy; jedna z nich—to ogólne skrócenie czasu pracy w przemyśle, handlu i biurowości, druga zaś—to skrócenie czasu pracy w kopalniach węgla.

Możnaby zarzucić instytucji genewskiej, iż w oderwaniu od rzeczywistości zajmuje się rozpatrywaniem zagadnień, które nie są ani aktualne, ani też nie mają żadnych widoków realizacji. Istotnie, w okresie, kiedy wszystkie kraje przemysłowe rozbudowują różne gałęzie przemysłu, a przede wszystkim gałęzie, pracujące na potrzeby wojska i obrony kraju, kiedy odczuwany jest w niektórych krajach powszechny brak rąk robotniczych, a we wszystkich krajach mniej lub więcej dotkliwy brak pracow-

ników wykwalifikowanych—trudno jest myśleć o wprowadzeniu skróconego dnia czy też tygodnia pracy. Jeżeli nawet pominąć przykłady krajów, które przeszły całkowicie na gospodarkę wojenną w zakresie zatrudnienia i dysponowania rynkiem pracy—to rzeczywistość wskazuje, iż w niektórych gałęziach przemysłu w stosunku do pewnych kategorii robotników już dzisiaj może zachodzić chwilowa potrzeba przedłużenia czasu pracy ponad zwykłą normę.

Przebieg i wyniki tegorocznej sesji Międzynarodowej Konferencji Pracy wskazują, iż zebrani w Genewie przedstawiciele rządów, pracodawców i robotników mieli pełną świadomość przeżywanego kryzysu politycznego oraz konieczności ofiar ze strony świata pracy na rzecz utrzymania pokoju.

Spśród dwóch wymienionych wyżej zagadnień z zakresu skrócenia czasu pracy, rozpatrywanych przez Konferencję Pracy, bliżej i bezpośrednio interesuje Polskę zagadnienie skrócenia czasu pracy w kopalniach węgla. Nie należy zapominać, iż w naszym górnictwie węglowym został skrócony czas pracy robotników, zatrudnionych pod ziemią, do 7 godzin 30 minut na dobę i 45 godzin na tydzień. Rozporządzenie Rady Ministrów, które wprowadziło skrócony czas pracy z dniem 1/XI 1937 r., wygasa z dniem 1/I 1940 r. W najbliższym więc czasie aktualną stanie się sprawa bądź dalszego przedłużenia mocy obowiązującej wspomnianego rozporządzenia, bądź powrotu do 8-godzinnego dnia pracy w kopalniach węgla.

Przypomnieć należy, iż Międzynarodowa Konferencja Pracy już niejednokrotnie zajmowała się zagadnieniem skrócenia czasu pracy w kopalniach węgla. Wynikiem debat nad tym zagadnieniem było uchwalenie w 1931 r. projektu konwencji, ograniczającej czas pracy w kopalniach węgla dla robotników, zatrudnionych pod ziemią—do 7 godzin 45 minut na dobę. Konwencja ta została następnie znowelizowana w 1935 r., jednakże postanowienia, dotyczące długości dnia pracy nie uległy zmianie. Na tegoroczną sesję M. K. P. przygotowany został przez Międzynarodowe Biuro Pracy projekt konwencji, przewidujący dalsze skrócenie czasu pracy w kopalniach węgla. Powołana przez Konferencję komisja do rozpatrzenia sprawy skrócenia czasu pracy w kopalniach węgla nie przystąpiła do szczegółowej dyskusji nad projektem konwencji, lecz ograniczyła się do dyskusji ogólnej. W dyskusji tej przedstawiciele wszystkich 3 grup, a więc rządowej, pracodawców i robotników—uznali, iż międzynarodowe warunki polityczne nie sprzyjają rozpatrywaniu i przyjęciu projektu konwencji o skróceniu czasu pracy w kopalniach węgla. Wychodząc z tych założeń, delegaci rządowi kilku krajów, reprezentowanych w komisji, zgłosili projekt rezolucji, wzywający Konferencję do odroczenia całej sprawy. Po przedyskutowaniu zgłoszonego projektu i wprowadzeniu poprawek natury redakcyjnej rezolucja uchwalona została przez Komisję jednomyślnie.

Przedstawiciele grupy robotniczej w przemówieniach swych zaznaczyli nikłość wyników 10-letnich obrad na terenie międzynarodowym nad zagadnieniem skrócenia czasu pracy w kopalniach węgla oraz podkreślili konieczność skrócenia czasu pracy w tym przemyśle, a to ze względu na techniczne warunki produkcji. Robotnicy, nie rezygnując ze swych postulatów w zakresie czasu pracy, wypowiedzieli się jednak za odroczeniem sprawy, gdyż—jak zaznaczyli w przemówieniach—są świadomi niebezpieczeństwa, które zagraża niektórym krajom.

Wyniki prac komisji czasu pracy w kopalniach węgla wraz z przyjętą rezolucją przedłożone zostały plenum Konferencji. Po wysłuchaniu oświadczenia francuskiego delegata rządowego, który uzasadnił i wyjaśnił stanowisko Francji jako kraju, który w zasadzie skrócił czas pracy w tym przemyśle do 38 godzin i 40 minut na tydzień, oraz oświadczenia przedstawiciela grupy robotniczej—Konferencja przyjęła bez dyskusji i bez sprzeciwu przedłożoną rezolucję o treści następującej:

Konferencja,

po zapoznaniu się z wynikami konsultacji rządów w sprawie skrócenia czasu pracy w kopalniach węgla;

stwierdzając, że w odpowiedzi swej na kwestionariusz rządy, najbardziej zainteresowane kwestią czasu pracy w przemyśle węglowym, oświadczyły się, w większości, za zasadą skrócenia czasu pracy w tym przemyśle;

uznając jednak z drugiej strony, że liczne zainteresowane rządy odczuwałyby trudności w przyjęciu zobowiązania międzynarodowego, dotyczącego skrócenia czasu pracy w kopalniach węgla w chwili, gdy działalność ekonomiczna, jak również rozwój i stosowanie ustawodawstwa społecznego są poważnie dotknięte niepewnością obecnej polityki międzynarodowej, z której wynika fakt, że wielka liczba krajów została zmuszona do realizowania rozległego programu zbrojeń i obrony narodowej—

postanawia na skutek tych wyjątkowych okoliczności nie kontynuować na obecnej sesji badania skrócenia czasu pracy w kopalniach węgla, przy czym kwestia ta pozostaje w dalszym ciągu postawiona przed Międzynarodową Organizacją Pracy;

prosi Radę Administracyjną o zapisanie kwestii tej na porządek obrad jednej z bliskich sesyj konferencji, skoro tylko poprawa sytuacji międzynarodowej będzie upoważniała do takiej akcji.

Przyjęta rezolucja zamyka 10-letni okres prac, narad i konferencji nad zagadnieniem skrócenia czasu pracy w przemyśle węglowym. Jeżeli przed dziesięć laty niektórzy ze zwolenników tej reformy sądzili, iż przez skrócenie czasu pracy można będzie utrudnić, albo zgoła unieszkodliwić eksport węgla polskiego, to rzeczywistość wykazała, jak nierealne i zawodne były te nadzieje. Eksport polskiego węgla wzrasta i rozwija się, mimo iż czas pracy górników polskich został skrócony bez oglądania się na inne kraje, konkurujące z nami na międzynarodowym rynku węglowym.

J. Zagrodzki

PRZEMYSŁ NAFTOWY

PRZEMYSŁ NAFTOWY W KWIECNIU 1939 R.—Wydobycie ropy naftowej w kwietniu b. r. wynosiło 42 660 t brutto—wobec 44 970 t w marcu i 41 680 t w kwietniu ub. r. Przeciętne dzienne wydobycie wynosiło 1 422 t, a więc było o 28 t mniejsze niż w marcu i o 33 t większe niż w kwietniu ub. r. Stanowi to spadek produkcji o ok 1% w porównaniu z wydobyciem przed miesiącem i przeszło o 2% w porównaniu z wydobyciem przed rokiem.

Udział w ogólnej produkcji kopalń boryslawskich utrzymał się prawie niezmiennym, wynosząc 45·9%—wobec 45·7% w miesiącu poprzednim, w porównaniu zaś z analogicznym okresem ub. r. był o 3·1% mniejszy. Według wysokości produkcji ropy—kolejność kopalń była następująca (z podziałem Boryslawia na: właściwy Boryslaw, Tustanowice i Mrażnicę; w nawiasach—wzrost lub spadek produkcji ropy w porównaniu z marcem b. r. i kwietniem ub. r. — w tonach): Tustanowice 9 106 (−386, −425), Mrażnica 5 569 (−270, −295), Boryslaw 4 937 (−317, −127), Schodnica 3 384 (−56, +69), Kryg 3 168 (−622, +732), Bitków 1 900 (+51, +117), Wańkowa 1 519 (−394, −42), Toroszkówka 899 (−70, −193), Grabownica 864 (−42, +154), Lipinki 808 (−112, +58), Rypne 705 (−44, −134), Urycz 614 (−21, −32), Harkłowa 589 (−32, −69), Ropica Polska 605 (−2, +398), Potok 548 (−24, −40).

Najwydajniejsze dowieńczenie wynosiło 5 t dziennie w Ropicy Polskiej w otw. „Zawisza 17” z głęb. 397 m, oraz 4 t dziennie w otw. Nr 5 w Brzozowcu z głęb. 154 m.

Z szeregu innych dowieńceń, wprawdzie mniej wydajnych ale płytkich—wyróżniają się: w Iwonicy otw. „Bunia 4” z głęb. 47 m o produkcji 0·1 t dziennie i „Wanda 9” z głęb. 88 m—0·6 t dziennie, w Libuszy „Adam 177” z głęb. 61 m—0·2 t dziennie i „Baszty 6” z głęb. 95 t (w Majdanie)—0·3 t dziennie.

W ruchu wiertniczym nie nastąpiły poważniejsze zmiany. W wierceniu znajdowało się 184 otwory — wobec 180 otworów w miesiącu poprzednim i 151 otworów w kwietniu ub. r. Nowych otworów przybyło 39—wobec 28 w marcu b. r. i 25 w kwietniu ub. r. W rejonie jasielskim przybyło 21 nowych otworów (19): w Dominikowicach („Eugenia 11” i „Union 68”), w Gorlicach („Magdalena 24”), Grabownicy („Gaten 21”), Iwonicy („Wanda 9”), Klimkówce („Zenon”), Krygu („Jadwiga 7”, „Jerzy 232”, „Szczęść Boże 23”), Libuszy („Adam 176”), Lipinkach („Hanka 1”, „Lipa V”, „V₁₅”, „Warta 1”), Łękach („Łęki 1”), Męcinie Wielkiej („Ludwik 22”), Mokrem („Paula 4”, „Stefan 16”), Ropicy Polskiej („Jantas 404”, „Zawisza 503”) i w Starej Wsi („Starowsianka 7”). Na terenach okr. drohobyckiego zaczęto wiercenie 13 otworów (5): w Mrażnicy („Vacuum-Bitków 1”), w Brzozowcu („Sanocka S-ka 6”), Bystrem („Nr 2 Bystre”), Czarnej („Czarna 13”), Daszawie („Gazolina 32” i „34”), Lipiu („Pollon 12”), Orowie („Zuchowaty”), Paszowej („Paszowa 57”), Pełkinie („Gazolina 41”), Rajskim („Łuh 24”), Ropience („Ropienka 118”) i Schodnicy („Helena 11”). W obrębie okr. stanisławowskiego przystąpiono do wiercenia—podobnie, jak w marcu—5 otworów: w Dolinie („Pol-

Produkcja i obrót ropą w kwietniu 1939 r. (w cysternach 10-tonowych)

OKRES	JASŁO				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				RAZEM			
	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca
Marzec 1939	1 345	21	1 300	437	2 765	182	2 782	1 214	387	5	402	159	4 497	209	4 484	1 810
Kwiecień 1939	1 257	19	1 233	457	2 627	119	2 671	1 275	382	7	382	152	4 266	145	4 287	1 884
Stycz. + kwiec. 1939	5 056	72	5 085	457	10 635	551	10 824	1 275	1 474	24	1 488	152	17 165	653	17 397	1 884
1938	4 206	75	4 356	315	10 788	550	10 931	1 205	1 528	31	1 507	126	16 522	665	16 794	1 646

Produkcja i zużycie gazów ziemnych w kwietniu 1939 r. (w tys. m³)

OKRES	JASŁO				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				RAZEM			
	Produkcja	Opał (zużycie własne)	Odtoczono	Manko	Produkcja	Opał (zużycie własne)	Odtoczono	Manko	Produkcja	Opał (zużycie własne)	Odtoczono	Manko	Produkcja	Opał (zużycie własne)	Odtoczono	Manko
Marzec 1939	23 825	2 339	20 989	501	31 131	6 632	24 433	60	5 984	3 781	1 626	577	60 944	12 752	47 048	1 144
Kwiecień 1939	20 026	2 078	17 547	395	26 180	6 274	19 843	63	5 942	3 556	1 737	649	52 142	11 908	39 127	1 107
Stycz. + kwiec. 1939	87 424	9 482	75 922	2 020	114 833	25 751	88 851	231	23 530	12 713	8 339	2 478	225 787	47 946	173 112	4 729
1938	58 101	11 189	45 512	1 400	112 032	25 465	86 301	260	23 521	14 900	6 218	2 403	193 654	51 554	138 031	4 069

Liczba otworów wiertniczych na kopalniach ropy i gazów ziemnych w kwietniu 1939 r.

OKRES	Liczba otworów													Ilość otworów produktywnych	Przeciętna dzienna produkcja otworów — w kg	
	Montowane	Zmontowane	Wiercone			Instrumen-towane	Wylądnie-gazowe	Samopłynące	Łyżkowane	Pompowane	Tłokowane	Rekonstrukc.	Likwidacja			Razem
			Tłoko-wane	Bez pro-dukcji	Razem											
Marzec 1939	23	3	60	120	180	15	243	13	592	2 745	323	39	22	4 198	3 733	388
Kwiecień 1939	17	3	63	121	184	15	238	15	599	2 734	329	35	28	4 197	3 740	380

lon 30"), Pasiecznej („Schmerler 2"), Perehińskiego („Baszty 6"), Porachach („Haller I") i w Tespowie („Lech I").

Ogółem odwiercono 12 226 m (o 23 m więcej niż w miesiącu poprzednim i o 1 188 m więcej niż w kwietniu ub. r.). Razem zaś od początku b. r. odwiercono 47 592 m, tzn. o 189 m więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Na kopalniach, produkujących ponad 500 t miesięcznie, odwiercono następujące ilości metrów (w nawiasach—ilość otworów): w Kiygu 1 655 (22), Schodnicy 1 050 (19), Bitkowie 706 (9), Lipinkach 678 (7), Ropicy Polskiej 690 (5), Tustanowicach 498 (10), Mrażnicy 400 (11), Wańkowej 386 (3), Rypnem 370 (4), Grabownicy 255 (6), Harkłowej 196 (3), Toroszwówe 149 (3), Borysławiu 75 (2) i w Uryczu 40 (2).

Z nowych terenów o większym nasileniu ruchu wiertniczego wyróżnia się Niebysłów, gdzie w okresie sprawozdawczym w 7 otworach odwiercono 939 m.

Z wierzeń poszukiwawczych otwór „Minister Kwiatkowski" był pogłębiany dalej i osiągnął głębokość 2 047 m w warstwach menilitowych, a otwór „Galieni Jakub Mrażnica"—1 711 m. Ślady ropy, bądź gazów nawiercono w następujących otworach poszukiwawczych: „Stella" w Łomnej na głęb. 154 m, w Kobylance „Gru, a I" na głęb. 180 m oraz w Niebysłowie w otw. „Zaolzie I" na głęb. 180 m i 285 m i „Pionier-Ślązak" na głęb. 694 m.

Ilość ropy, zużytej na opał i manko, wynosiła 3-4% wydobycia (w marcu b. r.—4-6%).

Do rafinerij wyekspediowano 42 870 t (44 840).

Zapasy ropy, zamagazynowanej na kopalniach i tłoczniach, w ostatnim dniu miesiąca sprawozdawczego wynosiły 18 840 t (18 100).

Ceny ropy nie uległy zmianie. Za ropę borysławską, brutową, „Polmin" płać—podobnie, jak i w marcu b. r.—zł 1 700 za cysternę 10-tonową loco zbiorniki.

Wydobycie gazów ziemnych w kwietniu b. r. wynosiło 52 142 tys. m³—wobec 60 944 tys. m³ w marcu. Przeciętne wydobywanie wynosiło 1 208-86 m³/min.—wobec 1 365-35 m³ w marcu b. r. i 1 067-97 w kwietniu ub. r.

Wzrost produkcji gazowej w okresie styczeń+kwiecień wynosi 11% w porównaniu z analogicznym okresem ub. r.

Ilość wydobytych gazów na kopalniach wyłącznie gazowych wynosiła (w tys. m³) w rej. okr. drohobyckiego: w Daszawie z 14 otworów—7 724, Oleksicach Nowych z 27 otw.—4 552, Chodowicach z 5 otw.—3 137, i Wróblowicach z 1 otw.—30. W rejonie jasielskim kopalnie wyłącznie gazowe, bądź o dominującej produkcji gazowej dostarczyły: Roztoki z 12 otworów—12 132, Górki i Strachocina z 3 otw.—541, i inne (Białkowska, Brzezówka, Jaszczew itd.) z 31 otw.—4 825. W rej. stanisławowskim: Kalusz i Siwka Kaluska z 4 otw.—1 582. Na kopalnie zatem wyłącznie gazowe, bądź o dominującej produkcji gazowej przypadło 34 523 tys. m³, a reszta, tj. 17 619 tys. m³—na kopalnie, produkujące ropę naftową i gazy ziemne.

Nowe dowiercenie gazowe uzyskano w Roztokach w otw. „Polmin 14" na głęb. 1 028 m o wydajności 200 m³/min. Wyłącznie za gazem odwiercono 1 207 m, tj.—o 82 m więcej niż w marcu b. r.

Manko gazowe wynosiło bez zmiany ok. 2% wydobywania.

Za gaz borysławski płacono gr 4-48 za m³ (4-53), a w rej. jasielskim—gr 6-0, doliczając za tłoczenie gr 0-64 dla zakładów przemysłowych i gr 0-94 dla miast.

W kwietniu b. r. było czynnych 28 rafinerij nafty oraz 28 zakładów gazolinowych, przerabiających gaz ziemny w celu otrzymania lekkiej benzyny (gazoliny), które zatrudniały ogółem 3 416 robotników i majstrów (w marcu—3 464); z tej liczby—3 412 robotników było zajętych przy pracach, związanych bezpośrednio z ruchem zakładów.

Przeróbka ropy w rafineriach wynosiła 40 946 t (w 1938 r. przeciętnie miesięcznie 41 830 t). Przerobiono ropę borysławskiej (standard) 19 851 t, specjalnej maloparafinowej 16 405 t, specjalnej bezparafinowej + 690 t.

Produkcja wytworów naftowych wyniosła ogółem w rafineriach 37 901 t, w gazolinarniach 3 431 t. Strata przy przeróbce ropy w rafineriach stanowiła 7-4% (przeciętnie w 1938 r.—8-5%).

Eksport produktów do poszczególnych krajów w kwietniu 1939 r. (w tonach)

Kraj przeznaczenia	Benzyna Gazolina	Nafta	Olej gazowy	Oleje lekkie o c. g. do 0,890	Oleje napędo- we i opałowe	Oleje smarowe	Parafina	Asfalt	Koks	Smary stałe Mydło naftenowe	Świece	Półprodukty	Pozostałości destylacyjne	Razem
Słowacja	—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	30
Jugosławia	—	—	—	—	—	—	317	—	—	—	—	—	—	317
Niemcy	—	—	—	—	—	—	285	—	—	—	—	—	—	285
Szwajcaria	—	—	—	—	—	—	—	—	74	—	—	—	—	74
Węgry	—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	30
Włochy	—	—	—	—	—	—	26	—	—	—	—	—	—	26
Razem:	—	—	—	—	—	—	688	—	74	—	—	—	—	762
Gdańsk	348	80	142	10	—	33	1 086	15	—	1	—	—	—	1 715
Gdynia	80	14	232	123	252	368	—	—	—	—	—	—	—	1 069
Ogółem:	428	94	374	133	252	401	1 774	15	74	1	—	—	—	3 546

WYDOBYCIE WOSKU ZIEMNEGO W KWIECNIU 1939 R. — W kwietniu b. r. otwarto ruch wydobywczy na kopalni w Dzwiniaczu, natomiast największa w Boryslawiu kopalnia w dalszym ciągu była nieczynna, zatrudniając robotników tylko przy obsłudze pomp, bądź konserwacji. Ogółem w miesiącu sprawozdawczym wydobyto 16 t wosku. Zapasy wosku zamagazynowanego w ostatnim dniu kwietnia wyniosły 11 t. Robotników, zatrudnionych na kopalniach, było 151 (47). Eksport wosku obejmował wyłącznie tylko Niemcy, dokąd wysłano 2 t. Ceny nie uległy zmianie; płacono loco kopalnia zależnie od gatunku zł 300—270—150 za 100 kg.

HUTNICTWO

URUCHOMIENIE CZWARTEGO PIECA W HUCIE ŻELAZA W TRZYŃCU. — Huta żelaza w Trzyńcu, która — jak wiadomo — obchodzi w b. r. stulecie zapalenia pierwszego wielkiego pieca, posiada obecnie 4 wielkie piece o łącznej zdolności produkcyjnej 1 500 t surówki na dobę. Z tych 4 pieców — ostatnio były czynne tylko 3, gdyż czwarty unieruchomiony został jeszcze za czasów czeskich. Wzrost zapotrzebowania na surówkę żelazną, jaki zaznaczył się ostatnio w Polsce w związku z zakrojonym na szeroką skalę programem inwestycyjnym, skłonił Zarząd Spółki Górniczo-Hutniczej Karwina-Trzyniec do uruchomienia czwartego pieca w Hucie Trzynieckiej.

Fakt ten jest dla gospodarki narodowej wydarzeniem dużej wagi, toteż zapalenie czwartego wielkiego pieca w Hucie Trzynieckiej, które odbyło się w dn. 20/VII b. r. w obecności przedstawicieli władz miejskich, Zarządu Spółki oraz członków Rady Urzędniczej i Rady Robotniczej, miało przebieg uroczysty. W przemówieniach, wygłoszonych przy tej okazji, zaznaczono, że zapalenie czwartego wielkiego pieca powiększy nasze podstawy surowcowe o 100 tys. t surówki żelaznej rocznie. Uruchomienie tego pieca jest wynikiem nie tylko obecnej koniunktury, ale przede wszystkim rezultatem wspólnego i solidarnego wysiłku robotnika i inżyniera polskiego oraz Dyrekcji Spółki w kierunku intensyfikacji produkcji huty.

PRZYSTĄPIENIE HUT ZAOLZIAŃSKICH DO MIĘDZYNARODOWYCH KARTELI ŻELAZA. — W czasie obrad, odbytych w dniach 18÷20/VII b. r. w Liège, nastąpiło definitywne przystąpienie hut zaolziańskich do wszystkich międzynarodowych karteli żelaza.

Długotrwałe pertraktacje w tej sprawie, podjęte niezwłocznie po przyłączeniu Zaolzia do Polski, napotykały na zasadnicze trudności ze względu na to, iż huty Zaolzia posiadały za czasów ich przynależności do b. Czecho-Słowacji stosunkowo niewielkie kwoty kartelowe (ok. 40 tys. t rocznie). Tymczasem grupa polska stanęła na stanowisku, iż celem utrzymania normalnego zatrudnienia hut Zaolzia jest konieczne znaczne zwiększenie ich uprawnień eksportowych, mianowicie do ok. 110 tys. t rocznie (oprócz eksportu do b. Czech, Niemiec, Słowacji i częściowo Z. S. R. R.).

Wyjątkowo przychylnie w czasie ostatnim nastawienie karteli do grupy polskiej, jak również zrozumienie konieczności utrzymania polskiej produkcji hutniczej na odpowiednim poziomie — doprowadziło do zaakceptowania w pełni naszych postulatów. Tym samym więc, dotychczasowe kwoty kartelowe grupy polskiej, uprawniające do rocznego eksportu ok. 210 tys. t — zostały zwiększone do ok. 320 tys. t, co stanowi już poważny udział w międzynarodowym eksporcie skartelizowanym.

Podkreślić należy, iż huty Zaolzia od pierwszego dnia ich przyłączenia do Polski posiadały zawsze dostateczną ilość zamówień eksportowych — i to tak w okresie prowizorycznego porozumienia z kartelami międzynarodowymi (10/XI 1938 r. ÷ 10/III 1939 r.), jak też w czasie ich outsidersstwa na rynku międzynarodowym (11/III ÷ 20/VII b. r.).

O dobrych wynikach eksportu hutniczego w roku bieżącym Zaolzia i całej grupy polskiej świadczą wymownie następujące liczby: w całym roku 1938 dawna grupa polska wywoziła wszystkich wyrobów hutniczych 224 tys. t, natomiast w I półroczu b. r. eksport — łącznie z hutami Zaolzia — przekroczył już tę kwotę, wynosi bowiem 250 tys. t.

ROLNICTWO

PLAN FINANSOWO-GOSPODARCZY LASÓW PAŃSTWOWYCH NA ROK 1938/39

Jak co roku, tak i obecnie do preliminarza budżetowego na rok 1939/40 dołączony został plan finansowo-gospodarczy Lasów Państwowych na okres 1/X 1938 ÷ 30/IX 1939 oraz sprawozdanie rachunkowe za rok obrachunkowy 1936/37. Dane te pozwalają zestawić najważniejsze elementy działalności tej instytucji, uważanej słusznie za jedną z największych placówek gospodarczych w kraju, skoro rozporządza ona więcej niż 3 miln. ha powierzchni leśnej i rolniczej, kilkudziesięciu zakładami przemysłowymi, siecią środków komunikacyjnych, skoro

zatrudnia w okresach największego nasilenia pracy ponad 100 tys. robotników, pracowników itp.

Lasy Państwowe obejmują 2 kategorie własności. Do pierwszej, stanowiącej zasadniczy przedmiot państwowego gospodarstwa leśnego, zalicza się państwowe lasy i grunty leśne wraz ze związanymi z nimi gospodarczo gruntami nieleśnymi oraz innymi nieruchomościami i ruchomościami, służącymi do prowadzenia tego gospodarstwa. Do kategorii drugiej należą państwowe grunty rolne oraz inne nieruchomości, związane administracyjnie z państwowymi lasami i gruntami leśnymi, a przeznaczone na cele reformy rolnej, na cele oświaty i kul-

tury rolnej, szkolnictwa itp. Zmiany obu tych kategorii powierzchni w ostatnich latach sprawozdawczych były następujące (wg stanu na dz. 1/X każdego roku — w tys. ha):

	1935	1936	1937
Powierzchnia zalesiona . . .	2 394.3	2 416.0	2 477.9
„ niezalesiona . . .	82.5	76.6	87.0
Łącznie	2 476.8	2 492.6	2 564.9
Rola, łąki, sady itp.	244.5	269.8	305.7
Place, drogi, rowy itp. . . .	81.1	90.3	91.4
Nieużytki	210.9	210.3	244.1
Razem grunty I kategorii . . .	3 013.3	3 063.0	3 206.1
„ „ II „ „	121.6	112.9	106.4

Liczby te są już obecnie niekompletne — wobec przyłączenia w międzyczasie Śląska Zaolziańskiego i nabycia nowych obiektów. Natomiast grunty II kategorii kurczyły się — głównie w związku z wykonaniem reformy rolnej.

Powierzchnia niezalesiona stanowiła średnio ok. 3.3% całej powierzchni leśnej. Przeciętna roczna powierzchnia wyrębów, wymagających odnowienia, wynosiła ok. 23 500 ha. Wobec tego, że jednoroczny okres wypoczynkowy uważany jest za dopuszczalny, powierzchnia niezalesiona może normalnie wynosić ok. 47 tys. ha. Wynika stąd, że faktyczna zaległość w zalesieniu była równa w 1937 r. nadwyżce ponad te 47 tys. ha, czyli wynosiła ok. 40 tys. ha, to jest 16% powierzchni leśnej. Jak wiadomo, zalesienia w Lasach Państwowych od szeregu już lat dość znacznie przewyższają powierzchnię wyrębów, a w 1938/39 r. przewidziana jest dalsza przewyżka zalesień nad wyrębami. W okresie 9 lat 1928/29 ÷ 1936/37 nadwyżka zalesień wyniosła więcej niż 150 tys. ha, dzięki czemu szkody, wyrządzone Lasom Państwowym przez wojnę światową, zostały w znacznym stopniu naprawione.

Na obszarze, eksploatowanym przez Lasy Państwowe, prowadzone są 3 rodzaje gospodarstwa: leśne, rybne i łąkowo-rolne.

Gospodarstwo leśne stanowi z natury rzeczy podstawę i najistotniejszy przedmiot działalności Lasów Państwowych. Obecnie, jak wiadomo, eksploatacja prowadzona jest niemal wyłącznie we własnym zarządzie, tj. Lasy Państwowe wykonują własnym staraniem i kosztem wszelkie prace dla pozyskania surowca drzewnego i jego przeróbki na sortymenty handlowe. Ze sprawozdania rachunkowego za rok 1936/37 wynika, że udział w eksploatacji Skarbu Państwa i nabywców prywatnych wynosił (w odsetkach):

	Drewno użytkowe		Drewno opałowe	
	1927/28	1936/37	1927/28	1936/37
Kosztem Skarbu Państwa	50.5	99.0	54.8	91.6
Kosztem nabywców . . .	49.5	1.0	45.2	8.4

Udział nabywców prywatnych ma pewne znaczenie tylko przy eksploatacji drewna opałowego, odgrywającego w całokształcie gospodarstwa leśnego rolę drugoplanową. Udział ten zmniejszył się również w porównaniu z rokiem poprzednim — 1935/36, gdy przy drewnie użytkowym wynosił jeszcze 2.1%, a przy opale — 9.0%.

Zużytkowanie masy drzewnej w gospodarstwie leśnym jest bardzo wielostronne. W eksploatacji Lasów Państwowych znajduje się obecnie 49 tartaków, 2 fabryki dykty, 2 destylarnie żywicy, 20 terpentyniarni, 1 wyluszcarnia nasion, 5 elektrowni, 11 młynów, 3 cegielnie, 1 browar i 1 fabryka wódek. Z tego — w roku 1938/39 będą prowadzone we własnym zarządzie: 44 tartaki, obie destylarnie żywicy, 1 wyluszcarnia nasion, 4 elektrownie i fabryka wódek, pozostałe zakłady będą wydzierżawione. Ponadto Lasy Państwowe rozporządzają siecią kolejek o łącznej długości 1 147.5 km, z czego na trakcję konną przypada 36 km (tyleż, co w roku ubiegłym), na parową zaś 1 111.5 km (o 28 km więcej niż w ub. roku). Tabor składa się z 64 parowozów, 867 par wózków kłonicowych i 365 platform. Drogi spławne wynoszą 212 km. Dla usprawnienia ruchu kolei leśnych i zarazem dla ułatwienia całej pracy produkcyjnej w ogólności służy ponadto własna sieć telefoniczna, dysponująca w 1936/37 r. 920 aparatami telefonicznymi, 80 centralkami i siecią długości ok. 4 040 km. Znaczenie środków komunikacyjnych w gospodarce leśnej jest szczegó-

nie ważne, czego dowodem jest choćby to, że łączny koszt dostawy surowca do miejsca zbytu dla drewna opałowego wynosi około 58%, a dla użytkowego — nawet 76% ogólnych kosztów pozyskania. Część tych kosztów transportu stanowi również przewóz własnymi kolejkami itp. Dlatego wszelkie inwestycje komunikacyjne przyczyniają się do obniżenia kosztów eksploatacyjnych.

Jeżeli chodzi o podstawową czynność gospodarstwa leśnego, mianowicie o pozyskanie masy drzewnej, to plany finansowo-gospodarcze na lata 1937/38 i 1938/39 przewidywały następujące zużycowanie drzewostanów (w tys. m³):

	Grubizna	Drobnica	Razem	Karpina	Ogółem drewno
1937/38	8 607	1 150	9 757	179	9 936
1938/39	9 216	1 149	10 365	188	10 553

Z ogólnej ilości 10 365 tys. m³ masy nadziemnej (bez karpiny) będzie uzyskane w użytkach rębnych 7 044 tys. m³, a w międzyrębnych — 3 321 tys. m³. A więc prawie trzecia część całego drewna ma pochodzić z cięć, mających na celu nie tylko zyski handlowe, lecz również czyszczenie lasów i trzebieenie, należące do koniecznych w gospodarce leśnej zabiegów pielęgnacyjno-hodowlanych. Zabiegi te w początkowym okresie działalności Lasów Państwowych były dokonywane w granicach nie przekraczających kilku m² z 1 ha w okresie 10-lecia. Dopiero lata ostatnie przyniosły ze sobą zwiększenie norm czyszczenia i trzebieży. To właśnie wraz z uintensywnieniem gospodarki było jedną z przyczyn stałego zwiększania użytkowania drzewostanów.

Wyzyskanie otrzymanej grubizny w bieżącym roku operacyjnym w porównaniu z rokiem ubiegłym przewidywane jest następujące:

	D r e w n o :			
	użytkowe		opałowe	
	tys. m ³	%	tys. m ³	%
1937/38	5 450	63.3	3 157	36.7
1938/39	6 000	65.2	3 216	34.8

Stopień wykorzystania grubizny ma ulec w tym roku ponownemu zwiększeniu, gdyż odsetek drewna opałowego znowu obniżył się, a odsetek sortymentów użytkowych wzrósł. Jest to zjawisko nie przypadkowe, lecz następstwo stałego ulepszenia wyników eksploatacyjnych, skoro jeszcze w 1935/36 r. faktycznie uzyskane drewno użytkowe stanowiło tylko 59.4% całej grubizny, a w 1936/37 r. — 62.8%. Z każdym rokiem więc uzyskiwany jest — względnie planowany — pewien postęp.

Z 6 mln. m³ drewna użytkowego większa część zostanie poddana przeróbce uszlachetniającej we własnym zarządzie, reszta zaś ma być sprzedana w stanie surowym. Przydział surowca w roku bieżącym w porównaniu z planem zeszłorocznym ma być następujący (w tys. m³):

	1937/38	1938/39
Do przeróbki ręcznej w nadleśnictwach na materiały ciosane, łupane i oprawne	1 233	1 410
Do przetarcia na 49 tartakach	1 691	1 826
Do wyrobu dykt we własnych fabrykach	73	76
Razem do przeróbki we własnym zarządzie	2 997	3 312
Do sprzedaży w stanie surowym	2 453	2 688
Ogółem drewno użytkowe	5 450	6 000

Podobnie, jak w roku ubiegłym — do przeróbki we własnym zarządzie ma być przeznaczona ok. 55% drewna użytkowego, a ok. 45% ma być sprzedane w stanie nieobrobionym na potrzeby rzemieślniczej i prywatnego przemysłu drzewnego. Część wyprodukowanej w tartakach tarcicy szorstkiej ulegnie dalszej uszlachetniającej obróbce na materiały strugane, skrzynkowe, stolarskie i posadzkowe. Ta obróbka uszlachetniająca w posiadanych przez Lasy Państwowe zakładach ma ogromne znaczenie zarówno dla właściwego rozwoju eksportu, jak i dla kształtowania rynku wewnętrznego.

Pod względem finansowym planowane wyniki eksploatacji gospodarstwa leśnego w roku bieżącym w porównaniu z planem zeszłorocznym przedstawiają się, jak niżej (w tys. zł):

	R o k 1937/38			R o k 1938/39		
	Wpływy	Wydatki	Nadwyżka	Wpływy	Wydatki	Nadwyżka
Sprzedaż drewna użytkowego, opałowego, krągłego, drobnicy i karpiny w nadleśnictwach	158 239	39 743	118 496	160 821	46 374	114 447
Sprzedaż materiałów ciosanych, łupanych i tartych ręcznie w nadleśnictwach	40 399	38 598	1 801	40 361	37 347	3 014
Sprzedaż materiałów, tartych w zakładach mechanicznych przeróbki drewna	105 331	99 653	5 678	92 903	87 882	5 021
Sprzedaż materiałów drzewnych ze składów	8 611	8 426	185	15 177	14 551	626
Razem dochody z drewna:	312 580	186 420	126 160	309 262	186 154	123 108
Dochody z użytków ubocznych	5 196	1 606	3 590	6 278	2 228	4 050
Dochody z łowiectwa	581	577	4	564	560	4
Dochody z kolejek leśnych i dróg spławnych	4 143	3 745	398	4 641	4 133	508
Dochody z różnych zakładów przemysłowych i urządzeń pomocn.: we własnym zarządzie	4 302	3 653	649	5 015	4 318	697
wydzierżawionych	117	—	117	123	—	123
Razem dochody z użytkowania ubocznego lasów:	14 339	9 581	4 758	16 621	11 239	5 382
Ogółem dochody z gospodarstwa leśnego:	326 919	196 001	130 918	325 883	197 393	128 490

Główną podstawą działalności i głównym źródłem dochodów gospodarstwa leśnego są — z natury rzeczy — dochody z drewna, na które przypaść ma w roku bieżącym ok. 95% wszystkich obrotów gospodarstwa leśnego i ok. 96% nadwyżki. Wskutek częściowego pogorszenia koniunktury rynkowej, tj. w związku ze spadkiem cen na drewno, ale również i w związku ze wzrostem kosztów pozyskania drewna (zwłaszcza stawek plac roboczych), preliminowany dochód netto z drewna jest niższy o zł 3 miln. w porównaniu z analogiczną pozycją w ub. roku i ma wynieść zł 123·1 miln. — wobec zł 126·2 miln. w 1937/38 r. Jest jednak rzeczą znamioną, że prawie cały ten spadek przewidywany jest tylko przy sprzedaży drewna w stanie nieprzerobionym, podczas gdy przeróbka drewna we własnym zarządzie ma dać w sumie łącznej nadwyżkę, większą niż w ub. roku. Jest to między innymi następstwem stałych wysiłków racjonalizacyjnych w zakładach przeróbki drewna, prowadzonych przez Lasy Państwowe. W okresie 4 lat 1933/34 ÷ 1936/37 wydajność materiałowa surowca z drzew iglastych (olbrzymia większość produkcji) wzrosła z 61·4% do 62·7%, a jednocześnie sprawność urządzeń technicznych w tartakach Lasów Państwowych, tj. ilość metrów sześciennych na

jedną trako-godzinę, wzrosła w 1934/35 r. o 1%, w 1935/36 r. o 6%, a w 1936/37 r. — znowu o 4%.

Zmniejszenie dochodu netto z drewna ma być częściowo skompensowane wzrostem dochodu netto z użytków ubocznych, z kolejek leśnych i różnych zakładów i urządzeń pomocniczych. Użytkowanie uboczne lasów polega na dochodach z nasion, żywicy, siana i wikliny, pozyskiwanych we własnym zarządzie, oraz z opłat za użytki, uzyskiwane przez nabywców (łaki, pastwiska, grunty orne, owoce leśne, ściółka, kamień, węgiel, ropa naftowa itp.). W zakresie łowiectwa projektowane jest rozszerzenie dzierżawionych terenów łowieckich do ok. 1 1336 00 ha. Kolejki leśne mają przewieźć ponad 1·5 miln. m³ materiałów drzewnych, co odpowiada mniej więcej 35·7 miln. m³/km. Ponadto przewidywany jest spław 68·5 tys. m³ drewna, co odpowiada 6 miln. m³/km.

Po zaznajomieniu się z gospodarstwem leśnym dla uzyskania pełnego obrazu wyników finansowych eksploatacji musimy rozpatrzyć również analogiczne liczby dla gospodarstw drugoplanowych, mianowicie dla rybnego i rolnego (dane — w tys. zł):

	R o k 1937/38			R o k 1938/39		
	Wpływy	Wydatki	Nadwyżka	Wpływy	Wydatki	Nadwyżka
Gospodarstwo leśne	326 919	196 001	130 918	325 883	197 393	128 490
Gospodarstwo rybne:						
Sprzedaż ryb i innych produktów w gospodarstwach rybnych wyodrębnionych	2 177	1 856	321	2 172	1 760	412
Użytkowanie wód, nie stanowiących gospodarstw wyodrębnionych	408	77	331	462	131	331
Razem:	2 585	1 933	652	2 634	1 891	743
Gospodarstwa rolne:						
We własnym zarządzie	627	482	145	866	620	246
Wydzierżawione	2 799	129	2 670	1 920	167	1 753
Razem:	3 426	611	2 815	2 786	787	1 999
Ogółem eksploatacja:	332 930	198 545	134 385	331 302	200 070	131 232

Rola gospodarstw rybnych i rolnych w całości eksploatacji Lasów Państwowych jest stosunkowo nieznaczna. W porównaniu z planem na rok ubiegły przewidywane jest pewne zwiększenie dochodów netto z ryb, a spadek rentowności z roli. Tłumaczy się to spadkiem cen płodów rolnych oraz zmniejszeniem się powierzchni gruntów wskutek przekazania ich na parcelację i uwłaszczenie drobnych dzierżawców oraz na inne cele.

Ogólna powierzchnia wód państwowych wraz z należącymi do nich gruntami użytkowymi wynosi 77·4 tys. ha, z czego na gospodarstwa jeziorowe przypada 68·2 tys. ha, stawowe 8·2 tys. ha i na odcinki rzeczne ok. 1 tys. ha. Powierzchnia ogólna w porównaniu ze stanem w dn. 1/X 1937 r. zmniejszyła się o 5·7 tys. ha. Projektowane jest prowadzenie we własnym zarządzie 10 gospodarstw jeziorowych o powierzchni 28·6 tys. ha i 12 stawowych o powierzchni 6·9 tys. ha. Ponadto będzie prowadzona jedna wylęgarnia i jedna wędzarnia. Wody rybne pozostałe (gospodarstwa niewyodrębnione) będą użytko-

wane bądź we własnym zarządzie (5·3 tys. ha), bądź wydzierżawione (36·6 tys. ha). Ogólny obszar gospodarstw rolnych w 1938/39 r. będzie wynosił 94·1 tys. ha, z tego we własnym zarządzie ma być prowadzone 5 obiektów łakowo-rolniczych o powierzchni 5 049 ha, reszta zaś powierzchni będzie wydzierżawiona.

Do dochodu netto z eksploatacji dołączają się różne drobne wpływy z tytułu komornego, sprzedaży inwentarzy, ruchomości i urządzeń, ze sprzedaży gruntów, należących do gospodarstwa leśnego i drzewostanów przy przekazywaniu obszarów leśnych na cele publiczne (pozycja ta obracana jest na zasilanie funduszu uzupełnienia stanu posiadania), z tytułu odszkodowań za przekroczenia leśne i z innych tytułów. Roczna suma preliminowana tych różnych wpływów wynosi w bież. roku zł 7 800 tys. — wobec zł 5 762 tys. w ub. roku. Wobec tego ogólna suma wpływów netto w preliminarzu na rok 1938/39 wynosi zł 139 032 tys., czyli o zł 1 115 tys. mniej niż w 1937/38 r.

Z sumy tej muszą być pokryte ogólne koszty administracji, koszty konserwacji i urządzenia powierzchni leśnej, odpisy umorzeniowe,

wpłaty do Skarbu Państwa itp. Najważniejsze pozycje tych wydatków (bez przelewów do Skarbu) przedstawiają się, jak niżej:

	Suma wydatków		Wzrost (+) lub spadek (-)		
	1937/38	1938/39	w 1938/39 r.	w stos. do 1937/38 r.	%
	tysiące zł	tys. zł	tys. zł	%	
Administracja ogólna:					
wydatki osobowe	31 538	31 541	+	3	+ 0.0
„ rzeczowe	5 300	5 240	-	60	- 1.1
Razem:	36 838	36 781	-	57	- 0.2
Rozchody gospodarcze:					
odnowienie lasów	6 890	6 500	-	390	- 5.7
ochrona lasów	1 600	1 650	+	50	+ 3.1
urządzenie lasów	1 582	1 408	-	174	- 11.0
melioracje	1 200	1 400	+	200	+ 16.7
drogi leśne	1 510	1 500	-	10	- 0.7
Razem:	12 782	12 458	-	324	- 2.5
Różne rozchody ogólne:					
podatki i ciężary	10 250	10 958	+	708	+ 6.9
opieka społeczna i inne świadczenia dla pracowników	4 900	5 050	+	150	+ 3.1
doświadczalnictwo	555	560	+	5	+ 0.9
inne	3 420	4 080	+	660	+ 19.2
Razem:	19 125	20 648	+1 523	+	8.0
Różne odpisy:					
amortyzacja	6 991	6 300	-	691	- 9.9
inne	2 268	3 184	+	916	+ 40.4
Razem:	9 259	9 484	+	225	+ 2.4
Inwentarz ruchomy i nieruchomości:					
uzupełnienie inwentarza ruchomego	1 500	1 500	-	-	-
uzupełnienie nieruchomości	19 643	16 850	-	2 793	- 14.2
Razem:	21 143	18 350	-2 793	-	13.2
Ogółem:	99 147	97 721	-1 426	-	1.4

W przeciwieństwie do roku ubiegłego, gdy rozszerzenie obrotów gospodarczych spowodowało również dość silny wzrost wydatków ogólnych (średnio — według planu finansowo-gospodarczego — o 36%) — obecnie zmiany w wysokości wydatków ogólnych są bardzo nieznaczne, gdyż wynoszą w łącznej sumie tylko niespełna 1.5% sumy zeszłorocznej. W każdym jednak razie wydatki kurczą się — i w liczbach bezwzględnych i procentowo — szybciej niż suma dochodów netto z eksploatacji. Jest to tym znamiennejsze, że w związku z awansami pracowników, przejściem przez Lasy Państwowe obowiązku udzielania pomocy lekarskiej personelowi i wzrostem wydatków na opiekę społeczną oraz rozciągnięciem na cały obszar Lasów Państwowych obowiązku płacenia podatku gruntowego i podwyższeniem stawki podatku obrotowego — wydatki personalne i podatki wykazują pewien wzrost. Z konieczności więc przewiduje się pewne — zresztą minimalne — okrojenie rozchodów natury produkcyjnej na odnowienie i urządzenie lasów, na drogi leśne itp. W każdym jednak razie wydatki na dalsze prace melioracyjne ulegają stosunkowo dość znacznemu zwiększeniu, a ogólna powierzchnia zalesiona znacznie przewyższa powierzchnię wyrębów, jak już o tym wspomniano wyżej. Wydatny wzrost tzw. „innych odpisów” spowodowany jest wzrostem odpisów na fundusz uzupełnienia stanu posiadania (z zł 1 668 tys. do zł 2 584 tys.), które zrównoważone są identyczną sumą po stronie wpływów.

Łączna suma wydatków ogólnych wynieść ma zł 97.7 miln., co znaczy, że wobec zł 139.0 miln. dochodów netto przewidywana nadwyżka operacyjna wyniesie zł 41.3 miln., a więc o zł 300 tys. więcej niż w planie finansowo-gospodarczym na rok ubiegły. Pomimo jednak niezmiętej niemal nadwyżki wpłaty do Skarbu Państwa w roku budżetowym 1939/40 przewidziana jest wyższa o zł 2 300 tys. i wynieść ma zł 61 miln. — wobec zł 57.8 miln. w roku poprzednim. Jest to tym znamiennejsze, że w przeciwstawieniu do Lasów Państwowych wszystkie inne przedsiębiorstwa państwowe włącznie z kolejami, Poczta i Telegrafem prelinują bardzo poważne zmniejszenie swych wpłat do Skarbu Państwa. Mianowicie, wpłaty netto (po potrąceniu dopłat) do Skarbu Państwa wynosiły w preliniarzach budżetu Państwa (w tys. zł):

	1938/39	1939/40	Różnica
Wpłata Lasów Państwowych	58 700	61 000	+ 2 300
Wpłata Polsk. Kolei Państw.	61 780	12 000	- 49 780
Wpłata innych przedsiębiorstw państwowych	30 343	25 863	- 4 480
Razem:	150 823	98 863	- 51 960

Jeżeli wpłata Lasów Państwowych ma być wyższa od preliniowanej w roku ubiegłym tylko o niespełna 4%, to wpłata P. K. P. (z wiadomych zresztą przyczyn, o których w tym miejscu wspominać nie ma potrzeby) przewidywana jest niższa więcej niż o 80%, a wpłaty netto wszystkich pozostałych przedsiębiorstw państwowych również mają się obniżyć prawie o 15%. Jeżeli w roku ubiegłym wpłata Lasów Państwowych miała stanowić niewiele ponad 1/3 część wszystkich wpłat przedsiębiorstw państwowych, to obecnie ma już wynieść prawie 1/3.

Prawda, że preliniowana na rok poprzedni wpłata Lasów Państwowych nie została uskuteczniiona w całości. Zamiast przewidywanych zł 59 miln. wpłacono tylko zł 47.2 miln. Spowodowane to zostało okolicznościami od Lasów Państwowych niezależnymi, mianowicie zamrożeniami należności od różnych instytucji państwowych, co oznacza zresztą, że w rzeczywistości Lasy Państwowe uiszczyły wobec Państwa całą swoją należność, chociaż nie w formie budżetowo przewidzianej. Nawiasowo tylko można wspomnieć, że zmniejszenie wpłaty wyniosło w Lasach Państwowych niespełna 20% preliniowanej sumy, podczas gdy w innych przedsiębiorstwach państwowych, razem wziętych — ok. 60%. Niewykonanie w roku ubiegłym planu finansowo-gospodarczego przez Lasy Państwowe w tym punkcie nie powinno mieć bezpośredniego wpływu na realność preliniarza tegorocznego, ale jest rzeczą możliwą, że wymagać to będzie większego sprecyzowania rozrachunków wzajemnych pomiędzy różnymi instytucjami prawa publicznego. W każdym zaś razie pozostaje faktem, że Lasy Państwowe są nie tylko jedną z największych placówek ogólnogospodarczych, ale i jednym z ważnych źródeł dochodów państwa.

M. K.

HANDEL

HANDEL ZAGRANICZNY

WYWÓZ KONSERW DROBIOWYCH I CIEŁĘCYCH W I PÓŁROCZU 1939 R. — Obok wywozu konserw z mięsa wieprzowego, stałą i poważną pozycję stanowi obecnie także wywóz konserw drobiowych i konserw cielęcych. Rok obecny przyniósł w tym zakresie dalszy rozwój, zwłaszcza w odniesieniu do konserw drobiowych, co zasługuje tym bardziej na podkreślenie, że z eksportu tego wycofała się w połowie ub. roku jedna z najpoważniejszych firm.

Wywóz konserw drobiowych w I półroczu b. r. wyniósł (w kwintalach):

Styczeń	255
Luty	278
Marzec	269
Kwiecień	658
Maj	540
Czerwiec	477
I półrocze 1939	2 477
I „ 1938	951
Cały rok 1938	2 307

Najpoważniejszym rynkiem zbytu pozostają w dalszym ciągu Stany Zjedn., następnie Anglia. Ponadto pewne ilości konserw drobiowych wysyłane są do Panamy, Wenezueli, Francji, Szwajcarii, Kanady, Afryki, na Bermudy, Kubę, Jamajkę, Trinidad itd. W eksporcie brały udział 2 firmy, spodziewane jest przystąpienie jeszcze w roku bieżącym dalszych dwóch firm.

Eksport konserw cielęcych utrzymał się na poziomie z ub. roku. Eksport ten w poszczególnych miesiącach b. r. wyniósł (w kwintalach):

Styczeń	391
Luty	1 386
Marzec	7 985
Kwiecień	5 846
Maj	5 180
Czerwiec	4 209
I półrocze 1939	24 997
I „ 1938	25 250
Cały rok 1938	27 553

Odbiorcą konserw cielęcych był głównie rynek angielski. Próbnę wysyłki dokonane zostały ponadto do Indji Brytyjskich, Chin, Szwecji itd.

Konserwy wołowe w I półroczu b. r. nie były eksportowane

HANDEL WEWNĘTRZNY

RUCH CEN W MAJU 1939 R. — Obróty handlowe w maju wykazały na ogół wzrost. Zwiększyły się obroty wyrobami metalowymi i materiałami budowlanymi, a także — w miarę poprawy pogody — rosły obroty w handlu konfekcyjnym, włókienniczym itp.

Na rynku pieniężnym zastrzeżenie z poprzednich miesięcy nieco osłabło, co odbiło się korzystnie i na alimentacji kredytowej obrotu. Częściowo też ustąpiło zaznaczające się dość silnie w kwietniu unikanie transakcji kredytowych, pokrycie wekslowe w nowych transakcjach kredytowych miało jednak z reguły skrócone terminy płatności. Wyplacalność — mimo że też uległa lekkiej poprawie — nie była jeszcze w maju zadowalająca. Odsetek weksli, zaprestowanych w urzędach pocztowych, który wzrastał od marca (luty — 14·8%, marzec — 16·6%, kwiecień — 18·9%), w maju nie uległ jeszcze obniżce (19·0%); zniżył już jednak odsetek weksli, zaprestowanych w bankach prywatnych (luty — 4·9%, marzec — 5·4%, kwiecień — 8·1%, maj — 7·7%).

Jeśli chodzi o pewne symptomy obrotów, to stwierdzić można, że suma weksli wystawionych, która skurczyła się gwałtownie w poprzednim miesiącu (z zł 459·9 miln. w marcu do zł 366·1 miln.), w maju podniosła się (do zł 377·0 miln.). Jak już wspomnieliśmy wyżej, te zmiany sumy weksli pozostają w związku z przechodzeniem na transakcje gotówkowe w kwietniu i lekkim nawrotem do transakcji kredytowych w maju. Przewozy kolejowe uległy w maju dość znacznemu zwiększeniu (z 17·1 do 18·1 tys. wagonów 15-tonowych przeciętnie dziennie); dotyczyło to w pierwszym rzędzie naładunku w kraju do przewozów

w kraju, który zwiększył się z 11·8 tys. wagonów 15-tonowych przeciętnie w kwietniu do 12·8 tys. wag. w maju.

Ceny wykazują w bież. roku tendencję lekko zwyżkową. Ale ceny hurtowe po wzroście w kwietniu w maju pozostały ustabilizowane, a ceny detaliczne, które właśnie w kwietniu nie wykazały żadnej zmiany, w maju lekko podniosły się.

Ruch wskaźników cen hurtowych przedstawia następujące zestawienie (na podstawie danych Instytutu Badania Koniunktur oraz Gł. Urz. Stat.):

		Wskaźnik ogólny	Artykuły rolne kraj.	Artykuły przemysł.
Maj	1929	98·0	93·3	98·6
„	1930	86·8	76·5	90·4
„	1931	77·7	72·2	77·4
„	1932	69·8	64·4	67·0
„	1933	59·6	55·1	60·8
„	1934	56·0	46·3	60·3
„	1935	52·7	43·2	56·7
„	1936	53·7	46·3	55·9
„	1937	59·9	54·0	61·5
„	1938	56·9	51·5	57·8
„	1939	55·6	48·6	57·5

		Artykuły rolne:		Artykuły przemysłowe:		
		sprzedawane przez rolników	przetworzone	półfabrykaty	wyroby gotowe	
Październik	1938	41·0	54·6	55·1	56·6	58·9
Listopad	„	40·5	53·8	55·8	56·6	58·8
Grudzień	„	41·2	54·3	56·3	56·5	58·8
Styczeń	1939	40·9	54·4	56·2	56·6	58·9
Luty	„	41·3	54·1	56·3	56·6	58·8
Marzec	„	41·6	54·3	56·3	56·5	59·0
Kwiecień	„	42·6	55·3	56·6	56·4	59·1
Maj	„	42·0	55·3	56·8	56·4	59·1

Maj	1938	45·9	57·3	56·0	57·3	59·9
„	1937	49·6	58·6	64·8	59·5	61·0
„	1936	39·8	52·9	55·1	54·0	58·8
„	1935	35·8	50·8	54·0	54·9	60·7
„	1934	35·7	57·2	58·5	58·4	63·8

Ceny hurtowe w lutym i marcu zwyżkowały po 0·2%, w kwietniu — o 0·9% i w maju pozostały na poziomie kwietniowym. Ceny artykułów przemysłowych przez I kwartał b. r. pozostawały ustabilizowane, a w kwietniu i maju podnosiły się po niespełna 0·2%. W większym więc stopniu na kształtowanie się ogólnego wskaźnika cen hurtowych oddziaływały ceny rolne, podnosząc się wydatniej w marcu, a zwłaszcza w kwietniu i obniżając się nieco w maju.

Jeśli chodzi o ceny artykułów rolnych (łącznie z kolonialnymi oraz innymi, objętymi grupą ogólną żywności i używek) — to zmiany we wskaźnikach poszczególnych pozycji przedstawiały się następująco (wskaźniki przy podstawie: 1928 r. = 100):

	Marzec 1939	Kwiecień 1939	M a j 1939	M a j 1938
Zboża wszelkie	36·7	38·8	39·2	50·4
Ziemniopłody inne	41·2	42·3	45·0	50·6
Mąka i kasza	43·4	44·5	44·1	52·8
Zwierzęta rzeżne	44·4	44·3	44·7	41·0
Mięso i słonina	48·4	50·3	50·6	48·3
Nabiał	47·1	47·9	41·8	42·6
Cukier, spirytus, piwo	71·3	71·3	71·3	71·3
Towary kolonialne	74·1	73·6	75·8	70·3
Tytoń	96·8	96·8	96·8	96·8
Sól	91·8	91·8	91·8	91·8

Biorąc pod uwagę rok gospodarczy 1939/40, stwierdzić należy, że od początku tego roku — z wyjątkiem tylko września, kiedy nastąpiła przejściowa zwyżka — do listopada ceny artykułów rolnych spadają, od grudnia zaś rozpoczyna się okres tendencji zwyżkowej — z przejściowym tylko minimalnym spadkiem w styczniu (o 0·2%), i dopiero w maju następuje znowu zniżka — o 0·6% (po wzroście kwietniowym o 2·5%).

Ceny artykułów roślinnych kształtują się w ostatnich miesiącach zwyżkowo. W maju wzrosły ceny zbóż i „innych”, poza zbożami, ziemniopłodów, spadły zaś nieco ceny przetworów zbożowych (głównie mąki żytniej). Tendencja cen dla zbóż na rynkach światowych była

niejednolita, z przewagą jednak wahań zniżkowych, gdy w kraju przeważała tendencja zwyklowa (przy słabej podaży i obniżonym wywozie). Najwyraźniej podniosły się w maju ceny pszenicy, poza tym lekką tendencję zwyklową wykazały ceny żyta, a pod koniec miesiąca i ceny owsa.

Co się tyczy artykułów hodowlanych, to ceny inwentarza żywego (przy zmniejszonym wywozie) lekko wzrosły, podobnie jak i ceny mięsa i przetworów; natomiast silnie spadły ceny nabiału. W grupie zwierząt żywych ceny bydła rogatego wykazywały tendencję zniżkową, ale jednocześnie nastąpiła lekka zwykła notowań nierogacizny. W zakresie nabiału nastąpił spadek cen mleka i—szczególnie silny—masła (przy wzroście wywozu); jednocześnie ceny jaj, których wywóz w maju zwiększył się bardzo poważnie, pozostawały przez cały miesiąc ustabilizowane.

W grupie artykułów przemysłowych ceny od grudnia od matca włącznie pozostawały zupełnie ustabilizowane, w kwietniu podniosły się o niespełna 0,2% i o tyleż w maju. Zmiany cen, jakie odbywały się w poszczególnych działach towarowych, ilustruje następujące zestawienie (wskaźniki przy podstawie: 1928 r.=100):

	Marzec		Kwiecień		M a j	
	1939	1939	1939	1938	1939	1938
Drewno surowe	55·7	54·6	54·3	56·7		
„ obrobione	50·9	50·9	51·0	52·2		
Surowce włókniste	32·9	34·1	34·5	33·0		
Przędza	47·3	41·1	47·1	49·0		
Tkaniny	55·7	55·8	55·9	57·1		
Paliwo mineralne	81·2	81·2	81·5	79·6		
Oleje mineralne	80·4	80·4	80·4	80·4		
Złom i ruda żelazna	62·2	66·7	69·1	64·0		
Żelazo	79·9	79·9	79·9	79·9		
Metale nieżelazne	43·6	43·3	43·1	39·8		
Skóry surowe	33·5	32·9	32·2	29·6		
„ wyprawione	47·3	47·5	47·2	46·7		
Odzież i obuwie	46·7	46·7	46·7	47·1		
Chemikalia	67·4	67·1	67·1	68·0		
Mydło	67·4	67·4	65·3	70·1		
Nawozy sztuczne	67·2	67·2	66·7	68·9		
Materiały budowlane mineralne	48·7	48·0	48·5	48·9		
Papier	55·8	55·8	55·8	55·8		
Urządzenia domowe (meble nac., żarówki)	67·2	67·2	67·2	67·9		
Maszyny i narzędzia rolnicze	68·4	68·4	68·4	65·5		
Maszyny, narzędzia i inne wyroby dla przemysłu	76·4	76·7	77·5	76·7		

Ceny drewna surowego w b. r.—z wyjątkiem lutego, kiedy były ustabilizowane—stale zniżkują. Przy korzystnej bardzo sytuacji eksportowej liczby eksportu w kwietniu były niskie, ale już w maju nastąpił silny wzrost, a także zbyt na rynku wewnętrznym był już w maju—z racji zwiększonego nieco zapotrzebowania ze strony budownictwa—lepszy. W związku z tym ceny tarcicy—przy minimalnych zapasach towaru w tartakach—nieznacznie wzrosły.

W grupie włókienniczej ceny wykazały minimalne różnice. Ceny przędzy, na którą zapotrzebowanie wobec wejścia przemysłu w okres międzysezonowy osłabło, pozostały zupełnie niezmiennione. Ceny tkanin, których zbyt—zwłaszcza pod koniec miesiąca—ożywił się, prawie też nie uległy zmianie (wzrost o niespełna 0,2%). Wzrosły nieco ceny surowca, mianowicie ceny bawełny i lnu, przy czym jednocześnie ceny juty—po uprzedniej poważniejszej wyżycie—obniżyły się.

W grupie paliwa ceny zasadnicze węgla—przy zwiększonym zbycie w kraju i wyższym eksporcie—pozostawały nadal bez zmiany; ceny ropy, której wydobycie i przeróbka zwiększyły się, nieco podniosły się.

W grupie metalowej ceny tworzyw żelaznych w dalszym ciągu wzrosły (choć ceny rudy krajowej nieco obniżyły się). Ceny żelaza—którego zbyt w kraju zmniejszył się, ale eksport znacznie wzrósł—pozostawały w dalszym ciągu niezmiennione. Ceny innych metali, które zniżkowały już w kwietniu, w maju spadły w dalszym ciągu; ale—podobnie jak w kwietniu—obniżyły się tylko ceny importowanej miedzi.

W grupie skórzanej zniżkowały w dalszym ciągu (po uprzedniej kilkumiesięcznej wyżycie, do marca włącznie) ceny skór surowych (zwłaszcza cielęcych)—i to pomimo dość dużego zapotrzebowania. Ceny skór wyprawionych, które w kwietniu podniosły się, w maju straciły z drobną nadwyżką przyrost kwietniowy.

W grupie mineralno-budowlanej „ceny przez dłuższy już okres czasu są prawie ustabilizowane, wahając się w niewielkich granicach. W kwietniu obniżyły się nieco silniej, ale już w maju większa część tej zniżki została wyrównana. Wobec wzrostu ruchu budowlano-inwestycyjnego zwiększyły się produkcja i zbyt artykułów mineralno-budowlanych, ale zwykłą wykazały tylko ceny cegły, natomiast wapno po kwietniowej wyżycie w maju obniżyło się w cenie.

Ceny produktów naftowych, których sprzedaż na rynku krajowym utrzymała się w maju prawie na poziomie kwietniowym, pozostały w dalszym ciągu bez zmiany. Ceny chemikalijskiej—przy zwiększonej na ogół produkcji i sprzedaży—pozostały (po lekkiej zniżce w kwietniu) niezmiennione. Ceny nawozów sztucznych—przy osłabionej sezonowo sprzedaży—obniżyły się, mianowicie zostały zmniejszone ceny soli potasowej i kainitu. Ceny papieru pozostawały w maju w dalszym ciągu na swym stałym poziomie.

W okresie rocznym—od maja ub. r. do maja b. r.—nastąpił spadek cen hurtowych o 2,3%. Ceny artykułów rolnych krajowych obniżyły się o 5,6%, ceny zaś artykułów przemysłowych—tylko o 0,5%. Jak widzimy, spadek cen artykułów rolnych był dziesięciokrotnie silniejszy niż spadek cen artykułów przemysłowych, i rozpiętość między tymi cenami zwiększyła się.

Co się tyczy zmian artykułów rolnych, to tu w okresie rocznym nastąpiła wydatna zniżka cen artykułów roślinnych. Mianowicie, ceny zbóż spadły bardzo silnie, bo o 22,2%, ceny przetworów zbożowych—nieco słabiej—o 16,5%, a najsłabiej—ceny „innych” (poza zbożami) ziemniaków—o 11,6%. Natomiast ceny artykułów hodowlanych w przeciągu roku nie tylko nie obniżyły się, ale w większości grup podniosły się. I tak, ceny bydła i trzody zwiększyły o 9,0%, ceny mięsa i przetworów—o 4,8%, a zniżkowały nieznacznie tylko ceny nabiału—o 1,9%.

Jeśli chodzi o ceny artykułów przemysłowych, to tu stwierdzić należy, że zniżka cen w okresie rocznym od maja ub. r. do maja b. r. wystąpiła w niewielu tylko grupach, natomiast w szeregu grup ceny zwiększyły się. Zniżka cen spośród grup surowcowych objęła tylko ceny drewna surowego, które obniżyły się o 4,2%. Ceny innych surowców zwiększyły. Mianowicie, ceny paliwa podniosły się o 2,4% (zwykła cena ropy), ceny tworzyw żelaznych zwiększyły o 8,0%, ceny surowców włókienniczych wzrosły o 4,5% (zwykła cena bawełny, a zwłaszcza bardzo silna—juty i lnu), ceny skór surowych zwiększyły o 8,8%. W grupach półfabrykatów zmiany cen w ciągu roku były na ogół niewielkie. Mianowicie, zniżkowały: ceny drewna obrobionego—o 2,3% (a więc blisko dwa razy słabiej niż ceny surowca), ceny przędzy—mimo wzrostu cen surowca—o 3,9% (ceny przędzy bawełnianej i sztuczno-jedwabnej), zwiększyły, ceny skór wyprawionych—o 1,1% (ośmiokrotnie słabiej niż ceny surowca), a bez zmiany pozostały: ceny olejów mineralnych i ceny żelaza. Poza tym obniżyły się w okresie rocznym: ceny nawozów sztucznych—o 3,2% (ceny azotniaku, kainitu i superfosfatu—przy wzroście cen tomasyny), ceny chemikalijskiej—o 1,3% oraz ceny materiałów mineralno-budowlanych—o 0,8% (spadek cen wapna i szkła, przy wzroście cen cegły); zwiększyły ceny metali nieżelaznych—o 8,3% (zarówno cynku, jak i ołowiu, jak i miedzi); bez zmiany pozostały ceny papieru. W grupie wyrobów gotowych o charakterze bezpośredniej konsumpcji nastąpił m. in. spadek cen tkanin—o 2,1% (głównie bawełnianych), cen odzieży i obuwia—o 0,9%, oraz cen mydła—o 7,0%.

Sumując zmiany cen w przeciągu okresu maj 1938÷maj 1939 grupowo według zasadniczych typów artykułów, dochodzimy—co się tyczy cen artykułów przemysłowych do następujących ustaleń: ceny surowców wzrosły, choć niezbyt znacznie, bo o 1,4%, natomiast obniżyły się zarówno ceny półfabrykatów—o 1,6%, jak i—choć w nieco mniejszym stopniu—ceny wyrobów gotowych—o 1,3%. Jak widzimy, zwykła cen surowców nie znalazła odpowiednika we wzroście cen półwyrobów i wyrobów, które—przeciwnie—nieco jeszcze potaniały. Co się tyczy wyrobów gotowych—to spadek cen wykazały jedynie artykuły konsumpcyjne, mianowicie o 2,1%, natomiast wyroby dla produkcji przemysłowej podrożały o 1,0%, a wyroby dla produkcji rolnej—nawet o 4,4%. Surowce i półfabrykaty łącznie wzięte wykazały w okresie rocznym zniżkę cen zaledwie o 0,2%, ale zniżka ta nie dotknęła wcale artykułów, których ceny uzależnione są od zagranicy, a które podniosły o 7,0%; obniżyły się jedynie ceny artykułów skartelizowanych—o 0,8% i ceny „pozostałych” surowców i półfabrykatów—o 1,1%.

W zakresie cen artykułów rolnych nastąpiły w okresie rocznym od maja ub. r. do maja b. r. następujące zmiany: ceny artykułów, sprzedawanych bezpośrednio przez rolników (ziemniaki, zwierzęta, nabiał)—spadły o 8,5%, a ceny przetworów (przetwory zbożowe, mięso i tłuszcz, cukier, spirytus i piwo)—znacznie słabiej, bo o 3,5%. Niekorzystnie wypadła zestawienie ruchu cen artykułów, sprzedawanych przez rolnika (spadek o 8,5%), z ruchem cen artykułów żywności i używek, nabywanych przez spożywców (nabiał, przetwory roślinne i zwierzęce, towary kolonialne, tytoń, sól), które obniżyły się tylko o 2,3%. Jeszcze mniej korzystnie przedstawia się porównanie ruchu cen artykułów, sprzedawanych przez rolnika, z ruchem cen artykułów przemysłowych, nabywanych przez rolnika (maszyny i narzędzia, nawozy, materiały budowlane, drewno, żelazo, skóry, towary kolonialne, cukier, sól, spirytus, piwo, tytoń, węgiel, nafta, mydło, tkaniny, obuwie, meble i naczynia): pierwsze obniżyły się o 8,5%, drugie—zaledwie o 0,5%. Ceny detaliczne zniżkowały w styczniu (o 0,5%) i w lutym (o 0,8%), w marcu podniosły się o 0,5%, w kwietniu pozostały

niezmienione i w maju znów zwykowały o 0.5%, przy czym wskaźnik ich (57.7) był nieznacznie wyższy od styczniowego (57.6). Przy niezmienionych wciąż cenach artykułów przemysłowych wzrost cen artykułów detalicznych w maju skoncentrował się wyłącznie na artykułach rolnych. Wzrosły w maju tylko ceny artykułów roślinnych, spadły zaś — ceny artykułów hodowlanych. W zakresie cen artykułów roślinnych nastąpił silny wzrost w grupie strączkowych, warzyw i owoców (o 18.7%), a w bardzo słabym stopniu (o 0.2%) podrożały też przetwory zbożowe i pieczywo. W zakresie artykułów hodowlanych zniżkowały ceny jaj oraz ceny mleka i masła, ceny zaś mięsa i wyrobów nieznacznie zwykowały. Ceny artykułów kolonialnych w maju nieznacznie obniżyły się.

W okresie od maja ub. r. do maja b. r. ceny detaliczne obniżyły się tylko o 2.5%, przy czym ceny artykułów przemysłowych spadły o 1.4%, a ceny artykułów rolnych; w dziale artykułów roślinnych spadły o 12.6%, a w dziale artykułów hodowlanych pozostały prawie niezmienione, zwykując tylko o 0.2%.

Najsilniej zniżkowały w okresie rocznym ceny w grupie strączkowych, warzyw i owoców, niezmienione pozostały ceny ziemniaków, a zwykowały ceny mleka i masła oraz mięsa i wyrobów. Wzrosły też w okresie rocznym ceny artykułów kolonialnych.

Spadek cen detalicznych był w ciągu omawianego okresu rocznego bardzo nieznacznie silniejszy niż cen hurtowych, ale zniżka cen w stosunku do podstawowego poziomu z 1928 r. była w zakresie cen hurtowych nieco poważniejsza (o 44.4%) niż w zakresie cen detalicznych (o 42.3%).

Koszty utrzymania (w Warszawie) w maju kształtowały się zwykowo: koszty utrzymania rodzin pracowników umysłowych wzrosły o niespełna 0.2%, koszty zaś utrzymania rodzin robotników podniosły się o 0.3%. Zwykłą w maju wykazały jedynie koszty żywności.

W ciągu okresu rocznego — maj 1938 ÷ maj 1939 — nastąpił lekki spadek kosztów utrzymania rodzin pracowników umysłowych (o 1.6%), podczas gdy koszty utrzymania rodzin robotniczych są obecnie takie same, jak przed rokiem. Przy stabilizacji większości kosztów — nastąpił spadek kosztów żywności (tylko w kosztach utrzymania pracowników), kosztów odzieży i obuwia (bardzo nieznaczny) oraz kosztów, związanych z utrzymaniem higieny i zdrowia.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE

ZBOŻA I PRZETWORY

— Ruch cen zbóż w okresie 10 ÷ 22/VII 1939 r. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	10 ÷ 15/VII	17 ÷ 22/VII	Spadek %
Pszenica			
Warszawa	26.50	24.50	7.0
Poznań	23.87½	22.17	7.1
Lwów	22.75	21.81	3.6
Średnia	24.37½	22.82	5.9
Żyto			
Warszawa	14.70	14.12½	3.9
Poznań	14.66	14.21	3.0
Lwów	13.69	13.26½	3.1
Średnia	14.35	13.86½	3.3
Owies			
Warszawa	21.81	21.81	—
Poznań	18.02½	18.02½	—
Lwów	19.41	19.14	1.4
Średnia	19.74½	19.65½	—
Jęczmień zwykły			
Warszawa	18.37	17.12½	6.7
Poznań	20.25	—	—
Lwów	17.12½	—	—
Średnia	18.58	—	—

— Sytuacja na rynku zbóż i przetworów w okresie sprawozdawczym (od 17 do 22 lipca) nie uległa zmianie; przy nastroju słabym — obroty wykazały redukcję w porównaniu z obrotami w okresie poprzedzającym. Na giełdzie warszawskiej zniżkę (w zł na 100 kg) odnotowały następujące zboża i przetwory: pszenica jednolita i zbierana 2.50, I standart żyta 0.75, wszystkie 3 standarty jęczmienia 0.50, wszystkie rodzaje i ga-

tunki mąki pszennej 2.00 (z wyjątkiem pastawnej, która obniżyła się o 1.00), oba rodzaje I gat. mąki żytniej 1.50, mąka razowa 0 ÷ 95% 0.75 oraz otręby żytnie z przemiału standardowego 1.00; na giełdzie poznańskiej zniżki kursowe (analogicznie) kształtowały się następująco: pszenica 2.50, żyto 0.75, wszystkie rodzaje i gatunki mąki pszennej 2.50, oba rodzaje I gat. mąki żytniej 1.00 oraz otręby żytnie z przemiału standardowego 0.50.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym wyniósł 11 221 t, w tym 3 695 t żyta (dla okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, odpowiednie liczby wynosiły: 13 629 i 4 500).

Warszawa. — Ceny hurtowe według cedyły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg paryetet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): pszenica czerwona szklista bez notowań, — jednolita 23.50 ÷ 24.00 (26.00 ÷ 26.50), — zbierana 23.00 ÷ 23.50 (25.50 ÷ 26.00), żyto I standart 13.75 ÷ 14.00 (14.50 ÷ 14.75), — II standart bez notowań (14.25 ÷ 14.50), jęczmień browarny bez notowań, — I standart 16.75 ÷ 17.00 (17.25 ÷ 17.50), — II standart 16.50 ÷ 16.75 (17.00 ÷ 17.25), — III standart 16.25 ÷ 16.50 (16.75 ÷ 17.00), owies I standart 21.75 ÷ 22.25, — eksportowy 478 ÷ 488 grl bez obrotów, — II standart 21.50 ÷ 21.75, mąka pszenna: I gat. 0 ÷ 30% 43.50 ÷ 44.50 (45.50 ÷ 46.50), — I gat. 0 ÷ 35% 41.50 ÷ 42.50 (43.50 ÷ 44.50), — I gat. 0 ÷ 50% 38.30 ÷ 41.50 (40.50 ÷ 43.50), — I gat. A 0 ÷ 65% 36.50 ÷ 38.50 (38.50 ÷ 40.50), — II gat. 35 ÷ 50% bez notowań, — II gat. A 30 ÷ 65% 31.00 ÷ 32.50 (33.00 ÷ 34.50), — II gat. B 35 ÷ 65% bez notowań, — II gat. C 50 ÷ 60% bez notowań, — II gat. D 50 ÷ 65% 26.00 ÷ 27.00 (28.00 ÷ 29.00), — III gat. 65 ÷ 70% 18.00 ÷ 20.00 (20.00 ÷ 22.00), — razowa 0 ÷ 95% bez notowań, — pastawna 14.50 ÷ 15.50 (15.50 ÷ 16.50), mąka żytnia: I gat. 0 ÷ 30% 25.25 ÷ 25.75 (26.75 ÷ 27.25), — I gat. 0 ÷ 55% 23.50 ÷ 24.00 (25.00 ÷ 25.50), — razowa 0 ÷ 95% 19.25 ÷ 19.75 (20.00 ÷ 20.50), otręby pszenne grube z przemiału standardowego 12.25 ÷ 12.75, — średnie z przemiału standardowego 11.50 ÷ 12.00, — mialkie z przemiału standardowego 11.50 ÷ 12.00, otręby żytnie z przemiału standardowego 10.00 ÷ 10.50 (11.00 ÷ 11.50), otręby jęczmienne bez notowań.

Poznań. — Ceny hurtowe według cedyły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg paryetet dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): pszenica 21.00 ÷ 21.50 (23.50 ÷ 24.00), żyto 13.75 ÷ 14.00 (14.50 ÷ 14.75), jęczmień 638/650 grl bez notowań, — 673/678 grl bez notowań, — 700/720 grl bez notowań, — browarny bez notowań, — ozimy 17.00 ÷ 18.00, owies I standart bez notowań, — II standart bez notowań, mąka wraz z workiem: pszena I gat. 0 ÷ 35% 41.50 ÷ 43.50 (44.00 ÷ 46.00), — I gat. 0 ÷ 50% 38.75 ÷ 41.25 (41.25 ÷ 43.75), — I gat. A 0 ÷ 65% 36.00 ÷ 38.50 (38.50 ÷ 41.00), — II gat. 35 ÷ 50% 34.75 ÷ 35.75 (37.25 ÷ 38.25), — II gat. 35 ÷ 65% 31.75 ÷ 34.25 (34.25 ÷ 36.75), — II gat. 50 ÷ 60% 30.25 ÷ 31.25 (32.75 ÷ 33.75), — II gat. A 50 ÷ 65% 29.25 ÷ 30.25 (31.75 ÷ 32.75), — II gat. 60 ÷ 65% 27.75 ÷ 28.75 (30.25 ÷ 31.25), — III gat. 65 ÷ 70% 23.75 ÷ 24.75 (26.25 ÷ 27.25), — razowa 0 ÷ 95% bez notowań, — pastawna bez notowań, mąka żytnia: I gat. 0 ÷ 30% 26.00 ÷ 26.75 (27.00 ÷ 27.75), — I gat. A 0 ÷ 55% 24.50 ÷ 25.25 (25.50 ÷ 26.25), — razowa 0 ÷ 95% bez notowań, — II gat. 30 ÷ 65% bez notowań, — II gat. A 50 ÷ 55% bez notowań, otręby pszenne grube z przemiału standardowego 12.00 ÷ 12.50, — średnie z przemiału standardowego 10.25 ÷ 11.00, otręby żytnie z przemiału standardowego 10.75 ÷ 11.75 (11.25 ÷ 12.25), otręby jęczmienne 11.75 ÷ 12.75.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 17 do 21 lipca 1939 r.

W okresie sprawozdawczym na rynku akcyjnym giełdy warszawskiej dla części notowanych akcji utrzymała się nadal tendencja mocniejsza, notowania zaś pozostałych akcji wykazały obniżenie. Odnotowane salda tygodniowe poszczególnych akcji (w zł; ze znakiem plus — zwykła, ze znakiem minus — zniżka) przedstawiają się następująco: Banku Polskiego zwykłe +1.50 oraz imienne +1.75, Warsz. Tow. Fabryk Cukru —0.50, Warsz. Tow. Kopalń Węgla —0.50, Norblina +0.50, Ostrowca (ser. B) +2.50, Starachowic —0.25, Zieloniewskiego i Fitzner-Gampera +1.50 oraz Tow. Zakładów Żyrardowskich —1.75. Z dniem 17/VII b. r. akcje Tow. Ubezpieczeń „Przeorność” są notowane bez bezwartościowego kuponu dywidendowego za rok 1938, a akcje Tow. Zakładów Żyrardowskich — bez kuponu dywidendowego za rok 1938 wartości zł 2.00.

Na giełdach prowincjonalnych niemal zupełnie nie obracano akcjami.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj- wyższy	Kurs naj- niższy	Ostatni kurs w tygodniu
w z ł z a a k c j e				
Bank Polski	zł 100	107'00	105'50	107'00
„ „ imienne	zł 100	.	.	105'50
				-105'75
Warsz. Tow. Fabryk Cukru	zł 100	36 50	36'00	36'00
Warsz. Tow. Kopalń Węgla	zł 100	33'75	31'75	31'75
				-32'00
Lilpop	zł 100	80'00	77'50	78'50
				-77'50
Modrzejów	zł 50	17'75	17'50	17'50
Norblin	zł 100	92'00	90'00	92'00
Ostrowiec ser. B . . .	zł 100	80'00	78'00	80'00
				-79'25

Starachowice	zł 100	49'00	48'25	48'25
Zjedn. Fabr. Maszyn, Kotłowi i Wag. Ziele- niewski i Fitzner- Gamper	zł 100	.	.	57'50
Tow. Zakładów Żyrar- dowskich	zł 100	46'50	46'50	46'50

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje — w zł: Jaworzno 240'00.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł (w nawiasach — notowania z okresu poprzedzają-
cego): H. Cegielski 54'00 (50'00).

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

BIEŻĄCE ZAGADNIENIA KOMUNIKACYJNE
PRZEMÓWIENIE PANA MINISTRA KOMUNIKACJI J. ULRYCHA¹⁾

Jak długa i szeroka Polska słyszą Panowie zewsząd wołania o szybką, sprawną i regularną komunikację. Potężniejący rozwój wszystkich dziedzin w Polsce jest tak widoczny, że z największym tylko wysiłkiem podąża za nim rozwój komunikacji. Dynamika potrzeb komunikacyjnych żąda nowoczesnych środków lokomocji, a tymczasem nie sposób tak szybko, jakby się tego chciało i jak tego wymagają interesy ogółu, zadość tym potrzebom uczynić. Tym się tłumaczy, że obok nowoczesnej komunikacji samolotowej np. z Kopenhagą, mamy w tyłu jeszcze punktach kraju niedostateczną komunikację lądową, czego wymownym dowodem są nasze kolejki dojazdowe.

Walcząc z trudnościami, mamy kłopoty—ale są to wspaniałe kłopoty, albowiem wynikają z rozwoju, a nie zastoju. Praca taboru, mierzona dziennym naładunkiem, sięga obecnie liczby 21 tys. wagonów, niewiele odbiegając od maksymalnego naładunku, notowanego na P. K. P. w 1929 r. Przystarzałe urządzenia przewozowe, nie mogące już zaspokoić wzrostu obrotów gospodarczych, muszą być zmodernizowane i przystosowane do zaspokojenia potrzeb wzrastającej wytwórczości rolniczej i przemysłowej. Na Górnym Śląsku węzły kolejowe Tarnowskie Góry i Katowice oraz linie, prowadzące do portów, wykorzystane są do maksimum. W związku z odzyskaniem Zaolzia—dla wywozu jego produkcji trzeba było stworzyć nowe kierunki wywozowe, zwiększając przelotność niektórych szlaków oraz budując szereg nowych łącznic. Stale zwiększający się wywóz węgla przez nasze porty bałtyckie wymaga ciągłych wkładów na rzecz inwestycji kolejowych w portach, a dochodzą one przeciętnie do zł 1-5 miln. rocznie.

W C. O. P. rozbudowuje się stacje: Skarżysko, Rozwadów oraz — poza innymi robotami, związanymi z powiększeniem przelotności linii, łączących ten okrąg z Zagłębiem — przystępuje się do budowy stacji Stalowa Wola.

Węzeł warszawski jest w dalszej rozbudowie. Rozwój tego węzła jest bardzo zaawansowany, dzięki cze-

mu np. w czasie pożaru nowobudującego się gmachu Dworca Głównego ruch pociągów ucierpiał w minimalnym stopniu, dzięki wykorzystaniu nowoczesnych urządzeń na stacjach Warszawa-Wschodnia i Zachodnia.

Na kolei robi się ciasno. Przelotność większości szlaków i zdolność przepustowa węzłów wymagają rozbudowy. W ostatnim 3-leciu inwestycje kolejowe pochłonęły zł 270 miln., a na rok bieżący przeznaczona się zł 92 miln. Liczby te nie obejmują wydatków na planową wymianę nawierzchni, które w okresie 3 lat wyniosły zł 80 miln., a w b. r. wyniosą ok. zł 25 miln. Ze wzrostem przewozów wzrosły potrzeby kolejnictwa w zakresie taboru. W b. r. wydatkujemy na zakup taboru do zł 80 miln., a są to wciąż wydatki niedostateczne. Pozostaje to też w związku z odzyskaniem Zaolzia, dla którego Polska nie otrzymała dotychczas należnej ilości taboru. Ponadto P. K. P. usprawniają wszelkimi sposobami swój aparat przewozowy, zwiększając szybkość pociągów osobowych i towarowych, usprawniają obrót wagonów, wreszcie — co najważniejsze — zmniejszają ilość taboru chorego do minimalnego procentu, nie notowanego od wielu lat, nawet w czasach przedwojennych (10%). Zmodernizowano również pracę w warsztatach kolejowych, oszczędzając w ub. r. tą drogą ponad zł 10 miln. oszczędności. Niezależnie od zakupu taboru Min. Komunikacji wydatkuje duże kwoty na zaopatrzenie kolei w materiały, potrzebne do eksploatacji i utrzymania taboru. Kwota roczna na zaopatrzenie w tabor i w materiały rośnie z roku na rok i sięga obecnie sumy zł 350 miln.

Datujący się od 3 lat intensywny wzrost wytwórczości pociąga za sobą znaczny wzrost ruchu na kolejach. W 1936 r. przewieziono podróźnych 172 miln., w 1937 r. — 211 miln., a w 1938 r. — 225 miln. Na szczególne podkreślenie zasługuje rozwój podmiejskiego ruchu warszawskiego, gdzie frekwencja dzienna waha się między 120 i 150 tys. podróźnych, przewożonych 304 pociągami. Również wzrosły przewozy towarowe; w 1936 r. przewieziono 57 miln. t, w 1937 r. — 72 miln. t, w 1938 r. — 75 miln. t, a w 4 miesiącach b. r. — 24½ miln. t, co stanowi 14·5%

¹⁾ Wygłoszone na konferencji prasowej w Prezydium Rady Ministrów w dn. 24/VII b. r.

więcej w stosunku do przewozu w pierwszych 4 miesiącach ub. r. Od kwietnia do obecnej chwili wzrost przewozów trwa nadal. Liczyć się więc należy na jesieni z brakiem wagonów, a specjalnie węglarek.

Nie mniej ciasno robi się na naszych drogach, mimo że w ciągu ubiegłego 20-lecia gęstość sieci dróg wzrosła o ok. 50%. W ostatnich 3 latach wybudowano w Polsce dróg o nawierzchni twardej ogółem ok. 1 500 km. Przeciętnie więc budowano w ciągu tego okresu po 1 500 km rocznie nowych dróg o nawierzchni twardej. W b. r. budujemy ok. 1 590 km dróg o nawierzchni twardej wszystkich kategorii. Budowa nowoczesnych nawierzchni prowadzona jest w Polsce na większą skalę dopiero od 1934 r. Są to w pierwszym rzędzie odcinki dróg o największej intensywności ruchu, położone w pobliżu największych ośrodków miejskich, oraz wielkie trakty, łączące między sobą centra gospodarcze i polityczne naszego Państwa. W pierwszym rzędzie są zaopatrywane w nawierzchnie nowoczesne szlaki: Warszawa — Katowice przez Piotrków, Częstochowę; Warszawa — Łódź; Łódź — Kalisz; Warszawa — Poznań; Warszawa — Gdynia; Warszawa — Lwów; Warszawa — Kielce — Kraków — Zakopane; Kraków — Katowice i inne. Przebudowa niektórych z tych traktów jest już zakończona, inne zaś są w toku przebudowy. Ponadto są w przebudowie odcinki dróg w węzłach: warszawskim, łódzkim, lwowskim i innych.

Technika budowy mostów stalowych i żelazobetonowych, nie mówiąc o mostach drewnianych, nie ustępuje w niczym poziomowi tej techniki za granicą. Osiągnięte w tej dziedzinie rezultaty są bardzo poważne, w szczególności w budowie wielkich mostów stalowych przez Wisłę.

Opracowany na najbliższe 3-letnie plan inwestycyjny drogowych przewiduje budowę 4 tys. km nowych dróg, modernizację 1 200 km istniejących oraz dalszą budowę mostów stalowych.

W ślad za tym transport drogowy stale się motoryzuje. Gdy w 1936 r. kursowało 1 238 autobusów, to w 1938 r. kursowało 1 734, a w dn. 1/VII 1939 r. — 1 988 autobusów, obsługujących 30 200 km dróg. Od 1936 r. jest to 60%-owy przyrost ilości autobusów oraz 33%-owy przyrost ilości km dróg obsługiwanych. Taką samą poprawę zanotować należy w komunikacji samochodowej towarowej. W 1936 r. kursowało w Polsce 5 030 samochodów ciężarowych do prywatnego użytku o ogólnej nośności 16 100 t oraz 1 080 samochodów ciężarowych zarobkowych o ogólnej nośności 3 500 t. Obecnie — według stanu na dz. 1/VII 1939 r. — kursuje 7 072 samochody ciężarowe do prywatnego użytku o ogólnej nośności 24 tys. t oraz 2 441 samochodów ciężarowych zarobkowych o ogólnej nośności 8 300 t. Biorąc za podstawę obliczeń tonaż samochodów ciężarowych, można stwierdzić 50%-owy przyrost tonażu samochodów ciężarowych do prywatnego użytku oraz 135%-owy wzrost tonażu samochodów ciężarowych zarobkowych.

Jeżeli chodzi o zagadnienie dróg wodnych, to było i będzie ono zawsze żywotne, a prace, stojące przed nami do wykonania — są tak olbrzymie, że przerastają możliwości jednego pokolenia. Dlatego też rozwiązanie zadań z tej dziedziny należało ująć w formie wieloletnich programów, które są konsekwentnie realizowane. W ciągu ostatnich 3 lat realizacja programu objęła zagadnienia najbardziej palące, a więc: budowę wodne w Porąbce, Rożnowie, Czchowie,

zbiornik i zakład wodno-elektryczny w Turniszkach, kanał Warta — Gopło, drogę wodną z Zagłębia do Sandomierza, wreszcie kanał Kamienny, który łączy Wołyń z województwami centralnymi, oraz przebudowywany równocześnie kanał Królewski. Wszystkie te prace są punktem wyjścia do rozwiązywania zagadnień większych w zakresie naszej gospodarki wodnej, a przede wszystkim regulowania Wisły.

W 1936 r. przedłużono linię lotniczą do Aten, a w 1937 r. polska komunikacja lotnicza przekroczyła po raz pierwszy granice Europy Ateny — Lydda. Wymienić należy, dalej, połączenia z Helsinkami, Bejrutem, Budapesztem, Rzymem, Beogradem, Kopenhagą i Londynem oraz włączenie Kowna do naszej sieci. Sieć linii lotniczych „Lot” wynosiła na początku 1936 r. — 4 363 km, obecnie wynosi 10 206 km. Gdy w 1932 r. liczba pasażerów przewiezionych wynosiła 11 187, to w 1938 r. liczba ta wyniosła 35 392. Również wzrosły przewozy bagażu i poczty.

Znaczny dorobek zapisać również można w dziale budownictwa portów lotniczych. Na lotniskach w Wilnie i Krakowie zakończono planowane prace budowlane. Na Okęciu zbudowano wielkie warsztaty i rozbudowano dworzec. W budowie są pomieszczenia lotnicze w Skiłowie, Aeroklub Warszawski otrzymał nowo zbudowane pomieszczenia na Mokotowie, które będą służyć do czasu przeniesienia lotnictwa sportowego na Bielany, gdzie rozpoczyna się obecnie budowę wielkiego lotniska sportowego. Wybudowano Szkołę Szybowcową w Bezmiechowej i rozpoczęto budowę w Ustianowej. Drogi dojazdowe do portów cywilnych zostały kosztem Min. Komunikacji doprowadzone do zadowalającego stanu.

Najważniejszym osiągnięciem jednak w tej dziedzinie jest rozpoczęcie prac ziemnych i wodnych na nowym lotnisku komunikacyjnym Gocławiu, które będzie jednym z nowoczesnych lotnisk Europy.

Te wszystkie wzmózone zadania wymagają nie tylko rozbudowy i modernizacji technicznej wszystkich komunikacji, lecz także wzorowego szkolenia nowych pracowników. Dla nowych warunków i potrzeb komunikacyjnych potrzebni są ludzie, mogący sprostać ciężkim i odpowiedzialnym obowiązkom zawodu. Pilot na samolocie komunikacyjnym, maszynista na lokomotywie, dyżurny ruchu, szofer na autobusie — to ludzie, którym powierza się zdrowie i życie podróżnych. Od tych ludzi wymaga się wysokiego poczucia obowiązku, trzeźwości, przytomności, spokoju, szybkiej i trafnej orientacji oraz zupełnego opanowania nerwów. Stwierdzić wypada, że na ogół ci dzielni ludzie umieją sprostać swoim obowiązkom. Jednak człowiek jest tylko człowiekiem i w niektórych momentach zawodzi. Służba ruchu nie lubi zmian w rozkładach jazdy. Każda zmiana wymaga uprzedniego sprawdzenia zarządzeń. Ostatni wypadek katastrofy na kolejce Wilanowskiej, która zresztą domaga się modernizacji, albo likwidacji, jest tego najlepszym dowodem. Gdyby nie zawiódł człowiek-dyspozytor ruchu na stacji Belweder, który w ogóle nie powinien był zmieniać krzyżowania pociągów, a jeżeli już zmienił, winien był sprawdzić, czy wydane zarządzenie będzie ściśle wykonane — to nawet w obiektywnych warunkach technicznych, w jakich znajduje się ta kolejka, nie mogłoby być dojdź do katastrofy.

Jestem zwolennikiem wprowadzenia na kolejach metody pracy, polegającej na bezpośrednim kontakcie przełożonego z personelem i konieczności współdzia-

łania całego personelu. Po katastrofie w Pruszkowie wydałem bezpośrednio ostrzeżenie dla całej służby ruchowej o konieczności wzajemnego ostrzegania się w służbie.

Na szkolenia zawodowe kładę olbrzymi nacisk.

Oto w najogólniejszym zarysie obraz rozwoju na-

szych komunikacji, a co za tym idzie obraz potrzeb, niezbędnych dla rozwoju kraju. Sądzę, że w rozwoju komunikacji podmiejskich poważny udział powinna wziąć inicjatywa prywatna, która ze strony mojego Ministerstwa spotka się zawsze z troskliwą pomocą.

PRZEWOZY KOLEJOWE W I KWARTALE 1939 R. przedstawiały się — według rodzaju towarów i kierunku przewozów — w zestawieniu z przewozami w analogicznych okresach lat ubiegłych — w sposób następujący (w tys. ton):

T o w a r y	N a d a n i e:				P r z y j ě c i e:			Tranzyt	R o t a c j a		
	wewnątrz kraju	do Gdyni	do Gdańska	za granicę	Gdyni	Gdańska	z zagranicy		1939	1938	1937
Zboże	235·3	28·6	203·0	13·0	1·8	0·3	0·4	17·4	499·8	311·4	341·8
Mąka i kasze	188·8	0·4	8·6	1·6	0·1	—	—	0·2	199·7	187·9	187·6
Ziemiaki	19·8	2·0	0·9	7·3	—	—	—	10·5	40·5	79·3	50·7
Buraki cukrowe	0·2	—	—	—	—	—	—	—	0·2	0·1	0·5
Siano i słoma	36·3	—	—	0·1	—	—	0·1	3·5	40·0	67·3	28·3
Zwierzęta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kamienie	472·1	—	—	2·0	0·5	—	9·2	211·9	695·7	658·6	447·3
Wapno	145·3	0·3	0·3	5·0	—	—	9·1	17·6	177·6	148·6	98·6
Cement	150·4	7·2	0·3	0·1	—	—	—	18·3	176·3	171·7	92·9
Sól	94·8	0·4	0·3	6·2	—	—	—	2·6	104·3	100·6	93·4
Rudy	264·8	—	—	5·8	51·9	126·9	65·7	24·4	539·5	507·4	338·9
Węgiel i koks	4 086·5	1 633·5	959·3	887·4	0·6	—	7·3	614·5	8 189·1	6 554·0	5 968·7
Nafta	196·8	0·5	4·3	2·3	0·2	—	0·2	11·1	215·4	208·1	206·8
Cukier	78·7	0·2	0·6	—	—	—	—	0·2	79·7	76·4	69·9
Chemikalia	102·8	0·4	1·7	0·6	—	—	0·3	1·9	107·7	101·6	109·0
Nawozy sztuczne	343·0	0·8	32·9	1·9	45·1	1·8	10·0	235·4	670·9	583·9	148·4
Drzewo	1 150·7	67·4	104·2	129·6	0·1	0·2	3·2	109·7	1 565·1	1 468·5	1 582·9
Wyroby z drzewa	33·2	5·2	16·2	4·1	—	—	0·2	8·0	66·9	88·7	88·3
Ceramika	172·1	—	—	4·4	0·1	—	0·2	5·5	182·3	164·0	165·5
Żelazo i stal	438·9	38·7	2·0	63·9	84·3	1·7	17·8	76·7	724·0	619·2	605·0
Wyroby żelazne	67·3	10·9	0·3	12·0	0·3	0·1	2·8	27·5	121·2	117·6	152·4
Pozostałe	1 082·9	52·4	22·2	73·7	105·0	13·7	85·7	279·1	7 714·7	1 575·0	1 332·4
Przewozy handlowe											
zwyczajne—razem:											
I kwart. 1939 r.	9 360·7	1 848·9	1 357·1	1 221·0	290·0	144·7	212·2	1 676·0	16 110·6	—	—
„ 1938 „	8 279·0	1 689·1	1 112·8	550·8	342·2	179·3	141·9	1 512·8	—	13 807·9	—
„ 1937 „	7 552·2	1 529·1	1 210·2	478·8	334·6	133·0	106·3	1 065·1	—	—	12 409·3
Przewozy:											
pośpieszne	153·8	8·8	0·9	11·9	0·3	—	—	76·7	253·4	189·5	170·1
gospodarcze i inne							1·0				
niehandlowe	1 845·4	—	—	—	—	—	—	—	1 845·4	2 081·8	1 596·5
Ogółem przewozy:											
I kwart. 1939 r.	11 359·9	1 857·7	1 358·0	1 232·9	290·3	144·7	213·3	1 752·7	18 209·4	—	—
„ 1938 „	10 459·8	1 697·2	1 113·4	555·0	342·2	179·4	142·6	1 589·3	—	16 079·2	—
„ 1937 „	9 237·6	1 535·1	1 212·3	481·2	335·1	133·1	107·0	1 134·5	—	—	14 175·9

Przewozy kolejowe w I kwart. 1939 r. kształtowały się pomyślnie — pod wpływem utrzymującej się nadal poprawy ogólnej sytuacji gospodarczej. Ogół przewozów, obejmujący przewozy handlowe zwyczajne i pośpieszne, gospodarcze kolejowe oraz inne przewozy niehandlowe razem, zwiększył się w porównaniu z I kwart. 1938 r. (liczby w nawiasie oznaczają wzrost w stosunku do I kwart. 1937 r.) o 2 130·2 tys. t, czyli o 13·2% (4 033·5 tys. t, wzgl. 28·5%); w tym wzrost przewozów handlowych zwyczajnych wynosił 2 302·7 tys. t, czyli 16·7% (3 701·3 tys. t; 29·8%) i pośpiesznych 63·9 tys. t, czyli 33·7% (83·3 tys. t; 49%). Natomiast przewozy gospodarcze kolejowe i inne niehandlowe wykazały spadek o 236·4 tys. t (11·4%), były jednak wyższe od przewozów w I kwart. 1937 r. o 248·9 tys. t (15·9%).

Pod względem kierunku przewozów sytuacja w I kwart. 1939 r. w porównaniu z analogicznym okresem 1938 r. przedstawiała się następująco: przewozy w komunikacji wewnętrznej wzrosły o 900·1 tys. t (8·6%), nadanie do portów w Gdyni i Gdańsku o 405·1 tys. t (14·4%), nadanie za granicę o 677·9 tys. t (122·1%), przyjęcie z zagranicy o 70·7 tys. t (49·6%) oraz przewozy tranzytowe o 163·4 tys. t (10·3%). Jednocześnie nastąpił spadek przyjęcia z portów Gdyni i Gdańska o 86·9 tys. t (16·7%).

Jak wynika z powyższych ogólnych danych, sytuację gospodarczą w kwartale sprawozdawczym na tle przewozów kolejowych charakteryzują ożywione obroty w kraju, wzrost eksportu — szczególnie wysoki przy wywozie przez granicę lądową, silny wzrost importu drogą lądową — przy jednoczesnym spadku przywozu przez porty p. o. c., oraz dość wydatne zwiększenie się tranzytu.

Wzrost przewozów objął niemal wszystkie grupy towarów i wynosił w porównaniu z I kwart. 1938 r.: zboże 188·4 tys. t (60·5%),

mąka i kasze 11·8 tys. t (6·3%), buraki cukrowe 0·1 tys. t (100%), kamienie 37·1 tys. t (5·6%), wapno 29 tys. t (19·5%), cement 4·6 tys. t (2·7%), sól 3·7 tys. t (3·6%), rudy 32·1 tys. t (6·3%), węgiel i koks 1 635·1 tys. t (24·9%), ropa naftowa i produkty z niej 7·3 tys. t (3·5%), cukier 3·3 tys. t (4·3%), chemikalia 6·1 tys. t (6%), nawozy sztuczne 87 tys. t (14·9%), drewno 96·6 tys. t (6·6%) wyroby ceramiczne 18·3 tys. t (11·2%), żelazo i stal 104·8 tys. t (16·9%), wyroby żelazne 3·6 tys. t (3·1%) oraz pozostałe towary, osobno niewymienione, 139·7 tys. t (8·9%).

Przewozy zbóż wykazały b. wysoki wzrost dzięki zahamowaniu spadku cen, a nawet pewnej ich wyższości. O przewozach tej grupy towarów decydował głównie eksport, który zwiększył się kilkakrotnie, podczas gdy przewozy w kraju wykazały tylko nieznaczny wzrost (ok. 3%), tranzyt zaś utrzymał się na niezmiennym poziomie. W znacznie słabszym stopniu nastąpił wzrost przewozów mąki, kasz itp. przetworów zbożowych, które w obrocie krajowym osiągnęły o 4·7% wyższy poziom niż przed rokiem. Natomiast nadanie mąki do portów p. o. c. zwiększyło się poważnie, bo o 34·4%, co jednak nie wywarło większego wpływu na ogół przewozów tej grupy towarów z uwagi na stosunkowo niski tonaż wywozu. Wyjątkowo wysoki wzrost przewozów buraków cukrowych nie posiada większego znaczenia, odnosi się bowiem do małych ilości buraków, przewiezionych na początku roku — już po zakończeniu właściwego sezonu dostaw do cukrowni. Wydatnie zwiększyły się przewozy wapna, co łączy się z ożywieniem w budownictwie mieszkaniowym, wywołanym wysokim stanem budowli, rozpoczętych jeszcze w końcu ub. r. dla wykorzystania wygasających ulg podatkowych. Przewozy kamieni i cementu zwiększyły się stosunkowo nieznacznie wskutek stabilizacji w zakresie inwestycji publicznych. Na wzrost przewozów soli wpłynęło 4-krotnie

zwiększenie eksportu, które pokryło z nadwyżką spadek, zresztą minimalny, obrotów krajowych. Wydatny wzrost wydobycia rud żelaznych, wywołany zwiększonym zapotrzebowaniem ze strony hutnictwa krajowego w związku z przyłączeniem hut żaluziarskich, znalazł swój wyraz w zwycię przewozów w kraju o 33·3%. Również nastąpił b. wydatny wzrost przwozu przez porty p. o. c. oraz drogą lądową, bowiem o 40·5%. Natomiast niezbyt wysoki wzrost ogółu przewozów rudy tłumaczy się wyjątkowo silnym spadkiem przewozów tranzytowych o 82%, do czego przyczyniła się głównie utrata przewozów dla hut czeskich via porty polskie. Na ogólny wysoki wzrost przewozów węgla i koksu złożyło się zwiększone nadanie wewnątrz kraju o 680·5 tys. t (19·9%), na eksport drogą lądową i morską o 858 tys. t (32·7%) oraz w tranzycie o 105·2 tys. t (20·6%). Pomyślnie kształtowanie się przewozów węgla i koksu w kraju spowodowane zostało znacznie wyższym niż w ub. r. zapotrzebowaniem i zakupami ze strony przemysłu mineralnego, chemicznego, spożywczego i włókienniczego oraz elektrowni, kolei i odbiorców węgla opałowego. Na odcinku eksportowym zapotrzebowanie na węgiel polski ze strony krajów importerskich utrzymało się nadal na stosunkowo wysokim poziomie. Tranzyt dotyczył głównie przewozów z Niemiec do Prus Wschodnich. Na specjalną uwagę zasługuje wzrost przewozów ropy naftowej i produktów z niej dzięki dość znacznemu zwiększeniu się wydobycia ropy oraz wzrastającemu stale zapotrzebowaniu w kraju na produkty naftowe. Kwartał sprawozdawczy wykazał po raz pierwszy wydatny wzrost produkcji po kilkuletnim okresie stabilizacji na niskim poziomie. Przewozy ropy i produktów naftowych wewnątrz kraju zwiększyły się o 19·1 tys. t (10·7%), pokrywając z nadwyżką spadek wywozu tej grupy towarów. Wzrost spożycia cukru przyczynił się do wzmocnienia przewozów w kraju o 8·6 tys. t (12·2%); natomiast eksport i tranzyt cukru wykazały poważny spadek. Podobnie i przy przewozie chemikaliów o wroście decydowały wyłączenie obroty krajowe. Ogólny tonaż przewozów nawozów sztucznych wzrósł wydatnie wskutek silnego zwiększenia się tranzytu o 65·1 tys. t

(38·2%), podczas gdy przewozy w kraju wykazały wzrost tylko o 19·1 tys. t (5·9%). Na ogólny wzrost przewozów drzewa złożyło się zwiększone nadanie w kraju o 103·2 tys. t (9·8%), nadanie granice lądowe o 13·8 tys. t (11·9%) oraz w tranzycie o 22·8 tys. t (26·2%), przy jednoczesnym spadku nadania do portów p. o. c. o 62 tys. t (26·5%). Przewozy żelaza i stali kształtowały się na wydatnie wyższym poziomie niż w analogicznym okresie ub. r. dzięki wzmocnionym obrotom w kraju oraz wskutek wzrostu wywozu. Przy przewozie wyrobów żelaznych zwyczają była stosunkowo nieduża i nastąpiła dzięki wzrostowi eksportu. Przewozy w kraju natomiast wykazały spadek wskutek mniejszego zbytu głównie w zakresie wyrobów walcowanych.

Należy wspomnieć również o przewozach zwierząt, które nie są wymienione osobno w omawianym zestawieniu i figurują w grupie przewozów pośpięsznych. Ogólny tonaż nadania zwierząt wyniósł w kwartale sprawozdawczym 174·2 tys. t — wobec 166·5 tys. t w analogicznym okresie ub. roku, czyli wzrósł o 7·7 tys. t (4·6%). Wzrost ten nastąpił wyłącznie dzięki ożywionym obrotom na rynku krajowym.

Spadek przewozów objął tylko trzy grupy towarów i wyniósł, jak następuje, przy: ziemniakach 38·8 tys. t (48·9%), sianie i słomie 27·3 tys. t (40·6%) i wyrobach z drzewa 21·8 tys. t (24·6%).

Spadek przewozu ziemniaków spowodowany został gorszymi zbiorami — wskutek czego zarówno obroty krajowe, jak i eksport uległy zmniejszeniu. Przewozy siana i słomy uległy wydatnemu spadkowi na rynku wewnętrznym oraz w tranzycie. Przewozy wyrobów z drzewa w kraju utrzymały się na niezmiennym poziomie, do spadku zaś ogółu przewozów tej grupy towarów przyczyniły się znacznie mniejsze rozmiary eksportu.

Udział Gdyni w ogólnym nadaniu do portów p. o. c. zmniejszył się z 60·4% w I kwart. 1938 r. do 55·9% w I kwart. 1939 r., a przy przyjęciu z portów p. o. c. wzrósł z 65·6% do 66·7%.

N. K.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

POŚWIĘCENIE BANDERY NA M/S „CHROBRY”

W dn. 27/VII b. r. odbyła się w Gdyni uroczystość podniesienia bandery oraz poświęcenia nowego motorowca m/s „Chrobry”. W uroczystości tej wziął udział Pan Minister Przemysłu i Handlu A. Roman, oraz Panowie: Wiceminister Przemysłu i Handlu M. Sokołowski, Dowódca Obrony Wybrzeża Kmdr dypl. Frankowski, Dyrektor Gabinetu Ministra Dittrich, Prezes L. M. i K. Gen. Kwaśniewski, Dyrektor Biura Wojskowego Min. Przemysłu i Handlu Płk. Szmoniewski, Dyrektor Departamentu Morskiego Możdżeński, Prezes Linii Gdynia—Ameryka Szujski, Dyrektor Leszczyński, w zastępstwie Komisarza Rządu Gdyni Inż. Szaniawski, Dyrektor Urzędu Morskiego Łęgowski oraz zaproszeni goście.

Po Mszy świętej, Biskup Morski Dr St. Okoniewski wygłosił przemówienie okolicznościowe i dokonał poświęcenia statku oraz bandery.

Z kolei zaproszeni goście udali się na górny pokład, gdzie odbyła się uroczystość podniesienia bandery. Sędzia Sądu Okręgowego w Gdyni wręczył dokumenty rejestracyjne statku Panu Ministrowi Romanowi, które Pan Minister przekazał Prezesowi Linii Gdynia—Ameryka P. Szujskiemu. Po tym akcie wręczenia dokumentów, Pan Minister wygłosił następujące przemówienie:

— Przyjmując z rąk Pana, Panie Sędzio, akt rejestracyjny m/s „Chrobrego”, z uczuciem szczerej radości stwierdzam, iż czynię wiadomem wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, że wymieniony motorowy statek pasażersko-towarowy m/s „Chrobry” przeznaczony został—stosownie do polskiego planu morskiego—do służby regularnej na wielkim szlaku nawigacyjno-handlowym między naszym portem Gdynią i Gdańskiem oraz między portami Bałtyku, portami Argentyny, Brazylii, Urugwaju. Włączony on został do składu polskiej floty handlowej i powiększył stan naszego posiadania na wolnych morzach świata i w międzynarodowej wymianie morskiej.

Życzę Panom kierownikom linii Gdynia—Ameryka w osobach P. Szujskiego i Naczelnego Dyrektora P. Leszczyńskiego, aby nowy ten statek stał się ważnym wkładem w świetnym rozwoju linii.

Życzę Panu Kapitanowi „Chrobrego”, jego oficerom i całej załodze szczęśliwej pracy, dającej pełnię zadowolenia.

Życzę tej największej jednostce morskiej naszej narodowej floty handlowej, by pływając w imię Boże na wielkich wodach dobrze się zasłużyła Ojczyźnie i naszej banderze, która za chwilę będzie podniesiona“.

Następnie Pan Minister polecił Kapitanowi statku Pacewiczowi podejść do bandery i dać rozkaz banderę podnieść.

Po Panu Ministrze Romanie zabrał głos Prezes Linii Gdynia—Ameryka P. Szujski, a następnie Prezes Ligi Morskiej i Kolonialnej P. Gen. Kwaśniewski, który podkreślił w swym przemówieniu, że podniesienie bandery na nowym motorowcu, któremu dano na imię „Chrobry”, jest dla Ligi Morskiej i Kolonialnej uroczystością niezwykłą, jest chwilą historyczną, od której, tak sobie obiecujemy, datować już będziemy szybszy znacznie i coraz potężniejszy rozrost siły polskiej na morzu. Król Chrobry—to symbol siły Polski. Motorowiec „Chrobry”—to zapowiedź siły Polski na morzu.

PRACA PORTU GDYŃSKIEGO W CZERWCU 1939 R. — Ostatnie miesiące wyróżniają się w pracy portu gdyńskiego zupełnie wyjątkowym nasileniem pracy. Po ustaleniu rekordowego wyniku w maju b. r. (941 043 t), Gdynia zdobyła w miesiącu sprawozdawczym nowy rekord, wynoszący 978 082 t. Należy zatem liczyć się z osiągnięciem już w bliskim czasie w porcie gdyńskim miliona ton w stosunku miesięcznym, a więc liczby, którą jeszcze nie dawno uważano za raczej nie realny górny limit miesięcznego obrotu tego portu.

Ruch statków w miesiącu sprawozdawczym mimo wzrostu przeładunku zmalał. Zawinęło, mianowicie, do Gdyni w czerwcu 579 statków (w maju 620) o łącznym tonażu 621 924 nrt (w maju—627 603 nrt), wyszło statków—563 (611) o łącznym tonażu 599 617 nrt (612 958). Zmalala również nieznacznie przeciętna ilość statków, przebywających w czerwcu jednocześnie w porcie (77—wobec 79 w maju). Średni tonaż statku, zawijającego do Gdyni, wzrósł nieco w czerwcu, wynosząc 1 074·1 nrt (w maju—1 012·3 nrt). Wzrósł również czas średniego postoju statków w porcie (67·2 godz. w czerwcu—wobec 64·1 godz. w maju). W kolejności bander na pierwszym miejscu utrzymała się Szwecja, na drugim—Polska, na następnych zaś: Finlandia, Dania, Anglia, Norwegia i Włochy.

W obrocie towarowym—na obrót zamorski przypada w czerwcu 960 594 t (w maju—924 753), na obrót przybrzeżny—3 206 t

w maju—2 815) i na obrót drogą wodną z wnętrzem kraju—14 282 t (w maju—13 475). Na zamorski przywóz w miesiącu sprawozdawczym przypada 171 350 t (153 283 t), na zamorski wywóz —789 244 t (771 470 t). Kwoty te składają się z następujących pozycji poszczególnych towarów (w tonach):

Przywóz	Wywóz
Nasiona różne	Zboże
Nasiona oleiste	Strączkowe
Ryż surowy	Nasiona i rośliny
Owoce świeże	Mąka
„ suszone	Mąka ryżowa
Konserwy owocowe	Słód
Orzechy i migdały	Ziemniaki
Kawa	Warzywa
Herbata	Owoce świeże
Kakao	Konserwy owocowe
Korzenie	Szynki i in. peklowane
Rośliny i mat. roślinne	Bekony
Żywnice	Drób i ptactwo bite
Słedzie świeże	Jaja
Słedzie solone	Masło
Rudy różne i wyp. piry- towe	Cement
Piryty	Sól kuchenna i przem.
Smola i smary	Węgiel kamienny
Oleje	„ bunkrowy
Asfalt	Koks
Tłuszcze i oleje roślin.	Smola i pak smołowy
„ zwierzęce surowe	Oleje i parafina
Tran	Tłuszcze zwierzęce
Napoje alkoholowe i in.	Konserwy warzywne
Tytoń	Przetwory mięsne
Siarka	Cukier
Przetwory chemiczne	Napoje alkoholowe
Farby	Makuchy
Garbniki	Melasa
Fosforyty	Przetwory chemiczne
Żuźle Thomasa	Soda
Sól potasowa	Siarczan amonu
Skóry	Salmiak
Wełna	Karbid
Odpadki wełny	Farby
Przędza wełniana	Biel cynkowa
Bawełna	Mączka kostna
Odpadki bawełny	Saletra
Przędza bawełniana	Skóry
Len, konopie, sisal i in.	Tkaniny
Juta	Bawełna i odpadki
Szmaty	Bale i słupy
Kauczuk	Drzewo tarte (obejm. papier.)
Wyroby gumowe	Wyroby z drzewa
Papier i makulatura	Dykty i fornieri
Celuloza	Mebłe gięte
Papa i tektura	Wyroby koszykarskie
Żelazo surowe	Papier
Metale różne	Papa i tektura
Złom żelazny	Celuloza
Cyna	Żelazo surowe
Cynk	„ handlowe
Miedź	Błacha żel. i stalowa
Wyroby żel. i metal. (oprócz osob. wym.)	Metale różne
Maszyny, aparaty i sprzęt elektrotechniczny	Wyroby żel. i metal.
Części wagonów i lokom.	Szynny kolejowe
Samochody, motocykle i części	Rury żelazne i żelazne
Różne	Naczynia emaliowane
	Cynk
	Błacha cynkowa
	Różne
Razem: 171 350	Razem: 789 244

Po stronie przywozu największy wzrost wykazuje w czerwcu pozycja rud różnych i wypalków pirytowych (55 117 t wobec 31 750 t w maju), zwiększyły się ponadto pozycje: owoców świeżych (1 444 t wobec 1 284 t), śledzi solonych (1 523 t wobec 92 t), tłuszczów zwierzęcych surowych (1 706 t wobec 1 372 t), siarki (2 138 t wobec 1 320 t), przetworów chemicznych (1 344 t wobec 645 t), garbników (2 098 t wobec 1 598 t), fosforytów (13 756 t wobec 3 870 t), bawełny (5 207 t wobec 4 608 t), szmat (10 033 t wobec 887 t), metali różnych (4 597 t wobec 2 095 t) i złomu żelaznego (44 476 t wobec 43 255 t). Zmalały natomiast w czerwcu pozycje: nasion olejnych (3 845 t wobec 11 571 t), ryżu surowego (8 149 t wobec 14 973 t), kakao (440 t wobec 1 377 t), olejów (394 t wobec 2 306 t), fosforytów (brak zupełny wobec 1 319 t w maju), skór (2 206 t wobec 2 847 t), wełny (1 975 t wobec 3 594 t),

kauczuku (712 t wobec 1 166 t), papieru i makulatury (1 743 t wobec 2 180 t), miedzi (4 646 t wobec 5 121 t), maszyn, aparatów i sprzętu elektrotechnicznego (1 004 t wobec 1 128 t) i „różnych” (3 223 t wobec 5 038 t).

Po stronie wywozu pozycje węgla i koksu w czerwcu w ogólnej sumie nie wykazują w porównaniu z majem większych różnic, gdyż spadek pozycji węgla eksportowego (543 040 t wobec 560 901 t) został wyrównany przez wzrost pozycji węgla bunkrowego (88 630 t wobec 80 138 t) oraz koksu (23 682 t wobec 9 051 t). Z innych pozycji zestawienia zamorskiego wywozu — wzrost liczb wykazują: zboże (10 162 t wobec 6 964 t), bekony (3 112 t wobec 2 536 t), masło (2 250 t wobec 1 291 t), cement (15 215 t wobec 2 319 t), cukier (12 755 t wobec 4 871 t), makuchy (1 575 t wobec 1 131 t), skóry (1 091 t wobec 778 t), drzewo tarte (31 071 t wobec 19 977 t), wyroby z drzewa (1 299 t wobec 1 185 t), żelazo handlowe (12 125 t wobec 11 251 t) i szyny kolejowe (9 015 t wobec 4 175 t). Zmalały natomiast w czerwcu pozycje: siodła (880 t wobec 1 253 t), sznyk i innych peklowanych (1 058 t wobec 1 341 t), jaj (4 052 t wobec 5 026 t), przetworów mięsnych (1 937 t wobec 2 008 t), bieli cynkowej (704 t wobec 1 151 t), bali i słupów (686 t wobec 17 687 t), dykt i fornierów (2 954 t wobec 3 207 t), celulozy (492 t wobec 1 012 t), blachy żelaznej i stalowej (1 461 t wobec 4 376 t), wyrobów metalowych (5 565 t wobec 6 973 t), rur żelaznych i żelaznych (3 475 t wobec 5 815 t), cynku (1 390 t wobec 1 537 t) i „różnych” (3 604 t wobec 6 131 t).

W obrocie drogą wodną z wnętrzem kraju na przywóz w czerwcu przypada 745 t (w maju—5 696 t), na wywóz zaś —13 537 t (w maju—7 779 t). Spadek przywozu w tym dziale obrotu łączy się ze znacznym spadkiem pozycji cukru (w czerwcu 729 t wobec 5 696 t w maju). Po stronie wywozu natomiast należy zanotować stosunkowo poważny wzrost kilku pozycji, które zazwyczaj wyrażają się raczej niskimi liczbami, mianowicie: nasiona oleiste—1 110 t, ryż wyluszczone—2 913 t, garbniki—1 677 t, miedź—2 698 t.

W obrocie przybrzeżnym po stronie przywozu figuruje zaledwie 149 t (w maju—629 t), po stronie wywozu zaś—3 057 t (2 186 t). Na spadek przywozu wpłynęło zmniejszenie się pozycji ryb z własnych połowów (108 t wobec 629 t w maju); na wzrost wywozu—zwiększenie się najważniejszej pozycji danego zestawienia—ryżu (2 513 t wobec 1 911 t w maju).

Ruch pasażerów ożywił się bardzo znacznie w miesiącu sprawozdawczym: przyjechało, mianowicie, 2 513 osób (w maju—577), wyjechało—4 159 (w maju—2 514).

O.

TRAMPOWY WSKAŹNIK FRACHTOWY W CZERWCU 1939 R.

—W czerwcu nastąpił spadek transportów morskich, a więc i frachtów we wszystkich grupach towarów, branych pod uwagę przy obliczaniu ważonego wskaźnika frachtowego—z wyjątkiem jedynie drzewa. I tak, węgiel na statkach o pojemności do 3 000 brt wykazuje spadek tego wskaźnika w porównaniu z majem b. r. o 3%, na statkach 3 000 brt i większych—o 8·6%, wskaźnik transportów zboża spadł o 6·8%, rudy—o 0·1%, nawozów sztucznych—o 4·8%, cukru—o 12·3%, żelaza, stali i złomu—o 3·3%. Wzrosł tylko wskaźnik frachtowy przy transportach drzewa o 6·2% (w maju wzrost ten w porównaniu z kwietniem b. r. wynosił 8%).

W wyniku powyższych zmian ogólny wskaźnik frachtowy (ważony przy podstawie 1935 r.=100) spadł w czerwcu o 6·2% w porównaniu z miesiącem poprzednim b. r. i o 1·3% w porównaniu z czerwcem ub. r. Przyczyniło się do tego w głównej mierze zmniejszenie się przewozów (i spadek frachtów) zboża oraz węgla na większych statkach. Wśród poszczególnych grup towarów największy spadek frachtów wykazał cukier (12·3%), co jednak wobec stosunkowo małych ilości tych transportów nie ma większego wpływu na kształtowanie się wskaźnika ogólnego, a natomiast najsłabsze wahanie zanotowano przy transportach rudy, które utrzymały się na poziomie poprzedniego miesiąca, przy czym w porównaniu z czerwcem ub. roku odpowiedni wskaźnik wykazuje wzrost o 21·3%.

Ogólny wskaźnik frachtowy za czerwiec przy podstawie 1929 r.=100 wyniósł 91·0%, a przeciętny za całe I półrocze b. r.—91·2%.

Poniższe zestawienie ilustruje porównawczo rozwój wskaźników frachtowych, obliczanych przez British Chamber of Shipping, w ostatnich latach i w poszczególnych miesiącach b. r.:

	1929 r. = 100 ¹	1935 r. = 100
1929	100·0	133·5
1935	74·9 ¹	100·0
1936	84·3	112·6
1937	131·5	175·6
1938	95·0	126·9
1939		
Styczeń	90·5 (103·5)	120·8 (138·6)
Luty	91·0 (97·0)	121·5 (129·5)
Marzec	88·0 (95·5)	117·5 (127·5)
Kwiecień	89·6 (95·0)	119·6 (126·9)
Maj	97·1 (97·8)	129·6 (130·6)
Czerwiec	91·0 (92·2)	121·5 (123·1)

POCZTA I TELEGRAF

RUCH POCZTOWY, TELEGRAFICZNY I TELEFONICZNY W CZERWCU 1939 R. w ważniejszych miastach przedstawiał się w sposób następujący (w tys. jednostek, wzgl. zł):

Miejscowość	Przesyłki listowe:		Czasopisma	Listy wartościowe	Paczki:		Przesyłki za pobraniem	Zlecenia pocztowe	Przekazy pocztowe i telegraficzne		Obrót przez P. K. O.		Rozmowy telefoniczne międzymiastowe i międzymiast. i międzymiast.	Telegramy	Rozmowy telef. miejscowe na siec. M. P. T. i P. A. S. T.	Wpływy brutto		
	zwyczajne	polecone			bez podanej wartości	z podaną wartością			ilość	na kwotę	ilość	na kwotę					ilość	
																	kwota	
Warszawa	wysłane 31 881'5 otrzymane 15 134'4	467'8 520'3	8 869'1 142'3	7'5 13'6	256'2 108'5	10'6 3'3	75'1 16'0	28'2 20'8	221'9 231'8	30 888'9 20 443'4	473'3 116'4	50 096'7 11 158'7	315'0 311'5	78'4 92'1	22 066'4	2 757'2		
Łódź	wysłane 2 999'9 otrzymane 5 145'0	268'3 167'3	306'6 376'6	0'8 2'8	48'5 36'4	8'0 1'8	20'9 9'7	47'2 37'5	57'4 112'6	6 955'9 8 597'0	99'6 23'1	28 048'9 1 326'3	79'9 68'5	15'8 17'1	3 955'3	646'0		
Lwów	wysłane 3 122'6 otrzymane 2 124'8	147'1 137'9	1 719'8 410'1	2'6 4'0	58'5 38'1	5'3 4'1	20'5 6'2	7'4 6'4	50'7 89'5	6 904'3 6 347'0	79'5 24'9	14 255'9 1 926'6	48'2 56'1	19'2 20'1	2 444'3	614'4		
Poznań	wysłane 7 726'5 otrzymane 3 162'8	86'6 77'5	3 557'3 123'1	1'8 3'4	53'0 51'5	1'8 3'2	24'4 8'0	2'6 3'2	47'2 76'6	4 485'3 3 827'8	62'8 20'0	11 010'0 1 355'6	65'7 82'0	15'5 13'9	1 515'0	709'2		
Kraków	wysłane 5 263'8 otrzymane 4 092'7	143'2 172'4	1 624'1 318'2	2'4 3'0	58'6 44'7	8'5 7'6	21'1 5'1	8'9 6'7	55'0 75'5	6 039'2 9 415'1	82'8 38'7	15 289'3 3 438'4	96'5 145'6	9'9 14'0	2 105'0	844'4		
Wilno	wysłane 2 493'5 otrzymane 1 245'8	55'6 49'6	741'1 244'9	1'3 3'5	16'2 14'0	2'8 1'1	7'4 3'4	7'4 3'9	21'4 54'0	3 052'0 3 916'4	33'3 16'2	5 527'6 896'5	14'1 14'9	8'5 8'4	1 774'3	276'1		
Katowice	wysłane 2 378'4 otrzymane 1 937'9	73'4 63'4	549'8 152'2	0'9 1'5	23'7 20'9	2'2 3'3	8'3 6'4	4'1 2'9	31'4 30'9	4 937'6 2 196'8	50'8 12'1	9 404'0 939'0	93'2 88'7	14'2 12'1	1 816'1	744'7		
Lublin	wysłane 699'6 otrzymane 879'8	35'7 36'9	42'9 81'8	0'8 0'3	9'3 14'7	1'5 1'4	2'6 3'8	2'2 2'3	16'0 21'5	1 939'3 2 333'3	26'0 9'3	5 769'0 847'9	16'4 23'4	4'4 4'0	375'6	114'0		
Bydgoszcz	wysłane 1 953'8 otrzymane 1 247'5	32'5 24'3	242'3 134'8	0'3 0'6	14'2 12'3	1'1 1'6	6'9 4'7	3'6 2'7	21'0 27'7	1 957'5 1 736'3	34'0 8'5	5 673'7 1 023'9	19'8 23'7	5'0 4'7	436'9	172'5		
Sosnowiec	wysłane 1 021'4 otrzymane 425'1	26'9 18'2	31'0 61'5	0'3 0'3	5'1 7'1	0'2 0'2	1'4 2'6	1'7 1'7	15'1 18'8	2 054'4 850'5	23'4 7'9	4 872'8 551'0	7'9 16'1	3'1 2'8	491'5	222'8		
Białystok	wysłane 747'9 otrzymane 678'1	23'3 21'4	36'9 76'8	0'2 1'6	5'3 5'9	0'5 0'9	1'3 2'5	9'3 1'9	11'2 13'4	1 156'0 1 413'6	18'1 4'4	3 809'7 458'0	10'4 12'2	3'5 3'1	589'3	91'9		
Chorzów	wysłane 840'2 otrzymane 813'9	18'1 19'8	262'6 144'6	0'3 0'4	5'8 7'2	0'4 0'8	1'4 2'5	2'1 2'4	12'9 10'4	1 561'0 459'8	24'3 7'7	5 284'9 708'0	0'3 0'1	0'6 2'1	543'2	200'2		
Toruń	wysłane 1 602'5 otrzymane 810'8	31'2 26'2	242'9 109'7	0'3 0'3	10'0 12'4	0'3 1'8	5'5 2'9	0'7 1'2	15'3 19'9	1 065'0 1 107'2	25'3 7'0	3 691'6 500'5	32'2 38'0	3'6 3'8	254'9	141'8		
Gdynia	wysłane 1 205'1 otrzymane 1 167'8	41'6 29'6	31'7 137'8	0'3 0'2	17'7 14'2	0'5 1'5	4'0 4'0	1'8 2'1	27'7 16'7	3 239'2 2 231'5	29'3 8'2	6 660'4 520'2	57'5 50'6	14'6 11'9	985'1	417'7		

Wekslu w czerwcu 1939 r. nadesłano do urzędów i agencji pocztowych 384 tys. sztuk na kwotę zł 36 890 tys., z tego: zainkasowano 269 tys. szt. na kwotę zł 27 033 tys., zaprotestowano 59 tys. sztuk na kwotę zł 6 202.

OBRÓT PRZEKAZÓW POCZTOWYCH I TELEGRAFICZNYCH W KWIETNIU 1939 R. — W obrocie krajowym wpłacono w kwietniu przekazów pocztowych 1 767 504 szt. i przekazów telegraficznych 19 741 szt. na kwotę zł 145 638 437, wypłacono zaś przekazów pocztowych 1 814 276 szt. i przekazów telegraficznych 19 833 szt. na kwotę zł 149 755 714. W obrocie zagranicznym wpłacono przekazów pocztowych 358 szt. na kwotę zł 27 063, wypłacono zaś przekazów pocztowych 93 150 szt. i telegraficznych 64 szt. na kwotę zł 3 915 722.

Poważniejszy obrót przekazów pocztowych i telegraficznych mieliśmy z następującymi państwami:

K r a j	Wpłacone przekazy:		Wypłacone przekazy:	
	pocz-telegraficzne	na kwotę	pocz-telegraficzne	na kwotę
	liczba	zł	liczba	zł
Argentyna	5	1 100	166	6 512
Belgia	44	3 795	1 697	57 145
Dania	3	258	116	4 468
Egipt	2	40	42	1 046
Estonia	14	679	313	10 762
Francja	51	1 047	14 828	511 715
W. M. Gdańsk	9	86	957	20 782
Holandia	14	2 818	315	8 225
Kanada	10	1 796	5 804	238 498
Litwa	34	1 242	1 053	13 595
Luksemburg	1	21	120	4 658
Niemcy	35	384	10 483	346 437
Rumunia	12	233	62	2 714
Stany Zjedn.	38	5 674	56 284	2 641 219
Szwecja	4	47	84	7 571
W. Brytania	32	5 481	705	35 378

KRONIKA TYGODNIOWA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

USTAWY:
Popieranie melioracji wodnych dla potrzeb rolnictwa — ust. z dn. 13/VII 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 64/1939, poz. 428).
Zmiana rozporządzenia o ochronie lasów, nie stanowiących własności Państwa — ust. z dn. 13/VII 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 64/1939, poz. 429).

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW:
Utworzenie izb rolniczych z siedzibami w Stanisławowie i Tarnopolu oraz ustalenie okręgów działalności tych izb — rozporz. z dn. 21/VII 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 64/1939, poz. 430).
OŚWIADCZENIA RZĄDOWE:]
Rozciągnięcie na kolonię Adenu konwencji polsko-angielskiej w sprawach cywilnych i handlowych — oświadczenie z dn.

12/VII 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 64/1939, poz. 432). Ratyfikacja porozumienia polsko-szwajcarskiego w sprawie uregulowania płatności handlowych między ziemiami, włączonymi do Polski w 1938 r., i Szwajcarią — oświadczenie z dn. 12/VII 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 64/1939, poz. 433).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

11 sierpnia:

— Fabr. Mydeł Toalet., Perfum. i Kosmet. „Fornarina”, S. A.—o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Belwederska 2.

16 sierpnia:

— „Orzeł” Pol. Przem. Obuwn. i Tow. Hand., S. A. — o g. 16 w kanc. Not. Dra J. Dunikowskiego w Krakowie, Św. Jana 20.

— Kolej Lok. „Dolina-Wygoda”, S. A.—o g. 10 w kanc. Adw. E. Semkowicza w Stryju, Grunwaldzka 2.

17 sierpnia:

— „Śląski Bank Eskontowy”, S. A.—o g. 16 w lok. B-ku w Bielsku, Kazimierza W. 31.

18 sierpnia:

— „Olkienicka Tekturownia i Tartak”, S. A.—o g. 18 w lok. S-ki w Wilnie, Niemiecka 22.

19 sierpnia:

— T-wo Manuf. Baw. „Lorentz i Krusche”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Zgierz, 1 Maja 5.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 17 do 21 lipca 1939 r.

Okres sprawozdawczy na rynku dewiz minął pod znakiem kolejnego osłabienia nastroju. Przy obrotach nadal ograniczonych — salda tygodniowe poszczególnych dewiz przedstawiają się następująco (w zł na 100 jednostkach walutowych; ze znakiem plus — zwyczaj, ze znakiem minus — strata): franki francuskie — 0·01, franki szwajcarskie — 0·05, floreny holenderskie + 1·90, korony szwedzkie — 0·05, oraz korony duńskie — 0·10; poza tym dolary telegraficzne straciły zł 0·00¹/₂ na \$ 1 (zwykłymi nie obracano zupełnie), a funty szterlingi — zł 0·02 na £ 1.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	—	—	—
„ „ „ telegr.	\$ 1	5·32 ¹ / ₄	5·32	5·32
Funty szterlingi . .	£ 1	24·93	24·91	24·91
Franki francuskie . .	100 fr.	14·11	14·11	14·11
Franki szwajcarskie .	100 fr.	120·10	119·95	120·05
Belgi	100 błg.	90·50	90·50	90·50
Marki niemieckie . .	100 RM	—	—	—
Korony czesko-słow.	100 K	—	—	—
Liry włoskie	100 lir.	—	—	—
Floreny holenderskie	100 fl.	285·00	283·50	285·00
Guldeny gdańskie . .	100 guld.	—	—	—
Korony szwedzkie . .	100 kor.	128·55	128·20	128·45
Korony duńskie . . .	100 kor.	111·35	111·25	111·25
Korony norweskie . .	100 kor.	—	—	125·30

Transakcje papierami lokacyjnymi państwowymi zawierano przy tendencji niejednolitej; obroty — skurczyły się, w szczególności premiówkami. W grupie tych pożyczek — sztuki I i II emisji 3% Poż. Inwestycyjnej straciły po zł 3·00, serie II emisji te same pożyczki — zł 0·25, a 4% Poż. Dolarowa obniżyła się o zł 0·50. W grupie pozostałych papierów — jedynie 4¹/₂% Poż. Wewnętrzna zmieniła notowanie, zwiększając o 0·25% nom.

Stosunkowo nieliczne zmiany notowań wystąpiły na rynku papierów lokacyjnych prywatnych; i tak więc, 4¹/₂% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego w Warszawie straciły 1·25% nom., 5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1933 r. — 0·75, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi z 1938 r. — 0·25 oraz 5% L. Z. Tow. Kred. m. Częstochowy z 1933 r. — 0·50; jedynie 5% L. Z. Tow. Kred. m. Lublina z 1933 r. zwiększały o 1·00% nom. Obroty były w dalszym ciągu niewielkie.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Papiery państwowe				
w zł za sztukę				
3% Pożyczka Premiowa Inwestycyjna				
I emisja sztuki	zł w zł. 100	77·75	75·00	75·00
„ „ serie	„ „ „ „	80·00	80·00	80·00

	II emisja sztuki serie	zł w zł. 100	76·50	74·00	74·00
4% Pożyczka Premiowa Dolarowa	„ „ „ „	\$ ¹)	39·50	39·00	39·00
w % % nominalu					
4% Pożyczka Konsolidacyjna	zł w zł.		61·50	61·00	61·00
			-60·50*)	-60·50*)	-60·50*)
			-60·50*)	-60·50*)	-60·50*)
4 ¹ / ₂ % „ Wewnętrzna	zł		61·50	60·50	60·50
					-61·00
5% „ Konwersyjna	zł		60·50	60·50	60·50
5% „ Konwers. Kol.	zł		61·00	61·00	61·00

Listy zastawne i obligacje banków

5 ¹ / ₂ % L. Z. Państw. Banku Roln.	zł w zł. 1927	81·00	81·00	81·00
5 ¹ / ₂ % „ „ „ „	zł w zł. 1924	81·00	81·00	81·00
5 ¹ / ₂ % L. Z. Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	81·00	81·00	81·00
5 ¹ / ₂ % „ „ „ „	zł w zł. 1924	81·00	81·00	81·00
5 ¹ / ₂ % Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	81·00	81·00	81·00
5 ¹ / ₂ % Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1924	81·00	81·00	81·00
5 ¹ / ₂ % „ „ „ „	zł w zł. 1927	81·00	81·00	81·00
6% Obl. B. Gosp. Kraj.	zł	97·00	97·00	97·00
5% Obl. Pol. B-ku Komun.	zł			71·00

Listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych

5 ¹ / ₂ % L. Z. Tow. Kred. Przem. Pol. (skiego*)	£	81·00	81·00	81·00
4% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego w Warszawie	zł	46·00	45·00	46·00
4 ¹ / ₂ % L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego w Warszawie	zł	58·75	56·50	57·00
				-56·50
4 ¹ / ₂ % L. Z. Pozn. Ziem. Kredyt. . .	zł	53·50	53·00	53·50
5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1933 r.	zł	65·00	63·00	63·50
				-63·00
				-63·75
				-64·75*)
5% L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi z 1933 r.	zł			58·75
				-59·00
				-59·00*)
5% L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi z 1938 r.	zł			56·75
5% L. Z. Tow. Kred. m. Częstochowy z 1933 r.	zł	56·50	56·00	56·50
5% L. Z. Tow. Kred. m. Kielce z 1933 r.	zł			59·00
5% L. Z. Tow. Kred. m. Lublina z 1933 r.	zł	57·00	56·50	57·00
5% L. Z. Tow. Kred. m. Piotrkowa z 1933 r.	zł			54·50

1) \$ 5 = zł 44·57.

*) Dotyczy odcinków po 100.

*) Dotyczy drobnych odcinków.

*) Gwarantowane przez Skarb Państwa.

Obligacje miast

V +½% Poż. Konwers. m. Warszawy	zł	55'00
VI 6% „ „ „ „	zł	72'00
VIII i IX 6% „ „ „ „	zł	68'00 67'25 67'25
8% Poż. Szkolna m. Warszawy	zł w zł.	75'00 72'00 75'00

**POŻYCZKI POLSKIE
NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH¹⁾**

(maksimum — minimum — ultimo; w nawiasach — obroty)

	3 ÷ 8/VII	10 ÷ 15/VII	17 ÷ 22/VII
New York			
6% dolarowa			
1920	41½—41—41½ (2 000)	—	41½—41—41 (5 000)
4½% dolarowa skonw. 1920	33¼—33¼— —33¼ (2 000)	—	bez obrotów
5% Dillon 1925	46½—46½— 46½ (3 000)	—	44½—44½— 44½ (3 000)
4½% dolarowa skonw. 1925	37—36¼—36¼ (8 000)	—	bez obrotów
7% stabiliz. 1927	43¼—43¼— —43¼ (1 000)	—	46—46—46 (4 000)
4½% stabiliz. skonw. 1927	37—37—37 (2 000)	—	39½—39—39 (14 000)
7% Warszawy 1928	bez obrotów	—	bez obrotów
4½% Warszawy skonw. 1928	20—20—20 (1 000)	—	22½—22½—22½ (1 000)
7% Śląska 1928	bez obrotów	—	28—28—28 (2 000)
4½% Śląska skonw. 1928	bez obrotów	—	bez obrotów
Londyn			
4½% stabiliz. 1927	46'97—45'72— —45'97	47'38—43'88— —45'88	46'58—45'33— —45'83
Zurych			
4½% stabiliz. 1927	—	—	—
Paryż²⁾			
7% stabiliz. 1927	28'60—27'60	28'39—27'51	29'69—28'19
4½% stabiliz. skonw. 1927	26'82—26'27	27'14—26'04	26'97—26'47
Mediolan			
7% włoska 1924	73'08—72'68 —72'68 (775)	76'55—72'35— —76'55 (475)	82'41—79'01— —80'41 (450)

Z BANKU POLSKIEGO

BANK POLSKI W CZERWCU 1939 R. — Obroty walutowe zwyczajne Banku Polskiego, na ogół lekko deficytowe, dały w czerwcu saldo dodatnie. W związku z powyższym rezerwy walutowe Banku wykazały w ciągu miesiąca wzrost (o zł 0·5 miln.), przy czym w pierwszych 2 dekadach zmniejszały: o zł 0·3 miln. i o zł 0·8 miln., i dopiero w III dekadzie podniosły się silnie, mianowicie o zł 1·6 miln. Osiągnęły one też na ultimo czerwca poziom wyższy niż przed rokiem, tj. na ultimo czerwca ub. r., mianowicie o zł 2·6 miln., tj. o 20%.

Rezerwy złota — nie licząc sporadycznych drobnych sprzedaży złota (w b. r. — tylko jedna w II dekadzie kwietnia, która per saldo umniejszyła rezerwy złota zaledwie o zł 4·6 miln.) — stale podnoszą się dzięki drobnemu skupowi złota, dokonywanemu przez oddziały Banku. Skup ten jest niewielki, a w czerwcu raz tylko przekroczył zł 100 tys., mianowicie w III dekadzie, podczas gdy w pierw-

szych 2 dekadach wynosił tylko po dziewięćdziesiąt kilka tysięcy. W sumie wzrost rezerw złota w ciągu czerwca wyniósł zł 0·3 miln. Stan rezerw złota na ultimo czerwca, czyli w połowie roku, był prawie taki sam jak w połowie ub. r.: zł 443·8 miln. wobec zł 446·2 miln.

Zmieniony i od 10 dekad już obowiązujący statut Banku nie przewiduje obliczenia tzw. pokrycia złotem, mianowicie stosunku rezerw złota do sumy obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań (a właściwie części ich — po odliczeniu zł 100 miln., uznanych przez dawny statut za pewne niezmiennie minimum tych zobowiązań), który to stosunek musiał wynosić co najmniej 30%. Nowe przepisy wymagają zato, aby rezerwy złota stanowiły co najmniej 40% kwoty, o którą suma obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań przekracza kontyngent tzw. emisji fiducjarnej, który może wynosić zł 800—1 200 miln., a obecnie przez Radę Banku ustalony został na zł 900 miln. Otóż, stosunek rezerw złota do nadwyżki sumy obiegu i zobowiązań ponad emisję fiducjarną wynosił na ultimo czerwca 40·1%, gdy na ultimo II dekady czerwca stanowił 43·9%, a przed miesiącem, tj. na ultimo maja, wynosił 40·3%. W ciągu miesiąca stosunek więc ten prawie nie uległ zmianie, w ostatniej zaś dekadzie czerwca skurczył się.

Spadek stosunku rezerw złota do sumy obiegu i zobowiązań (po potrąceniu kontyngentu emisji fiducjarnej), jaki nastąpił w III dekadzie czerwca — mimo jednoczesnego drobnego wzrostu rezerw złota — tłumaczy się zwiększeniem sumy obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań, która podniosła się z zł 1911·6 miln. do zł 2 006·5 miln. Ten wzrost sumy obiegu i zobowiązań dotyczył nie tylko — jak zwykle na ultimo miesiąca — obiegu biletów bankowych, który zwykłował z zł 1 767·1 miln. do zł 1 847·8 miln., ale także i natychmiast płatnych zobowiązań, które podniosły się z zł 144·6 miln. do zł 158·7 miln.

Wzrost zobowiązań nie dotyczył pozycji „innych” zobowiązań (poza rachunkami żyrowymi), która wykazała spadek salda z zł 40·7 miln. do zł 39·1 miln., natomiast lokaty żyrowe — wbrew normalnej tendencji — zwiększyły się z zł 103·9 miln. do zł 119·6 miln. Zaznaczyć należy, że również w III dekadzie maja lokaty żyrowe — także wbrew normalnej tendencji — wykazały zwiększenie.

Spośród lokat żyrowych odpływ na ultimo czerwca wykazały tylko tzw. „pozostałe” lokaty żyrowe (rachunki prywatne), których suma obniżyła się z zł 48·2 miln. do zł 34·7 miln., natomiast wzrosły zarówno lokaty kas państwowych, które osiągnęły poziom blisko 3-krotnie wyższy niż na ultimo maja i nienotowany już od 10 dekad, a równy poziomowi z ultimo lutego b. r., jak również lokaty banków i innych instytucji kredytowych, które jednak wynosiły mniej niż na ultimo poprzednich kilku miesięcy. Przed rokiem, a więc w połowie 1938 r., suma lokat żyrowych była znacznie wyższa, przy czym lokaty kas państwowych były w połowie 1938 r. przeszło 2-krotnie większe niż w połowie 1939 r. Liczbowa ruch lokat żyrowych przedstawia następujące zestawienie (w miln. zł):

Lokaty żyrowe:			
	kas państwowych	banków	pozostałe
31/III 1939	7·9	99·9	29·6
30/IV „	8·0	75·3	34·7
31/V „	6·1	83·6	31·0
20/VI „	7·8	47·8	48·2
30/VI „	17·6	67·3	34·7
30/VI 1938	37·4	160·9	

Obieg biletów bankowych, jak stwierdziliśmy wyżej, powiększył się na ultimo czerwca o zł 80·7 miln. Na ultimo półroczne w ub. r. wzrost obiegu był mniejszy, gdyż wynosił zł 59·8 miln. W porównaniu jednak z kilkoma poprzednimi miesiącami b. r. tylko na ultimo maja wzrost obiegu (zł 65·1 miln.) okazuje się mniejszy niż na ultimo czerwca, w miesiącach zaś marcu i kwietniu, kiedy na obieg oddziaływały pośrednio reperkusje międzynarodowej sytuacji politycznej na rynek pieniężny i kredytowy — wzrost obiegu na ultimo był znacznie większy niż w czerwcu, wynosząc w marcu zł 364·1 miln. i w kwietniu zł 127·5 miln.

W związku z silnymi zwyczajami obiegu, jakie nastąpiły w I półroczu b. r., obieg na ultimo półrocza osiągnął poziom znacznie wyższy niż na początku roku i niż w połowie ub. r., a jednocześnie rekordowy w ciągu całego I półrocza b. r., jak to — w liczbach absolutnych — przedstawia poniższe zestawienie (w miln. zł):

31/XII 1938	1 406·2
31/III 1939	1 669·4
30/IV „	1 807·8
31/V „	1 841·0
20/VI „	1 767·1
30/VI „	1 847·8
30/VI 1938	1 137·4

¹⁾ Kursy — w %-ach nominału; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju (w Mediolanie — w tysiącach).

²⁾ Notowania w stosunku do parytetu pożyczki w guldenach.

Wzrost obiegu w III dekadzie czerwca nie znajdował odpowiednika w dopływie lokat żywych do Banku, których saldo — przeciwnie — podniosło się dość znacznie, był natomiast ściśle związany z poważnym zwiększeniem się działalności kredytowej Banku.

Jeśli chodzi o 3 główne formy kredytów Banku, to wszystkie one w ostatniej dekadzie czerwca zwykływały. Ale o ile pożyczki zastawowe — po silnym spadku w pierwszych 2 dekadach — podniosły się bardzo silnie, a portfel skupionych przez Bank biletów skarbowych wzrósł niemal o $\frac{1}{4}$ — o tyle portfel wekslowy zwiększył się na ultimo czerwca stosunkowo bardzo nieznacznie, bo zaledwie o zł 7·3 miln., tj. o niespełna 1½%. Na ultimo półroczu ub. r. wzrost portfela wekslowego był kilkakrotnie większy, bo wyniósł zł 45·6 miln.

Wobec tak słabego wzrostu na ultimo — przy spadku w pierwszych 2 dekadach miesiąca — portfel wekslowy w ciągu całego czerwca wykazał zniżkę, podobnie zresztą jak i pożyczki zastawowe — mimo silnego wzrostu na ultimo. Zwykował jedynie w okresie czerwca — i to bardzo poważnie — skup biletów skarbowych. Liczbowo zmiany kredytów w ciągu miesiąca przedstawia poniższe zestawienie (w miln. zł):

	Wzrost (+) lub spadek (—)
Kredyty dyskontowe	— 18·8
Pożyczki zastawowe	— 11·0
Bilety skarbowe	+ 35·8

Ustalenie wzrostu kredytów w okresie rocznym — od połowy 1938 r. do połowy 1939 r. — jest o tyle trudne, że w międzyczasie (w końcu marca b. r.) została przeprowadzona konsolidacja szeregu kredytów, która wyraziła się w bilansie Banku powstaniem 2 nowych pozycji: długu książkowego w wys. zł 327·0 miln. i obligacji w wys. zł 188·0 miln. (które to pozycje, oczywiście, z natury rzeczy pozostają niezmienione) oraz spisaniem łącznej sumy tych 2 pozycji, a więc zł 515 miln., z 3 pozycji, reprezentujących krótkoterminowe kredyty Banku, mianowicie: portfela wekslowego, pożyczek zastawowych i portfela biletów skarbowych. Zestawienie obecnego stanu kredytów w tych 3 pozycjach ze stanem przed rokiem możliwe jest więc tylko w łącznej sumie — przy jednoczesnym założeniu, że powyższa operacja konsolidacyjna nie została przeprowadzona. Wtedy powyższe 3 formy kredytów krótkoterminowych Banku wynosiłyby na ultimo I półroczu b. r. zł 1 338·8 miln., gdy na ultimo I półroczu ub. r. stanowiły one zł 741·4 miln.

Jeśli chodzi o inne operacje czynne Banku — poza powyższymi 3 formami kredytów oraz kredytami konsolidacyjnymi —

to zmiany w tym zakresie przedstawiały się na ultimo czerwca następująco: dług Skarbu Państwa z tytułu kredytu bezprocentowego pozostawał w dalszym ciągu (jak i w całym czerwcu) niezmieniony; zapas skupionych przez Bank na własność monet srebrnych i bilonu z emisji skarbowej obniżył się o zł 12·0 miln. (w ciągu całego czerwca spadek o zł 8·2 miln.) i portfel skupionych przez Bank papierów kredytu długoterminowego wzrósł o zł 1·7 miln. do zł 157·5 miln. (w okresie całego miesiąca o zł 4·7 miln.).

Mimo silnego wzrostu w I półroczu b. r. (a zwłaszcza w ostatnich miesiącach) szeregu operacji czynnych Banku — pozostają one niższe od norm, jakie zmieniony statut Banku dla czynności tych przewiduje, pozostawiając jeszcze bardzo dużą marżę do wykorzystania. Stan wykorzystania przepisanych statutem norm operacji czynnych Banku ilustruje następujące zestawienie (w miln. zł):

	Górna granica	Stan na ultimo czerwca
Pożyczki zastawowe	300·0	140·8
Bilety skarbowe	400·0	153·6
Skup papierów procentowych	200·0	157·5
Bezprocentowy dług Skarbu Państwa	150·0	45·0
Skup monet srebrnych i bilonu	92·4	38·1

Według nowych postanowień statutu pokrycie łączne kwoty obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań (wynoszącej w dn. 30/VI zł 2 006·5 miln.) przedstawiało się następująco (w miln. zł):

	31/V	20/VI	30/VI
Złoto	443·5	443·7	443·8
Waluty i dewizy	14·4	13·4	15·0
Monety srebrne i bilon	46·4	50·1	38·1
Weksle, warranty, czeki i kupony	548·2	522·0	529·3
Pożyczki, zabezpieczone zastawami	151·8	83·0	140·8
Bilety skarbowe	117·8	124·6	153·6
Papiery procentowe własne	152·7	155·7	157·5
Dług Skarbu Państwa	560·0	560·0	560·0
w tym:			
bezprocentowy	45·0	45·0	45·0
oprocentowany książkowy	327·0	327·0	327·0
obligacje P.K.P. i P.F.D.	188·0	188·0	188·0

Razem: 2 034·8 1 952·5 2 038·1

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

KRONIKA ZAGRANICZNA

LITWA

STOSUNKI GOSPODARCZE Z NIEMCAMI. — W litewskim dzienniku urzędowym ogłoszone zostały teksty 4 umów, zawartych przez Litwę z Rzeszą Niemiecką po zajęciu Kłajpedy przez Niemcy.

Umowa o wzajemnym obrocie towarowym, podpisana w dn. 20/V b. r. (i już ratyfikowana przez obie strony), jest uzupełnieniem traktatu handlowego litewsko-niemieckiego z dn. 30/X 1928 r. Uzupełnienia dotyczą zapewnienia Niemcom importu z Litwy produktów rolnych w zamian za wyroby przemysłowe (układ kontyngentowy jest poufny — przewiduje on, że 30% eksportu litewskiego odbierać będzie Rzesza), dalej utworzenia komisji rządowych dla regulowania obrotu towarowego między oboma krajami, oraz uelastycznienia działania umowy przez to, że w każdej chwili — w wypadku jakichkolwiek trudności w rozwoju wymiany towarowej — strona zainteresowana może domagać się zastosowania środków zaradczych, o ile zaś odnośnie rokowania nie dałyby w okresie 10-dniowym pozytywnego rezultatu, umowa może być

wypowiedziana z 3-tygodniowym terminem. Umowa powyższa jest ważna do dn. 31/VII 1941 r. (o ile w międzyczasie nie zostanie wypowiedziany traktat handlowy z 1928 r.) i będzie automatycznie prolongowana o dalsze 2 lata, jeżeli nie zostanie wypowiedziana najpóźniej w dn. 30/VI 1941 r.; po tym terminie przewidziane jest wypowiedzenie kwartalne. Do umowy dołączone jest porozumienie weterynaryjne, omawiające szczegółowo warunki transportu zwierząt, potrzebnych dokumentów i zaświadczeń itp.

Równocześnie z umową o obrocie towarowym podpisany został układ płatniczy, obejmujący na podstawie clearingu wpłaty za towary, sprowadzone z Litwy do Niemiec i z Niemiec do Litwy, dodatkowe koszty handlowe — z wyjątkiem transportu morskiego i rzeczno, opłaty patentowe, licencje, zapłatę za filmy, wreszcie wyrównanie salda z rozrachunku kolejowego (z wyjątkiem tranzytu). Wykonanie układu płatniczego powierzone zostało w Niemczech „Deutsche Verrechnungskasse”, na Litwie zaś — „Lietuvos Bankas”. Przy wypłatach obowiązuje zasada kolejności. Jeżeli faktura wystawiona została nie w markach niemiec-

kich (dla dostaw do Niemiec), względnie w litach (dla dostaw do Litwy) — przeliczenie następuje według kursu, notowanego w dniu, poprzedzającym wpłatę, na giełdzie berlińskiej (przy przeliczeniu sumy fakturowej na marki), względnie na giełdzie kowieńskiej (przy przeliczeniu na lity). Za straty kursowe odpowiedzialny jest importer tylko w tym wypadku, gdy przewidziane to zostało w kontrakcie kupna i sprzedaży. Dokonywanie transakcji handlowych między Niemcami i Litwą poza clearingiem jest zasadniczo niedopuszczalne, jedynie w wypadkach wyjątkowych za zgodą obu stron zastosowany być może inny system płatniczy. Saldo, które istniałoby po wygaśnięciu układu płatniczego, ma być zlikwidowane przy zastosowaniu postanowień tego układu (tzn. w clearingu). Termin trwania układu płatniczego związany jest ściśle z czasem trwania umowy o wzajemnym obrocie towarowym.

Trzecia umowa, podpisana w dn. 20/V b. r. między Litwą i Niemcami, reguluje sprawę ruchu granicznego. Pas pograniczny wynosi około 10 km; ludność, zamieszkała w tym pasie od co najmniej 6 miesięcy, ma prawo do przepustek gra-

nicznych (nie dotyczy to jednakże urzędników i funkcjonariuszy państwowych). Przepustki wystawiane są na okres 6 miesięcy i uprawniają do przekraczania granicy w ściśle oznaczonych punktach granicznych. Władze, wystawiające przepustki graniczne, (w Niemczech—landraci, w Litwie—kierownicy urzędów administracyjnych I instancji), sporządzają będą co 2 tygodnie zestawienia wydawanych przepustek granicznych, które otrzymują dla celów kontrolnych władze drugiego państwa.

Osoby, posiadające przepustki graniczne, mogą przy przekroczeniu granicy posiadać przy sobie żywność na jeden dzień, 5 cygar lub 25 papierosów (względnie 50 g tytoniu), dalej narzędzia, potrzebne do pracy na terenie drugiego państwa.

Ostatnia, wreszcie, umowa litewsko-niemiecka, podpisana również w dn. 20/V b. r. i w międzyczasie ratyfikowana, dotyczy ważnego zagadnienia utworzenia wolnej strefy litewskiej w porcie Kłajpedy (Litauisch-Deutscher Freihafenvertrag). Przewiduje ona wydzierżawienie na lat 99 części portu kłajpedzkiego mającemu się utworzyć „Memeler Hafengesellschaft”, przy czym ta część portu ma korzystać z uprawnień strefy wolnej (strefa wolna obejmuje część mola, na którym znajdują się magazyny, należące do Lietuvos Bankas i spółdzielni litewskiej Lietukis, poza tym w centrum portu część, przylegającą do magazynów Baltijos Transporto A. B.).

Rząd niemiecki zobowiązał się zapewnić obrotowi uszlachetniającemu „Majstasu” (spółdzielnia bekonowa) w porcie kłajpedzkim zwolnienie od cła—dotyczy to zarówno dostawy bydła litewskiego do uboju, jak też produkcji szynki, bekoni, kiełbas itp.; podobnie mają być dostarczone odpowiednie chłodnie dla masła i jaj w strefie wolnocłowej. Wolnocłowy skład dla drzewa litewskiego, idącego tranzytem przez Kłajpedę, znajdować się będzie na placu, należącym do firmy litewskiej „Medis”.

„Memeler Hafengesellschaft” zwolniona będzie od podatku dochodowego i majątkowego. Wysokość opłat portowych ustalać ma zarząd portowy na podstawie wniosków Towarzystwa Portowego. Litwa uprawniona jest do utrzymywania w wolnej strefie własnego aparatu celnego i własnych sił roboczych (Litwa korzysta obecnie z tego uprawnienia w ten sposób, że robotnicy litewscy przyjeżdżają rano do Kłajpedy z Kretingi i wieczorem wracają z powrotem do Litwy—stanowi to znaczną oszczędność dewizową dla Litwy, albowiem robotnicy strefy wolnej opłacani są w litach). Tranzyt z Litwy i do Litwy przez port w Kłajpedzie nie podlega żadnym ograniczeniom; stylizacja dwunastego artykułu umowy jest jednak pod tym względem dość niejasna i umożliwia Niemcom stosowanie szykan wobec Litwinów, powiada bowiem, że dotyczy to wszystkich towarów, dozwolonych do wywozu i przywozu według ustawodawstwa litewskiego i niemieckiego. Wszelkie transporty z Litwy do wolnej strefy w porcie kłajpedzkim i na odwrót nie podlegają żadnemu cłu, ani też jakimkolwiek opłatom na rzecz Niemiec—o ile odbywają się one w zaplombowanych wagonach; dla transportów samochodami przewidziana jest uproszczona manipulacja celna za poręką Towarzystwa Portowego. Niemcy obowiązani są dostarczyć (za pewnym wynagrodzeniem) odpowiedniej ilości torów i obiektów kolejowych, którymi dysponować będą Litwini według własnego uznania (z prawem omijania w ruchu kolejowym między Litwą i strefą wolną stacji w Kłajpedzie). W ruchu tym obowiązywać mają litewskie stawki fiachtowe.

Art. 25 umowy przewiduje dla litewskich i niemieckich statków oraz spławu drzewa w ruchu między Litwą i portem w Kłajpedzie pełną swobodę. Ruch kołowy uregulowany zostanie dodatkowym porozumieniem, podobnie także ruch pocztowy i telegraficzny. Do dalszego też porozumienia pozostawiono sprawę zatrudniania robotników litew-

skich w porcie Kłajpedy, jak też uruchomienia w Kłajpedzie banku litewskiego (w strefie wolnej).

Umowa w sprawie wolnej strefy litewskiej w porcie kłajpedzkim jest bezterminowa.

L.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH.—Ceny w okresie 10÷22/VII 1939 r. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires, Liverpoolu i Hamburgu — w \$ — za 100 kg):

	10÷15/VII	17÷22/VII	Spadek %
Pszenica			
Berlin . . .	—	—	—
Chicago . .	2'25	2'52	1'2
Buenos Aires	2'32	2'32	—
Liverpool . .	—	—	—
Hamburg . .	2'74	2'65	3'2
Żyto			
Berlin . . .	—	—	—
Chicago . .	1'58	1'58	—
Hamburg . .	2'12	2'06½	2'5
Owies			
Berlin . . .	—	—	—
Chicago . .	2'16	2'05	5'0
Buenos Aires	1'39	1'38	0'7
Liverpool . .	—	—	—
Hamburg . .	1'95	1'86	4'6
Jęczmień browarny			
Berlin . . .	—	—	—
Chicago . .	2'45	2'30	6'1
Hamburg . .	—	—	—

PRZEDRUK DOZWOLONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 5 12 50 (Druk.)

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; ZA GRANICĄ: kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 500; II i III str. okł. — zł 400; str. zwycz.: 1 str. — zł 300, 1/2 str. — 200, 1/4 str. — zł 125, 1/8 str. — zł 75. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petitolowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓLEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, 1/2 str. — zł 110, 1/3 str. — zł 80, 1/4 str. — zł 70, 1/8 str. — zł 55, 1/16 str. — zł 40, 1/32 str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse itp. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor Naczelny: WACŁAW SZURIG

Redaktor: EDMUND CZAPLICKI

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
JERZY LUBOWICKI

Redaktor działu rolniczego:
CZESŁAW BOBROWSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL“

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

Zarząd firmy „Orzeł“ Polski Przemysł Obuwniczy i Towarzystwo Handlowe, Spółka Akcyjna w Krakowie Wyłączna Sprzedaż Obuwia i Pończoch marki Del-ka

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 16 sierpnia 1939 r. o godz. 16 w kancelarii Notariusza Dra J. Dunikowskiego w Krakowie, ul. św. Jana 20, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie Zarządu za 1938 r.; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1938 r.; 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonywanych przez nie obowiązków; 4) Powzięcie uchwały co do rozdziału zysku z 1938 r.; 5) Ustalenie wynagrodzenia Komisji Rewizyjnej; 6) Wybór Zarządu; 7) Wybór Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski.

Do wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu uprawnieni będą PP. Akcjonariusze, którzy złożyli w Spółce (Kraków, Bonerowska 1) swoje akcje przynajmniej na tydzień przed terminem Walnego Zgromadzenia i nie odbiorą ich przed ukończeniem tegoż. Zamiast akcji mogą być złożone (po myśli art. 399 K. H.) kwity depozytowe. W wypadku, gdyby w wyznaczonym powyżej terminie nie zjawili się Akcjonariusze, reprezentujący cały kapitał akcyjny, Walne Zgromadzenie odbędzie się tego samego dnia o godz. 17 bez względu na ilość obecnych.

1718-29-30

II OGŁOSZENIE

Zarząd firmy Przemysł Drzewny „Maksymilian Jakobowicz“

Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 7 sierpnia 1939 r. o godz. 19 w lokalu Spółki, ul. Stef. Zeromskiego 90/92, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu o stanie finansowym przedsiębiorstwa, Komisji Rewizyjnej oraz zatwierdzenie bilansu za 1938 r., rachunku strat i zysków, udzielenie pokwitowania Zarządowi z działalności; 3) Powzięcie uchwały w sprawie podziału zysków wzgl. pokrycia strat; 4) Dokonanie nadzwyczajnej rewizji stanu majątkowego Spółki przez biegłego z listy biegłych sądowych; 5) Wybór członka Zarządu na miejsce ustępującego i wybór Komisji Rewizyjnej; 6) Sprawa wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni — w myśl art. 399 k. h. — najmniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem przedstawić swoje akcje Zarządowi wzgl. kwity depozytowe zdeponowanych akcji.

1689-28-30

III OGŁOSZENIE

K. Selpelt i S-ka Sprzedaż Hurtowa, Spółka Akcyjna

w Pabianicach, Traugutta 4, w likwidacji

donosi w myśl art. 449 K. H.

o otwarciu likwidacji

a zarazem wzywa wierzycieli do zgłoszenia ich wierzytelności w ciągu sześciu miesięcy od daty ostatniego ogłoszenia.

Likwidatorzy:

(—) S. Kostowski
Łódź, Wigury 6

(—) S. Dworman
Łódź, Piotrkowska 222
1577-26-28-30

Ziemski Bank Hipoteczny, Spółka Akcyjna

w Ł w o w i e

Skrócony bilans surowy w dn. 30 czerwca 1939 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji zł 382 587'51; Bilety skarbowe zł 0'00; Waluty zagraniczne zł 1 541'15; Papiery wartościowe zł 22 882'07; Papiery wart. ustaw. kapit. zapas, zł 139 873'57; Udziały konsorcjalne zł 41 914'50; Banki krajowe zł 60 601'77; Banki zagraniczne zł 90'50; Dyskonto zł 1 288 302'81; Protesty zł 997 486'47; Kredyty w rachunkach bieżących zł 435 575'87; Pożyczki terminowe zł 5 221 939'06; Kredyty akcept. i remboursowe zł 0'00; Należności z tytułu transakcyj. dewiz. na termin. i report. zł 0'00; Nieruchomości zł 700 133'81; Różne rachunki zł 803 084'40; Długoterminowe pożyczki hipoteczne zł 173 814'88; Rachunki wynikowe zł 167 119'47; Suma bilansowa zł 10 436 947'84.

Dłużnicy z tytułu gwarancji zł 25 650'00; Inkaso zł 57 380'27.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 5 000 000'00; Kapitały rezerwowe zł 296 474'62; Fundusz amort. nieruchomości zł 179 573'25; Wkłady zł 1 928 926'77; Rachunki bieżące zł 258 040'79; Różne natychmiast płatne zobowiązania zł 17 045'54; Banki krajowe zł 500 000'00; Banki zagraniczne zł 1 491'07; Redyskonto weksli zł 472 833'18; Dyskonto akcept. Banku Akcept. zł 722 352'00; Zastaw walorów zł 0'00; Wierzyciele hipoteczni zł 0'00; Zobowiązania z tyt. kred. akcept. i rembours. zł 0'00; Zobowiązania z tytułu transakcyj. dewiz. na termin. i report. zł 0'00; Różne rachunki zł 725 034'87; Listy zastawne zł 125 017'67; Rachunki wynikowe zł 210 158'08; Suma bilansowa zł 10 436 947'84.

Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji zł 25 650'00; Różni za inkaso zł 57 380'27.

1741

Emil Kuźnicki Fabryka Tektury Dachowej Produktów Chemicznych i Asfaltu, Spółka Akc. w Oświęcimiu

Rachunek bilansu z dn. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — Realności zł 219 820'22; Tor przemysłowy zł 8 000'00; Maszyny i urządzenia zł 118 243'73; Cysterne zł 12 000'00; Ruchomości zł 26 704'00; Gotówka w kasie zł 17 818'74; Gotówka w bankach zł 7 046'86; Papiery wartościowe zł 36 819'57; Rymesy zł 274 598'10; Zapasy zł 242 975'00; Filia Lwów i Małkinia zł 7 150'66; Dłużnicy zł 362 037'26; Sumy przechodnie zł 6 131'23; Razem zł 1 339 345'37.

Pozabilansowe pozycje. — Gwarancja zł 18 000'00.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 400 000'00; Fundusz zapasowy zł 55 000'00; Fundusz amortyzacyjny zł 45 167'95; Akcepty zł 91 800'00; Banki zł 91 913'00; Wierzyciele zł 279 616'62; Pożyczka długoterminowa zł 66 000'00; Redyskont zł 260 201'04; Tantiema nie podjęta zł 200'00; Dywidenda nie podjęta zł 3 438'16; Sumy przechodnie zł 1 998'33; Pozostałość z 1937 r. zł 4 510'27; Czysty zysk zł 39 500'00; Łącznie zł 44 010'27; Razem zł 1 339 345'37.

Pozabilansowe pozycje. — Gwarancja bankowa zł 18 000'00.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty ogólne zł 626 586'50; Koszty eskontu, bankowe i odsetki zł 63 779'28; Amortyzacja zł 45 167'95; Odpisy na wierzytelnościach zł 32 480'41; Strata na różnicach kursu zł 12'51; Pozostałość z 1937 r. zł 4 510'27; Czysty zysk zł 39 500'00; Łącznie zł 44 010'27; Razem zł 812 036'92.

MA. — Zysk na towarach i robotach zł 803 864'47; Zysk na różnicach kursu zł 1 174'22; Inne zyski zł 2 487'96; Pozostałość z 1937 r. zł 4 510'27; Razem zł 812 036'92.

1737

Sąd Okręgowy w Cieszynie

Do rejestru handlowego, dział B/IV-9, przy firmie

„Rogolith“ Fabryka Guzików, Spółka Akc. w Bielsku

dn. 19 maja 1939 r. wpisano:

Siedzibą Spółki jest oddział Biała-Krakowska. Uchwałą Walnego Zgromadzenia z dn. 26 kwietnia 1939 r. Nr rep. 547/39 zmieniono paragrafy 1 i 12 statutu Spółki.

1736

Sąd Okręgowy w Cieszynie

Do rejestru handlowego, dział B/IV-45, dn. 13 czerwca 1939 r. wpisano:

Firma:

Spółka Górniczo-Hutnicza Karwina—Trzyniec

Spółka Akcyjna

Siedziba: Cieszyn.

Przedmiot przedsiębiorstwa: Przedmiotem przedsiębiorstwa Spółki jest utrzymanie, rozwój i eksploatacja kopalni, hut, zakładów w Trzyncu, Karwinie, Pietwałdzie, Boguminie i innych oraz w ogóle: a) prowadzenie przemysłu górniczego i wydobywanie minerałów wszelkiego rodzaju, b) zakładanie, nabywanie i eksploatacja kopalni, koksowni, hut, wielkich pieców, stalowni, walcowni i wszelkich fabryk i zakładów, mających na celu przetwarzanie lub przeróbkę wytworów hutniczych i produktów górniczych oraz ich pochodnych, c) wytwarzanie wszelkich metali i wyrabianie z nich półfabrykatów lub fabrykatów wszelkiego rodzaju, d) zakup i sprzedaż wszelkich produktów hutniczych, minerałów, surowców, półfabrykatów i fabrykatów w zakresie powyższej produkcji, e) prowadzenie wszelkich dla działalności powyższej potrzebnych lub z nią bezpośrednio lub pośrednio związanych zakładów przemysłowych lub handlowych.

Kapitał akcyjny, akcje: Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł 60 000 000 (sześćdziesiąt milionów złotych) i podzielony jest na 600 000 (sześćset tysięcy) akcji na okaziciela po zł 100 nominalnej wartości każda. Cały powyższy kapitał akcyjny obejmuje i pokrywa wkładami niepieniężnymi spółka „Bańska a hutni społeczność”, która w zamian za akcje wnosi do Spółki wartości majątkowe, wymienione w akcie założenia Spółki, mianowicie: huty, kopalnie, dobra ziemskie, budynki, maszyny i urządzenia oraz inne przedmioty majątkowe położone na obszarze odzyskanych przez Państwo Polskie ziem Śląska Cieszyńskiego, wartości zł 60 000 000 (sześćdziesiąt milionów złotych). Akcje mogą być imienne lub na okaziciela.

Imiona i nazwiska osób uprawnionych do reprezentowania Spółki: Inż. Jerzy Komorowski, Wiktor Martin i Inż. Bruno Buzek. Spółkę reprezentują dwaj członkowie Zarządu lub jeden członek Zarządu łącznie z prokurentem.

Prokury łącznej udzielono: Jerzemu Płońskiemu, Drowi Zbiżniewowi Koziańskiemu i Januszowi Grabińskiemu.

Rodzaj osoby prawnej: Spółka Akcyjna.

Data sporządzenia statutu: Statut Spółki zeznany został aktem notarialnym notariusza Karola Grymińskiego w Warszawie w dn. 21 kwietnia 1939 r., Nr 1359.

Pismo, przeznaczone do ogłoszeń: „Monitor Polski” i „Polska Gospodarcza”. 1735

ZARZĄD

Spółki Akcyjnej Bronikowski, Grodzki i Wasilewski, Spółka Akc. Wyrobu i Handlu Maszynami, Narzędziami Rolniczymi i Nasionami

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 21 sierpnia b. r. o godz. 17 odbędzie się w biurze Spółki przy ul. Al. Jerozolimskiej 27

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu oraz Komisji Rewizyjnej, bilansu, rachunku zysków i strat za 1938 r. i pokwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 3) Zatwierdzenie budżetu wydatków na 1939 r.; 4) Wybór pięciu członków Komisji Rewizyjnej; 5) Sprawa kupna i sprzedaży oraz obciążania nieruchomości Spółki; 6) Wnioski akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni nie później niż 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć akcje Zarządowi w biurze Spółki w Warszawie, Al. Jerozolimskiej 27. Uzupełnienia porządku dziennego winny być zgłaszane do Zarządu na 2 tygodnie przed terminem Walnego Zgromadzenia. 1745

Sąd Okręgowy w Cieszynie

Do rejestru handlowego, dział B/IV-37, przy firmie

Vacuum Oil Company, Spółka Akcyjna w Czechowicach

dn. 1 czerwca 1939 r. wpisano:

Tadeusz Sułowski wybrany został członkiem Zarządu firmy. 1760

Zarząd Spółki Akcyjnej Cukrownia Chełmica

SPÓŁKA AKCYJNA

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

tej Spółki odbędzie się w dn. 22 sierpnia 1939 r. o godz. 17 min. 30 w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, ul. Trębacka 4, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1938/39; 3) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków Spółki za rok operacyjny 1938/39 i udzielenie pokwitowania Zarządowi; 4) Podział zysków; 5) Zatwierdzenie budżetu Spółki na rok operacyjny 1939/40; 6) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Określenie funkcji poszczególnych członków Zarządu i wynagrodzenia tychże na rok 1939/40 oraz zaakceptowanie wypłaconego wynagrodzenia za rok 1938/39; 8) Określenie wynagrodzenia członków Komisji Rewizyjnej; 9) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu, obciążania należących do Spółki nieruchomości „Chełmica Cukrownia” powiatu lipnowskiego oraz dóbr ziemskich „Fabianki” i „Kikół-Miasto” tegoż powiatu i ustanawiania służebności na tych nieruchomościach, jak również do nabywania dla Spółki innych nieruchomości ziemskich, zarówno w drodze umów dobrowolnych, jak i z licytacji publicznych, oraz do sprzedaży posiadanych i nabytych przez Spółkę nieruchomości ziemskich; 10) Wolne wnioski Akcjonariuszów, zgłoszone w ustawowo przepisany trybie i terminie.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu Walnym, winni co najmniej na 7 dni przed terminem tego Zgromadzenia złożyć w Zarządzie Spółki (Trębacka 4) w godz. od 11 do 14 akcje Spółki, względnie zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji bądź u notariusza, bądź też w polskich instytucjach kredytowych rządowych lub prywatnych, działających na mocy statutów, przez Rząd zatwierdzonych. 1755

III OGŁOSZENIE

Na podstawie art. 441 § 1 Kodeksu Handlowego

Zarząd Banku Dyskontowego Warszawskiego, Spółki Akcyjnej

zawiadamia, że uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 10 czerwca 1939 r.

kapitał akcyjny Spółki został obniżony z zł 10 000 000 do zł 7 110 000 przez umorzenie 28 900 akcji, będących w posiadaniu Banku.

Wierzyciele Spółki, nie zgadzający się na obniżenie kapitału akcyjnego, mogą wnieść sprzeciw w ciągu trzech miesięcy od daty niniejszego ogłoszenia.

Bank Dyskontowy Warszawski

1751

Spółka Akcyjna

Bank Polska Kasa Opieki, Spółka Akcyjna w Warszawie

Bilans surowy w dn. 30 czerwca 1939 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji zł 1 235 541'44; Bilety skarbowe zł 500 000'00; Waluty zagraniczne zł 336 736'56; Papiery wartościowe zł 32 200 425'40; Papiery wartościowe ustawowego kapitału zapasowego zł 999 945'60; Udziały konсорcjalne zł 799 000'00; Banki krajowe zł 50 600'00; Banki zagraniczne zł 5 988 425'25; Dyskonto zł 593 597'33; Kredyty w rachunkach bieżących zł 566 144'74; Pożyczki terminowe zł 125 405'89; Nieruchomości zł 2 400 848'39; Różne rachunki zł 18 068 800'06; Rachunki wynikowe zł 739 311'08; Suma bilansowa zł 64 604 781'74.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 5 000 000'00; Kapitały rezerwowe zł 2 395 000'00; Fundusz amortyzacyjny nieruchomości zł 336 674'24; Wkłady zł 18 415 063'88; Rachunki bieżące zł 4 880 021'51; Różne natychmiast płatne zobowiązania zł 562 964'80; Banki krajowe zł 4 774 835'19; Banki zagraniczne zł 3 344 089'74; Różne rachunki zł 19 362 856'24; Specjalne rezerwy: a) specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych dla walut zł 1 700 721'51, b) specjalna rezerwa dla papierów wartościowych zł 3 083 453'02; Rachunki wynikowe zł 749 101'61; Suma bilansowa zł 64 604 781'74.

Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji zł 58 931'50; Różni za inkaso zł 485 568'53. 1752

Bilans na dz. 31/XII 1938 r.

zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 12 czerwca 1939 r.

STRONA CZYNNA. — Koszty organizacyjne fr. 1'00; Ruchomości i urządzenia fr. 1'00; Nieruchomości i sprzęt fr. 334 710'60; Razem fr. 334 712'60; Ulokowane: Depozyty i kaucje: a) w gotówce fr. 16 935'00, b) w papierach wartościowych fr. 2 950 520'31; Udział w robotach wspólnie prowadzonych fr. 27 027 691'63; Razem fr. 29 995 146'94; Do dyspozycji: Udziały w innych przedsiębiorstwach fr. 20 005'00; Materiały i prace w toku fr. 6 911 385'65; Dłużnicy różni fr. 6 619 445'86; Portfel papierów wartościowych fr. 1 462 818'30; Kasy i banki fr. 1 934 990'38; Razem fr. 16 948 645'19; **Ogółem fr. 47 278 504'73.**

STRONA BIERNA. — Kapitał zakładowy fr. 4 000 000'00; Kapitał zapasowy: rezerwa prawna fr. 400 000'00, rezerwa ogólna fr. 1 100 000'00 = fr. 1 500 000'00; Różne prowizje fr. 1 018 724'24; Udziały w robotach wspólnie prowadzonych fr. 33 483 565'46; Wierzyciele terminowi (Crédit National) fr. 4 310 570'10; Zapadłe płatności: papiery do wycofania fr. 33 750'00, wierzyciele różni fr. 2 116 078'90, banki fr. 326 937'16 = fr. 2 476 766'06; Pozostałość z lat ubiegłych fr. 35 501'26; Saldo czynne z r-ku strat i zysków 1938 r. fr. 453 377'61; **Ogółem fr. 47 278 504'73.**

Oddział Spółki w Polsce pod firmą Francuska Spółka Akcyjna
Société d'Entreprises Générales et de Travaux Publics, S. A.
(Towarzystwo dla Prowadzenia Robót Inżynierskich, Spółka Akc.)

Warszawa, Boduena 4, m. 9

Bilans na dz. 31/XII 1938 r.

AKTYWA. — Kasa zł 1 071'76; Bank Franc.-Polski zł 10 061'90; Dłużnicy zł 8 657'04; Ruchomości zł 33 396'35; Koszty organizacyjne zł 35 996'37; **Ogółem zł 89 183'42.**

PASYWA. — Kapitał zł 72 000'00; Wierzyciele zł 505'88; S-té d'Entreprises Générales et de Travaux Publics, Paris zł 16 000'00; Sumy przechodnie zł 677'54; **Ogółem zł 89 183'42.**
1758

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Ubezpieczeń Vita Kotwica

SPÓŁKA AKCYJNA

podaje do wiadomości, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 24 sierpnia 1939 r. o godz. 11 rano w lokalu Towarzystwa przy ul. Jasnej 6 z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1938 r.;
- 3) Podział zysków lub pokrycie strat za 1938 r.;
- 4) Udzielenie absolutorium władzom Spółki;
- 5) Zatwierdzenie budżetu na rok 1939 oraz określenie wynagrodzenia Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki na tenże rok;
- 6) Wybór ustępujących członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki;
- 7) Wolne wnioski.

Stosownie do art. 394 Kodeksu Handlowego PP, Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej jedną dziesiątą część kapitału akcyjnego, mają prawo żądać umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym Walnego Zgromadzenia. Żądanie takie należy zawczasu pisemnie złożyć na ręce Zarządu.

Właściciele akcji, chcący korzystać z prawa uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć je w Towarzystwie i nie odbierać przed zakończeniem tegoż. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej. W zaświadczeniu należy wymienić liczbę akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Powyższe zebranie będzie prawomocne bez względu na liczbę obecnych akcjonariuszów lub ich pełnomocników i licść reprezentowanych przez nich akcji.

1759

III OGŁOSZENIE

Zarząd firmy „Węgierska Górka“

Górnicza i Hutnicza Spółka Akcyjna z siedzibą w Krakowie

podaje do wiadomości, że Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki na odbytym w dn. 16 maja 1939 r. zebraniu postanowiło

obniżyć kapitał akcyjny

o zł 2 000 000, czyli z kwoty zł 4 000 000 do zł 2 000 000.

Wobec tego wzywa wierzycieli Spółki, aby wnieśli swe ewentualne sprzeciwy w ciągu trzech miesięcy od daty niniejszego ogłoszenia jako ostatniego.

1464b

Sąd Okręgowy w Cieszynie

Do rejestru handlowego, dział B/IV-38, dn. 20 kwietnia 1939 r. wpisano firmę:

Bogumińskie Zakłady Chemiczne, Spółka Akc.

Siedziba: Nowy Bogumin. Przedmiot przedsiębiorstwa: Produkcja i sprzedaż artykułów aptecznych i farmaceutycznych oraz sztucznych środków słodzących, jak również wszelkich innych artykułów chemicznych. Kapitał akcyjny: Kapitał akcyjny wynosi zł 900 000 i jest podzielony na 9 000 sztuk akcji imiennych po zł 100 nominalnej wartości każda akcja. Cały powyższy kapitał akcyjny obejmuje i pokrywa wkładami niepieniężnymi czesko-słowacka spółka akcyjna „Bohuminské Chemické Zavody A. S. w Pradze („Oderberger Chemische Werke A. G. in Prag“) w Pradze Czeskiej, która wnosi do Spółki w zamian za akcje wartości majątkowe, wymienione w akcie zawiązania Spółki Akcyjnej, mianowicie: grunty, budynki, maszyny i urządzenia oraz inne przedmioty majątkowe, położone na obszarze odzyskanych przez Państwo Polskie ziem Śląska Cieszyńskiego wartości zł 900 000. Akcje mogą być imienne, na okaziciela i uprzywilejowane. Imiona i nazwiska osób, uprawnionych do reprezentowania Spółki: Zarząd składa się z 2 lub 3 członków, mianowanych przez Radę Nadzorczą na przedział jednego roku spośród akcjonariuszów lub spoza ich grona. Spółkę zastępują bądź dwaj członkowie Zarządu łącznie, bądź też jeden członek Zarządu łącznie z prokurentem i w taki sam sposób podpisują firmę Spółki, kładąc swoje nazwiska pod pieczęcią, zawierającą pełne brzmienie firmy Spółki. Członkami Zarządu wybrani zostali: Dr Aleksander Szaynowski i Zbigniew Sokołowski. Prokury łącznej udzielono Józefowi Mayerowi. Rodzaj osoby prawnej: Spółka Akcyjna, zawiązana aktem notarialnym z daty Warszawa, dn. 21 marca 1939 r., numer rep. 924/1939, przez czesko-słowacką spółkę akcyjną „Bohuminské Chemické Zavody A. S. w Pradze“ („Oderberger Chemische Werke A. G. in Prag“) z majątku, znajdującego się na odzyskanych ziemiach Śląska Cieszyńskiego. Pismo przeznaczone do ogłoszeń: „Monitor Polski“ oraz „Polska Gospodarcza“. Czas trwania Spółki: Nieograniczony. 1761

Polski Bank Komercyjny, Spółka Akcyjna w Warszawie

Al. Jerozolimska 36

Bilans surowy w dn. 30 czerwca 1939 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji zł 990 558'16; Waluty zagraniczne zł 2 824'06; Papiery wartościowe zł 29 421'52; Papiery wartościowe kapitału zapasowego zł 33 334'00; Banki krajowe zł 52 711'51; Banki zagraniczne zł 114 220'75; Dyskonto zł 2 852 176'89; Protesty zł 28 049'93; Kredyty w rachunkach bieżących zł 4 742 267'54; Pożyczki terminowe zł 452 932'18; Różne rachunki zł 835 492'37; Rachunki wynikowe zł 202 433'17; **Suma bilansowa zł 10 336 422'08.**

Dłużnicy z tytułu gwarancji zł 3 049 889'09; Inkaso zł 1 943 310'78.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 3 415 000'00; Kapitały rezerwowe zł 96 472'27; Wkłady zł 1 973 180'64; Rachunki bieżące zł 1 984 877'04; Różne natychmiast płatne zobowiązania zł 34 418'65; Banki krajowe zł 169 174'62; Banki zagraniczne zł 6 863'67; Redyskonto weksli zł 1 439 446'99; Różne rachunki zł 866 708'61; Rachunki wynikowe zł 350 279'59; **Suma bilansowa zł 10 336 422'08.**

Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji zł 3 049 889'09; Różni za inkaso zł 1 943 310'78. 1754

Polsko-Brytyjskie Towarzystwo Okrętowe

SPÓŁKA AKCYJNA

Polish British Steamship Co. Ltd.

W G D Y N I

Bilans za 1938 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: 1) Statki zł 8 630 032 41; 2) Statek w budowie zł 3 393 539 09; 3) Inwentarz zakładowy i biurowy zł 28 445 78; Razem zł 12 052 017 28; II. Majątek płynny: 4) Gotówka w kasach i bankach zł 3 903 545 13; 5) Papiery procentowe zł 2 693 476 17; 6) Udziały w innych przedsiębiorstwach zł 14 280 00; 7) Towary i materiały na składach zł 45 480 23; 8) Dłużnicy: a) z tytułu niewpłaconych sum na poczet II emisji akcji Towarzystwa zł 948 220 27, b) z tytułu operacji handlowych zł 186 900 66, c) rachunki asekuracyjne i awaryjne zł 88 307 48, d) różni zł 66 629 43, razem zł 1 290 057 84; 9) Sumy przechodnie zł 34 335 84; Razem zł 7 981 175 21; Razem zł 20 033 192 49.

III. Sumy pozabilansowe. — 1) Kaucje obce zł 1 650 00; 2) Różni za depozyty kaucyjne własne zł 21 500 00; 3) Różni za gwarancje własne zł 300 613 92; 4) Gwarancje obce zł 15 000 00; Razem zł 338 763 92.

Razem aktywa zł 20 371 956 41.

PASYWA. — I. Kapitały własne: 1) Kapitał zakładowy zł 10 143 000 00; 2) Kapitał zapasowy: a) saldo z 1937 r. zł 157 216 79, b) dopisano na podstawie uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki za rok 1938 zł 94 214 68; 3) Fundusz rezerwowy: a) saldo z 1937 r. zł 1 640 498 16, b) dopisano na podstawie uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki za 1938 r. zł 942 658 84; Razem zł 12 977 648 47; II. Kapitał amortyzacyjny: 4) a) saldo z 1937 r. zł 2 745 041 62, b) dopisano na podstawie uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki za 1938 r. zł 354 010 00, razem zł 3 099 051 62; III. Zobowiązania: 5) Wierzyciele: a) kredyty hipoteczne zł 91 621 50, b) statek w budowie zł 3 388 845 00, c) zaległe podatki i świadczenia socjalne zł 20 892 49, d) rozliczenia z tytułu operacji handlowych zł 88 486 33, e) różni zł 73 552 14, razem zł 3 663 397 46; 6) Sumy przechodnie: a) saldo z 1938 r. zł 17 790 29, b) dopisano na podstawie uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki za 1938 r. zł 141 500 00, razem zł 159 290 29; Razem zł 3 822 687 75; IV. Fundusz i zobowiązania specjalne: 7) Fundusz asekuracyjny: a) saldo z 1937 r. zł 41 310 82, b) dopisano w 1938 r. zł 18 719 08, razem zł 60 029 90; 8) Fundusz klasyfikacyjny: a) saldo z 1937 r. zł 50 000 00, b) odpisano w 1938 r. zł 20 000 00, c) dopisano w 1938 r. zł 35 000 00, razem zł 65 000 00; 9) Rezerwa kursowa z tyt. kredytów hipotecznych: a) saldo z 1937 r. zł 8 332 59, b) odpisano w 1938 r. zł 5 557 31, c) dopisano w 1938 r. zł 5 999 47, razem zł 8 774 75; Razem zł 133 804 65; Razem zł 20 033 192 49.

V. Sumy pozabilansowe. — Różni za kaucje obce zł 1 650 00; 2) Depozyty kaucyjne własne zł 21 500 00; 3) Gwarancje własne zł 300 613 92; 4) Różni za gwarancje obce zł 15 000 00; Razem zł 338 763 92.

Razem pasywa zł 20 371 956 41.

Suma ogólna zobowiązań zagranicznych zł 3 538 329 22.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — I. Koszty ogólne: 1) Koszty administracji ogólnej zł 547 193 03; 2) Podatki i opłaty zł 98 921 12; 3) Odsetki i prowizje zł 10 898 11; 4) Koszty dotyczące ub. okresów sprawozdawczych zł 416 60; 5) Różnice kursowe zł 141 141 27; Razem zł 798 570 13; II. Koszty eksploatacyjne zł 4 556 174 54; III. Odpisano na podstawie uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki za 1938 r.: 1) na kapitał amortyzacyjny zł 354 010 00, 2) na kapitał zapasowy zł 94 274 68, 3) na Fundusz Rezerwowy zł 942 658 84, 4) na sumy przechodnie zł 141 500 00, razem zł 1 532 443 52; Razem straty zł 6 887 188 19.

ZYSKI. — I. Wpływy ogólne: 1) Odsetki i prowizje zł 266 071 21; II. Wpływy eksploatacyjne zł 6 621 116 98; Razem zyski zł 6 887 188 19.

Zarząd: (—) F. W. Kollat, (—) C. H. Jeffrey

Rada Nadzorcza: (—) K. Stamirowski, (—) H. S. Holden
Buchalteria: (—) W. Tokarski

W myśl art. 398 § 2 kodeksu handlowego ogłaszamy, że Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki Ak-

cyjnej Polsko-Brytyjskie Towarzystwo Okrętowe, Spółka Akcyjna — Polish British Steamship Company Limited w Gdyni, które odbyło się dn. 18 lipca 1939 r. w Gdyni

uchwaliło:

1) Wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia w osobie Pana Leonarda Możdżeńkiego, Dyrektora Departamentu Morskiego Ministerstwa Przemysłu i Handlu; 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za 1938 r. oraz dorocznego sprawozdania Rady Nadzorczej za tenże rok i upoważnienie Zarządu do administrowania w sposób dotychczasowy funduszem klasyfikacyjnym i funduszem asekuracyjnym; 3) Odpisy na kapitał amortyzacyjny z tytułu amortyzacji statków i ruchomości zł 354 010 00; 4) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok sprawozdawczy 1938 oraz zużycie zysku bilansowego netto w kwocie zł 1 178 433 52 w sposób następujący: przelać na kapitał zapasowy 8% zysku netto — zł 94 274 68, wyasygnować na Fundusz Obrony Morskiej zł 100 000 00, wyasygnować na cele społeczne zł 30 000 00, resztę zysku w kwocie zł 954 158 84 — po zmniejszeniu jej o jednorazowe wynagrodzenie dla władz Spółki (w myśl art. 429 kodeksu handlowego) — przelać na fundusz rezerwowy; 5) Zatwierdzenie zamówienia statku pasażersko-towarowego w stoczni holenderskiej Werf „De Noord” J. C. Smit, Alblas-serdam; 6) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki, tj. Radzie Nadzorczej i Zarządowi, z wykonania przez nie obowiązków w 1938 r. oraz wypłacenie jednorazowego dodatkowego wynagrodzenia członkom Rady Nadzorczej; 7) Jednorazowe wynagrodzenie dla członków Komisji, która z ramienia Rady Nadzorczej zbadała sprawozdanie Zarządu oraz bilans i rachunek strat i zysków za 1938 r.; 8) Ustalenie ilości członków Rady Nadzorczej na ośmiu oraz wybranie na okres jednego roku na członków tejże Rady: Roberta Ceceniowskiego, Huberta Stanley'a Holden'a, Lancelota Manby'a Metcalfe'a Ives'a, Stanisława Nowaka, Mgra Tadeusza Ocioszyńskiego, Kazimierza Stamirowskiego, Mariana Turskiego, Mgra Mariana Węgrzynowskiego; 9) Wybranie na okres jednego roku Komisji Rewizyjnej w następującym składzie: Edward Gasiński, Adolf Niedźwiecki, Zbigniew Pałęcki, Michał Perłowski, Henry Hoblin Peter, oraz ustalenie wynagrodzenia dla członków tej Komisji; 10) Upoważnienie dla Rady Nadzorczej i Zarządu do nabywania i zbywania w okresie do następnego Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki statków morskich z prawem obciążania tychże zastawem okrętowym.

Zarząd Polsko-Brytyjskiego Towarzystwa Okrętowego S. A.
Polish British Steamship Company Limited
(—) F. Kollat, (—) C. H. Jeffrey 1757

Zarząd Spółki Akcyjnej Cukrownia Mała Wieś, Spółka Akcyjna

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

tej Spółki odbędzie się w dn. 22 sierpnia 1939 r. o godz. 17 w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, ul. Trębacka 4, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1938/39; 3) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków Spółki za rok operacyjny 1938/39 i udzielenie pokwitowania Zarządowi; 4) Podział zysków; 5) Zatwierdzenie budżetu Spółki na rok operacyjny 1939/40; 6) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Określenie funkcji poszczególnych członków Zarządu i wynagrodzenia tychże na rok 1939/40 oraz zaakceptowanie wypłaconego wynagrodzenia za rok 1938/39; 8) Określenie wynagrodzenia członków Komisji Rewizyjnej; 9) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu i obciążania należących do Spółki nieruchomości „Niżdzino i Duplice” oraz „Mała Wieś” powiatu płockiego, jak również do nabywania i sprzedaży gruntów; 10) Wolne wnioski Akcjonariuszów, zgłoszone w ustawowo przepisany trybie i terminie.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu Walnym, winni co najmniej na 7 dni przed terminem tego Zgromadzenia złożyć w Zarządzie Spółki (Trębacka 4) w godz. od 11 do 14 akcje Spółki, względnie zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji bądź u notariusza, bądź też w polskich instytucjach kredytowych rządowych lub prywatnych, działających na mocy statutów, przez Rząd zatwierdzonych.

1756

Wirek Kopalnie, Spółka Akcyjna, Godula

Walne Zgromadzenie na posiedzeniu w dn. 28 czerwca 1939 r. uchwala jednogłośnie:

- a) Zatwierdzenie przedłożonego sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok obrotowy 1938;
- b) Udzielenie absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- c) Powzięcie uchwały, reasumującej uchwały Walnych Zgromadzeń z dn. 23 kwietnia 1931 r. i z dn. 26 kwietnia 1932 r. w sprawie wynagrodzenia Rady Nadzorczej;
- d) Wybiera jednogłośnie do Rady Nadzorczej następujących Panów: inż. Alfreda Fajtera, Profesora Edmunda Trepkę i inż. Antoniego Schmitzka, Gener. Dyrektora Włodzimierza Dąbrowskiego.

Wirek Kopalnie, Spółka Akcyjna, Katowice

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: A. Kopalnie i zakłady: 1) Grunty z 3 562 119 88; 2) Substancja węglowa z 10 070 150 36; 3) Wyroniska w kamieniu z 569 709 56; 4) Budynki: a) fabryczne z 8 537 972 05, b) mieszkalne z 5 379 277 67, razem z 13 917 249 72; 5) Maszyny i urządzenia techn. z 17 981 143 91; 6) Inwentarz zakładowy i biurowy z 106 369 56; Razem z 46 206 747 99; B. Leśnictwo Wirek: 7) Grunty z 387 551 53; 8) Budynki mieszkalne z 27 309 85; Razem z 414 861 38; II. Majątek płynny: C. Zarząd Główny: 9) Gotówka w kasie i bankach z 15 992 63; 10) Papiery procentowe i kupony z 79 025 06; 11) Akcje i udziały z 5 886 97; 12) Materiały z 10 550 06; 13) Dłużnicy: a) odbiorcy z 138 418 37, b) dostawcy z 1 542 52, c) różni z 234 345 26, razem z 374 306 15; 14) Kaucje z 1 614 00; Razem z 487 374 87; D. Leśnictwo Wirek: 15) Gotówka w kasie z 41 89; razem z 41 89; III. Inne aktywa: E. Zarząd Główny: 16) Sumy przechodnie z 7 055 14; F. Leśnictwo (Wirek): 17) Sumy przechodnie z 74 00; Razem z 7 129 14; Strata z 1 231 879 19; Razem z 48 348 034 46.

Sumy pozabilansowe. — Kaucje otrzymane z 37 333 62.

PASYWA. — I. Kapitał własny: 1) Kapitał akcyjny z 21 000 000 00; II. Kapitał amortyzacyjny: 2) stan w dn. 1/1 1938 r. z 12 645 088 29, odpisano w 1938 r. z 218 627 98, razem z 12 426 460 31, dopisano w 1938 r. z 2 149 972 54, razem z 14 576 432 85; III. Fundusze i zobowiązania specjalne: 3) Fundusz zapomogowy dla rodzin poległych w służbie górników z 51 148 14; 4) Ubcy fundusz inwestycyjny z 1 660 03; 5) Specjalny r-k przejściowy różnic kursowych z 1 287 382 16; Razem z 1 340 190 33; IV. Zobowiązania: krótkoterminowe: 6) Banki z 22 044 00; 7) Dostawcy z 92 529 67; 8) Odbiorcy z 27 346 30; 9) Różni wierzyciele z 117 316 11; Długoterminowe: 6) Banki z 9 149 778 06; 9) Różni wierzyciele z 2 011 741 44; Razem krótkoterminowe z 239 236 08; Razem długoterminowe z 11 161 519 50 = z 11 420 755 58; V. Inne pasywa: 10) Sumy przechodnie z 10 655 70; Razem z 48 348 034 46.

Sumy pozabilansowe. — Wierzyciele za kaucje z 37 333 62. Zobowiązania zagraniczne z 4 112 689 44.

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1938 r.

STRATY. — I. Kopalnie i zakłady: 1) Koszty ruchu i utrzymania kopalń z 1 023 740 79; 2) Koszty sprzedaży z 40 001 65; 3) Koszty utrzymania domów mieszkalnych z 256 229 80; 4) Koszty utrzymania pól, gruntów i szos z 6 870 41; Razem z 1 326 842 65; II. Leśnictwo Wirek: 5) Koszty ruchu z 24 600 64; 6) Emerytury z 2 956 82; 7) Podatki z 10 823 39; Razem z 38 380 85; III. Zarząd Główny: 8) Koszty administracji ogólnej z 164 468 44; 9) Emerytury z 84 099 27; 10) Podatki i opłaty z 151 176 39; 11) Koszty sądowe i adwokackie z 49 027 07; 12) Odsetki i koszty kredytu z 516 032 07; 13) Straty w majątku stałym z 27 592 21; 14) Straty w majątku płynnym z 51 279 68; 15) Różnice kursowe z 5 294 26; 15) Odszkodowania umowne i inne wydatki z 380 027 83; Razem z 1 428 997 22; IV. 17) Amortyzacja z 2 148 177 19; Razem z 4 942 397 91.

ZYSKI. — I. Kopalnie i zakłady: 1) Sprzedaż węgla z 894 389 63; 2) Czynsz dzierżawny za kop. Lech z 1 100 000 00; 3) Czynsze z domów mieszkalnych z 307 598 94; 4) Czynsze z dzierżawy cegielni z 46 566 09; 5) Czynsze z pól, gruntów i szos z 39 125 71; Razem z 2 387 680 37; II. Leśnictwo Wirek: 6) Sprzedaż produktów leśnych z 18 844 23; 7) Czynsze dzierżawne z 7 213 14; Razem z 26 057 37; III. Zarząd Główny: 8) Odsetki i skonta z 14 259 30; 9) Dochody z papierów procentowych z 21 422 19; 19) Różne dochody z 370 315 10; 11) Różnice kursowe z 890 784 39; Razem z 1 296 780 98; Strata z 1 231 879 19; Razem z 4 942 397 91.

1739

Towarzystwo Przemysłu Metalowego K. Rudzki i S-ka

Spółka Akcyjna w Warszawie

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty: Mińsk Maz. z 604 526 68, Elżbietów z 109 382 23, Jekaterynosław z 1 00, razem z 713 909 91; Budynki: Mińsk Mazowiecki: fabryczne z 1 453 028 25, gospodarcze z 278 394 04, razem z 1 731 422 29; Jekaterynosław z 1 00, ogółem z 1 731 423 29; Urządzenia techniczne: Maszyny w Mińsku Maz. z 1 951 365 39; Inwentarz zakładowy i biurowy: Ruchomości i narzędzia w Warsz. z 46 136 71, ruchomości i narzędzia w M. M. z 688 584 20, razem z 734 720 91; Ogółem z 5 131 419 50; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach: Kasa w Warszawie z 3 516 10; Kasa w Mińsku Maz. z 16 509 16; Banki z 7 035 37; Razem z 27 060 63; Papiery procentowe z 85 130 45; Weksle w portfelu z 700 00; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach z 22 007 50; Materiały: Mińsk Maz.: surowe z 135 387 73, pomocnicze z 177 848 23, razem z 313 235 96; Gotowe wyroby i towary z 7 105 50; Roboty rozpoczęte: na montażach z 1 795 570 75, w fabryce z 93 698 25, razem z 1 889 269 00; Dłużnicy: Odbiorcy z 3 473 972 35; Dostawcy z 92 228 92; Różni z 144 791 51; Banki z 837 765 82; Razem z 4 548 758 60; Kaucje Zarządu z 10 000 00; Sumy przechodnie: wydatki, dotyczące okresu przyszłego z 22 658 28, inne z 14 879 30, razem z 37 537 58; Ogółem majątek płynny z 6 940 805 22; Strata za 1938 r. z 3 773 294 05; Ogólna suma stanu czynnego z 15 845 518 77.

Gwarancje w akceptach z 3 032 333 58.

STAN BIERNY. — I. Kapitał własny: Kapitał zakładowy z 4 320 000 00; Kapitał zapasowy: saldo z roku ubiegłego z 689 852 48, przybyło z podziału zysku ub. r. z 673 36, razem z 690 525 84; Ogółem z 5 010 525 84; II. Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego z 1 724 174 30, odpisano amortyz. maszyn sprzed. z 96 405 58, razem z 1 627 768 72, przybyło: z roku ubiegłego z 242 782 73, w roku bieżącym z 417 491 11, ogółem z 2 288 042 56; III. Zobowiązania: Wierzyciele: Akcepty z 2 380 853 65; Banki z 3 393 715 35; Kredyty hipoteczne z 498 067 46; Zaliczki na roboty z 428 670 72; Dostawcy z 561 819 61; Odbiorcy z 1 003 394 61; Różni z 146 059 79; Papiery proc. na kaucjach z 69 188 80; Razem z 8 481 769 99; Zarząd za kaucje z 10 000 00; Sumy przechodnie z 55 180 38; Ogółem z 8 546 950 37; Ogółem suma stanu biernego z 15 845 518 77.

Akcepty gwarancyjne z 3 032 333 58.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej z 547 900 09; Koszty fabrykacji z 8 829 127 26; Koszty sprzedaży z 30 711 15; Koszty kredytów z 343 573 00; Podatki państwowe i komunalne z 234 824 36; Amortyzacja z 417 491 11; Strata na rozzebranych budynkach w M. M. z 12 486 25; Strata na sprzedaży placów z 2 957 976 36; Różne straty z 431 853 31; Ogółem z 13 805 942 89.

MA. — Roboty inżynieryjno-budowlane z 5 700 267 03; Roboty w fabryce z 4 247 395 69; Sprzedaż wyrobów z 43 472 96; Wpływ z tenet dzierżawnych z 826 00; Różnice kursowe z 33 360 03; Pozostałość zysku z ub. roku z 7 327 13; Razem z 10 032 648 84; Strata za 1938 r. z 3 773 294 05; Ogółem z 13 805 942 89.

Powyższy bilans oraz rachunek strat i zysków zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów, które odbyło się w dn. 14 lipca 1939 r.

1742

II OGŁOSZENIE

Likwidatorzy Tow. Przemysłowo-Handlowego „Polesie“

Spółka Akcyjna, Warszawa, Sienkiewicza 2

na zasadzie art. 449 Kodeksu Handlowego

wzywają wierzycieli do zgłoszenia ich wierzytelności

w ciągu 6 miesięcy od daty ostatniego ogłoszenia.

(—) M. Bratkowski, A. Jarosiński, M. Oschoowski.

1605-27-30

Zarząd Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu, Spółka Akcyjna

w trybie art. 18 i 25 ustawy z dn. 30 czerwca 1939 r.: Prawo o obligacjach („Dziennik Ustaw” Nr 58, poz. 379) — podaje do wiadomości:

Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu, S. A., zarejestrowana w Sądzie Okręgowym w Warszawie w dn. 22 lipca 1918 r. Nr rejestru handlowego LXX-10182. Kapitał zakładowy wynosi złotych 30 000 000 i wpłacony jest całkowicie. Zarząd Spółki stanowią: Feliks Wiślicki i Henryk Majmon. Skład osobowy Rady Nadzorczej: A. Falter, R. E. Kimens, P. Lindenberg, Sir William Max Muller, G. Popelier, S. Sussmann, L. Toeplitz, E. Trepka A. Wieniawski. Skład osobowy Komisji Rewizyjnej: St. Lewinson, A. Karlsbad, Wł. Landsberg, A. Marchwiński, T. Zamoyski.

Bilans za ostatni rok obrotowy 1938

przedstawia się, jak następuje:

STAN CZYNNY. — 1) Majątek stały: Grunty fabryczne zł 774 704'56; Place pod nieruchomościami w Warszawie i Łodzi oraz plac w Gromadzie Placówka zł 214 099'25; Budynki: fabryczne zł 16 273 203'05, gospodarcze zł 1 031 662'60, mieszkalne w Warszawie, Tomaszowie i Łodzi zł 2 223 843'33, w budowie zł 1 179 239'60; Maszyny, aparaty i urządzenia zł 42 953 903'62; Maszyny, aparaty i urządzenia w montażu zł 784 014'54; Tabor przewozowy zł 515 485'15; Bocznicą kolejową zł 338 636'22; Drogi i kanały zł 189 315'74; Mosty zł 106 953'17; Ruchomości i narzędzia zł 347 118'88; Inwentarz żywy zł 9 360'00; Razem zł 66 941 559'71; 2) Majątek płynny: Gotowizna w kasach i bankach zł 4 292 784'33; Weksle w portfelu i na inkasie zł 4 895 470'25; Papiery procentowe zł 425 385'00; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 3 925 910'33; Fundusz zapomogowy zł 112 649'20; Dłużnicy: odbiorcy zł 8 201 218'24, dostawcy zł 166 881'59, różni zł 617 132'11; Półprodukty i towary niewykończone zł 576 788'97; Wyroby gotowe zł 5 436 268'67; Magazyn techniczny i surowców zł 5 533 680'72; Sumy przechodnie zł 104 780'12; Razem zł 34 288 949'53; **Ogółem zł 101 230 509'24.**

Sumy pozabilansowe. — Depozyty, gwarancje, kaucje, dłużnicy wątpliwi zł 5 042 577'43; Prawa do subskrybowanych akcji Sp. Akc. „Celuloza Nadniemeńska” zł 5 709 000'00; **Razem zł 10 751 577'43.**

Ogółem aktywa zł 111 982 086'67.

STAN BIERNY. — 1) Kapitały własne: a) Kapitał zakładowy zł 30 000 000'00; b) Kapitał zapasowy zł 10 649 175'38; Rezerwa specjalna zł 6 000 000'00; Razem zł 46 649 175'38; Rezerwa na ewentualne straty na odbiorcach zł 800 000'00; 2) Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 34 207 715'07, dopisano w roku sprawozdawczym zł 6 092 818'46, odpisano zł 1 407 549'71, razem zł 38 892 983'82; 3) Zobowiązania: Fundusz zapomogowy zł 1 210 714'38; Wierzyciele: odbiorcy zł 73 088'26, dostawcy zł 2 486 213'08, różni zł 6 077 009'69; Niewypłacona dywidenda zł 303 001'90; Sumy przechodnie zł 77 373'04; Razem zł 10 227 400'35; Zysk zł 4 660 949'69; **Ogółem zł 101 230 509'24.**

Sumy pozabilansowe. — Depozyty, gwarancje, kaucje, dłużnicy wątpliwi zł 5 042 577'43; Zobowiązania z tytułu subskrybowanych akcji Sp. Akc. „Celuloza Nadniemeńska” zł 5 709 000'00; **Razem zł 10 751 577'43.**

Ogółem pasywa zł 111 982 086'67.

Rachunek strat i zysków za rok obrotowy 1938

przedstawia się, jak następuje:

WINIEN. — Koszty fabrykacji zł 28 348 330'77; Konserwacja budynków, maszyn, ruchomości i taboru przewozowego zł 1 572 122'73; Podatki zł 4 769 073'46; Koszty handlowe zł 3 559 060'76; Asekuracja zł 58 489'47; Świadczenia socjalne zł 833 854'79; Pomoc zimowa bezrobotnym zł 112 342'63; Pro wizja agentów, ekspedycja i koszty przy sprzedaży zł 2 035 998'27; Różnice kursowe zł 13 491'17; Straty bieżące zł 260 146'09; Odpis na kapitał amortyzacyjny zł 6 092 818'46;

Rezerwa na zaprojektowane inwestycje zł 4 069 578'28; Rezerwa na ewentualne straty na odbiorcach zł 800 000'00; Zysk zł 4 660 949'69; **Razem zł 57 186 256'57.**

MA. — Towary zł 56 676 348'78; Różne wpływy zł 509 907'79; **Razem zł 57 186 256'57.**

Za lata obrotowe 1936, 1937 i 1938 wypłacona została dywidenda w wysokości 10%.

Majątek Spółki „Osada Fabryczna Willanów” powiatu brzezińskiego i rawskiego, rep. hipot. przy Sądzie Okręgowym w Piotrkowie Nr 52², obciążony jest pod Nr 1 sumą rubli 300, pod Nr 2 — sumą rubli 1 200, pod Nr 3 — ostrzeżeniem na rubli 648 kp. 73, pod Nr 4 — sumą rubli 2 000, pod Nr 5 — kaucją w sumie zł 14 000 000, zabezpieczającą emisję obligacji na sumę zł 10 000 000.

Spółka nie ma innych długów obligacyjnych ani nie udzieliła zabezpieczeń.

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki w dn. 12 lipca 1939 r. uchwaliło:

1) Suma pożyczki wynosi 10 000 000 dziesięć milionów złotych. Liczba obligacji 10 000 dziesięć tysięcy sztuk, wartości nominalnej 1 000 tysięcy złotych każda; obligacje będą wydane w następujących odcinkach: 1 000 a zł 1 000 Nr Nr 1—1 000, razem zł 1 000 000, 1 000 a zł 5 000 Nr Nr 1001—6 000, razem zł 5 000 000; 200 a zł 10 000 Nr Nr 6001—8 000, razem zł 2 000 000; 20 a zł 100 000 Nr Nr 8 001—10 000, razem zł 2 000 000 (tysiąc a tysiąc złotych Nr Nr od jednego do tysiąca, razem złotych milion, tysiąc a pięć tysięcy złotych Nr Nr od tysiąca pierwszego do sześciu tysięcy, razem złotych pięć milionów, dwieście a dziesięć tysięcy złotych Nr Nr od sześciu tysięcy pierwszego do osiem tysięcy, razem złotych dwa miliony, dwadzieścia a sto tysięcy złotych Nr Nr od osiem tysięcy pierwszego do dziesięć tysięcy, razem złotych dwa miliony). Wszystkie obligacje będą na okaziciela.

2) Oprocentowanie wynosi 5½ pięć i pół od sta w stosunku rocznym; zapłata procentów następuje co pół roku z dołu w dn. 1 pierwszym lipca i 2 drugim stycznia lub, gdy w dni te wypada święto, w pierwszym dniu powszednim następującym po tej dacie.

3) Umorzenie długu obligacyjnego nastąpi w okresie lat 10 dziesięciu w drodze skupu obligacji przez spółkę emitującą z wolnej ręki lub przez losowanie według niżej podanego planu umorzenia:

Data płatności	Wartość nominalna obligacji, podlegających umorzeniu przez losowanie	Kapitał długu po potrąceniu części umorzonej	Należność za kupony
	zł	zł	zł
1/VII 1939	—	10 000 000	—
31/XII 1939	—	10 000 000	229 167'67
1/VII 1940	—	10 000 000	275 000'00
31/XII 1940	777 000	9 223 000	275 000'00
1/VII 1941	—	9 223 000	253 632'50
31/XII 1941	819 000	8 404 000	253 632'50
1/VII 1942	—	8 404 000	231 110'00
31/XII 1942	864 000	7 540 000	231 110'00
1/VII 1943	—	7 540 000	207 350'00
31/XII 1943	912 000	6 628 000	207 350'00
1/VII 1944	—	6 628 000	182 270'00
31/XII 1944	962 000	5 666 000	182 270'00
1/VII 1945	—	5 666 000	155 815'00
31/XII 1945	1 015 000	4 651 000	155 815'00
1/VII 1946	—	4 651 000	127 902'50
31/XII 1946	1 071 000	3 580 000	127 902'50
1/VII 1947	—	3 580 000	98 450'00
31/XII 1947	1 130 000	2 450 000	98 450'00
1/VII 1948	—	2 450 000	67 375'00
31/XII 1948	1 192 000	1 258 000	67 375'00
1/VII 1949	—	1 258 000	34 595'00
31/XII 1949	1 258 000	—	34 595'00
	10 000 000		3 496 167'67

(razem wartość nominalna obligacji, podlegających umorzeniu przez losowanie, dziesięć milionów złotych; razem należność za kupony trzy miliony czterysta dziewięćdziesiąt sześć tysięcy sto sześćdziesiąt siedem złotych sześćdziesiąt siedem groszy).

4) Losowanie odbywać się będzie w drugiej połowie grudnia każdego roku, przy czym procenty od wylosowanych obligacji należą się jedynie za czas do końca tego roku, w którym obligacja została umorzona.

5) Przed przystąpieniem do losowania spółka emitująca przedstawi nabyte przez nią obligacje, które zostaną wyłączone z losowania. Ponadto spółka emitująca wskaże, które mianowicie z posiadanych przez nią obligacji przeznaczają do umorzenia w danym roku. Wylosowaniu i umorzeniu na podstawie oświadczenia spółki emitującej podlegać więc będzie łącznie taka liczba obligacji, jaka jest potrzebna do osiągnięcia części długu, podlegającej — według planu — umorzeniu w danym roku.

6) Obligacje, przedstawione do zapłaty, powinny posiadać wszystkie kupony, których terminy płatności przypadają po upływie tego roku, w którym obligacje będą umarzane. W razie braku tych kuponów wartość ich potrąca się z kwoty, podlegającej wypłacie.

7) Dług obligacyjny w sumie zł 10 000 000 z procentami i wszelkimi kosztami zabezpiecza się mocą niniejszej uchwały kaucją hipoteczną w sumie 14 000 000 czteremset czteremset tysięcy złotych na stanowiącej własność Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu, Spółki Akcyjnej, nieruchomości „Osada Fabryczna Willanów” powiatu brzezińskiego i rawskiego, której księga znajduje się w archiwum Wydziału Hipotecznego przy Sądzie Okręgowym w Piotrkowie, Repertorium hipotecznego Nr 52^s (pięćdziesiąt dwa-osiem), na wszelkich dołączonych hipotecznie do tej nieruchomości przestrzeżeniach, działkach, placach i nieruchomościach — tak, jak w chwili obecnej Tomaszowska Fabryka je posiada i posiadać ma prawo.

8) Emitowanie obligacji nastąpi drogą zafiarowania prywatnego. Kurs emisyjny ustali Zarząd Spółki.

Wyznaczeni przez Sąd Okręgowy w Warszawie biegli rewidentzi złożyli w Rejestrze Handlowym w Sądzie Okręgowym w Warszawie opinię następującą:

Niżej podpisani biegli rewidentzi: Jan Podraszko, Stanisław Pronaszko i Stanisław Skonieczny wyznaczeni postanowieniem Sądu Okręgowego w Warszawie, Wydziału II, jako Sądu Rejestrowego, z dn. 7 lipca 1939 r. dla zbadania stanu majątkowego i całokształtu interesów przedsiębiorstwa pod firmą „Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu, Sp. Akc.” oraz ustalenia, czy istnieje dostateczna rękojmia należytego spłacenia długu obligacyjnego i procentów przy zamierzonej emisji obligacji na sumę zł 10 000 000, której warunki zostały ustalone w uchwale Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dn. 12 lipca 1939 r., zawartej w protokole, sporządzonym przez Notariusza Mariana Kurmana (Repertorium Nr 579), wydajemy — w myśl art. 17 p. 2 prawa o obligacjach („Dz. Ust. R. P.” Nr 58/1939 poz. 379) — opinię:

1) że zabezpieczenie, proponowane przez „Tomaszowską Fabrykę Sztucznego Jedwabiu” w formie kaucji hipotecznej na nieruchomości „Osada Fabryczna Willanów”, Repertorium hipoteczne Nr 52^s, na sumę zł 14 000 000 dla długu obligacyjnego w sumie zł 10 000 000 oraz procentów i kosztów, jest wystarczające,

2) niezależnie od zabezpieczenia hipotecznego ogólny stan majątkowy przedsiębiorstwa w zupełności zabezpiecza zamierzoną pożyczkę obligacyjną,

3) że wysoka rentowność przy wzrastających obrotach przedsiębiorstwa w ostatnim pięcioleciu daje dostateczną rękojmię należytego spłacenia długu obligacyjnego i procentów.

Warszawa, dn. 15 lipca 1939 r.

(—) Jan Podraszko (—) Stanisław Pronaszko
(—) Stanisław Skonieczny

Sprawozdanie biegłych rewidentów może być przeglądane przez osoby zainteresowane w biurze Spółki w Warszawie, ul. Wilcza 9-a, codziennie w godz. 10—12.

Całą emisję obligacji obejmuje Bank Handlowy w Warszawie, S. A., po kursie 86%.

1746

Łódzki Bank Depozytowy, Spółka Akc. w Łodzi

Bilans surowy w dn. 30 czerwca 1939 r.

STAN CZYNNY	zł
Kasa i sumy do dyspozycji	2 885 376'76
Bilety skarbowe	57 697'23
Waluty zagraniczne	50 964'24
Papiery wartościowe	386 089'92
Pap. wart. ustaw. kapit. zapas.	630 150'75
Udziały konsorcjalne	232 500'00
Banki krajowe	195 624'41
Banki zagraniczne	283 391'08
Dyskonto	13 033 468'59
Protesty	55 067'74
Kredyty w rachunkach bieżących	2 554 369'78
Pożyczki terminowe	385 675'07
Nieruchomości	234 184'50
Różne rachunki	77 919'27
Oddziały	195 072'69
Rachunki wynikowe b. r.	932 436'49
	<hr/>
	22 189 988'52

STAN BIERNY	zł
Kapitał zakładowy	2 520 000'00
Kapitały rezerwowe	1 260 000'00
Fundusze amortyzac. nieruchom.	77 837'76
Wkłady	6 773 336'53
Rachunki bieżące	4 634 074'68
Różne natychmiast płatne zobow.	195 221'58
Banki krajowe	151 385'65
Banki zagraniczne	248 169'76
Redyskonto weksli	3 591 695'45
Różne rachunki	85 899'18
Zyski z lat ubiegłych	1 207 545'48
Oddziały	273 063'29
Rachunki wynikowe b. r.	1 171 759'16
	<hr/>
	22 189 988'52

Gwarancje	3 343 449'00
Inkaso	1 965 718'87
	1734

Wileński Bank Ziemski, Spółka Akcyjna

Bilans surowy w dn. 30 czerwca 1939 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji na r-kach bieżących w bankach zł 1 783 698'98; Papiery wartościowe własne: a) w dyspozycji Banku zł 5 645 880'09, b) na r-k kapitału zapasowego zł 1 575 000'00; Papiery wartościowe na r-k fund. na wystaw. domów dla zniedołężniałych urzęd. i rodzin, pozost. po urzęd. Banku zł 34 635'31; Papiery wartościowe na r-k fund. im. Józefa Montwiłła zł 10 025'04; 4½% listy zastawne, podlegające emisji zł 95 890'00; Pożyczki, umarzane ratami: a) w 4½% list. zast. zł 76 952 629'16, b) w 5% list. zast. zł 746 113'14 i c) w gotówce zł 1 801 331'98; Terminowy i przedterminowy zwrot pożycz. umarzanych ratami w 4½% i 5% list. zast. zł 315 837'70; Pożyczki spłacane jednorazowo w gotówce zł 56 990'00; Zaległości w ratach i innych należnościach zł 11 993 598'43; Nieruchomości zł 1 871 352'64; Ruchoomości zł 80 190'92; Dłużnicy różni i zaliczki zł 1 248 926'78; Wydatki Banku zł 1 208 909'90; **Razem zł 105 421 010'07.**

STAN BIERNY. — Kapitały własne: a) Zakładowy zł 6 300 000'00; b) Zapasowy i rezerwowy zł 9 398 646'46; c) Fundusz amortyzacyjny zł 354 665'65; Specjalny kapitał odłużeniowy zł 491 383'36; Listy zastawne w obiegu: a) 4½% zł 70 279 550'00, b) 5% zł 754 790'00; 4½% listy zastawne przeznaczone do obiegu zł 6 980 240'00; Kupony od list. zast. do opłacenia zł 5 406 464'96; Dywidenda od akcji do opłacenia zł 263 839'00; Fundusz na opłacenie kuponów zł 1 757 105'93; Fundusz amortyzacyjny od pożyczek w list. zast. umarzanych ratami zł 315 837'70; Fundusz im. Józefa Montwiłła zł 10 025'04; Fundusz na wystawienie domów dla zniedołężniałych urzęd. i rodzin, pozostał. po urzęd. Banku zł 37 806'69; Wpływy na raty przed terminem ich płatności zł 8 495'33; Sumy przechodnie zł 1 320 372'64; Korespondenci różni zł 113 620'18; Dochody Banku zł 1 533 524'57; Różnice kursowe zł 94 642'56; **Razem zł 105 421 010'07.**

1743

„GODULA“, SPÓŁKA AKCYJNA, GODULA

Walne Zgromadzenie na posiedzeniu w dn. 31 maja 1939 r.

a) wybiera ponownie jednogłośnie do Rady Nadzorczej następujących Panów: Dra jur. Friedricha Graf za Stolberg-Stolberg, Gener. Dyrektora Otto Bervego, Dyrektora Dra Stanisława Wachowiaka, a ponadto P. Senatora Dra Alfreda Wysockiego,

b) uchwała jednogłośnie wynagrodzenie dla Rady Nadzorczej,

c) wybiera pełnomocnika dla zawarcia umów służbowych z Zarządem,

a na posiedzeniu w dn. 28 czerwca 1939 r. uchwała jednogłośnie zniesienie uchwały Walnego Zgromadzenia z dn. 21 maja 1939 r., którą zatwierdzono sprawozdanie oraz bilans i rachunek zysków i strat za rok obrotowy 1938, natomiast uchwała w nowym brzmieniu jednogłośnie:

a) zatwierdzenie przedłożonego sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok obrotowy 1938,

b) wybiera jednogłośnie do Rady Nadzorczej następujących Panów: b. Ambasadora R. P. Alfreda Chłapowskiego i Prof. Dra Adama Krzyżanowskiego.

„Godula“, Spółka Akcyjna, Katowice

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: A. Kopalnie i zakłady: 1) Grunty z 1 065 798'32; 2) Substancja węglowa z 1 428 151'61; 3) Budynki: a) fabryczne z 1 845 211'35, b) gospodarcze z 2 274 451'32, c) mieszkalne z 10 695 675'80; 4) Maszyny i urządzenia z 15 520 569'15; 5) Inwentarz zakładowy i biurowy: a) żywy z 660'00, b) martwy z 443 029'62; 6) Wyrobiska w kamieniu z 2 011 065'94; Razem z 35 284 613'11; B. Dobra Śląskie: 7) Grunty z 1 211 907'20; 8) Budynki: a) fabryczne z 62 912'25, b) gospodarcze z 199 860'63, c) mieszkalne z 170 594'67; 9) Maszyny i urządzenia z 23 798'61; 10) Inwentarz: a) żywy z 133 267'12, b) martwy z 86 114'84, razem z 1 888 455'32; C. Leśnictwo Bujaków: 11) Budynki: a) gospodarcze z 1 456'44, b) mieszkalne z 22 907'58; 12) Inwentarz z 170'00; Razem z 24 534'02; D. Domeny Małopolskie: 13) Grunty z 6 232 877'39; 14) Uprawnienia naft. z 422 750'00; 15) Budynki: a) fabryczne z 83 649'09, b) gospodarcze z 64 481'18, c) mieszkalne z 590 816'16; 16) Tartaki z 188 495'44; 17) Kolejki leśne z 1 393 035'47; 18) Inwentarz z 26 550'53; Razem z 9 002 655'26 = z 46 200 257'71; II. Majątek płynny: A. Zarząd Główny: 19) Gotówka w kasie i bankach z 387 435'19; 20) Papiery procentowe z 114 158'27; 21) Akcje i udziały z 14 557 869'11; 22) Weksle obce z 136 850'00; 23) Materiały z 1 858 985'05; 24) Produkty z 989 035'75; 25) Dłużnicy: a) Odbiorcy z 3 467 357'18; b) Dostawcy z 146 646'72; c) Hipoteczni z 53 735'41; d) Wątpliwe z 42 230'07; e) Różne z 2 084 517'36; 26) Kaucje z 6 262'65; Razem z 23 845 082'76; B. Dobra Śląskie: 27) Gotówka w kasie i P. K. O. z 16 328'73; 28) Materiały z 8 252'49; 29) Produkty z 16 285'89; 30) Dłużnicy z 7 834'43; Razem z 48 701'54; C. Leśnictwo Bujaków: 31) Gotówka w kasie z 127'55; 32) Zapasy drewna z 5 517'12; 33) Dłużnicy z 5 899'98; Razem z 11 544'65; D. Domeny Małopolskie: 34) Gotówka w kasie i bankach z 62 555'79; 35) Materiały z 16 930'26; 36) Zapasy drewna z 397 882'88; 37) Dłużnicy: a) Odbiorcy z 88 644'04; b) Dostawcy z 479'48; c) Różni dłużnicy z 23 675'29; d) Wątpliwe należności z 22 015'51; 38) Kaucje z 3 999'42; Razem z 616 182'67 = z 24 521 511'62; III. Inne aktywa: A. Zarząd Główny: 39) Sumy przechodnie z 139 970'67; 40) Specjalny r-k przejściowy różnic kursowych z 155 057'20; 41) Szpital w Goduli z 16 837'31; Razem z 311 865'18; B. Dobra Śląskie: 42) Sumy przechodnie z 530'58; C. Leśnictwo Bujaków: 43) Sumy przechodnie z 231'80; D. Domeny Małopolskie: 44) J. Liebieg & Co — k-to odsetek z 1 196 137'57; 45) Sumy przechodnie z 170 185'37; 46) Specjalny r-k przejściowy różnic kursowych z 814 497'37; Razem z 2 180 820'31 = z 2 493 447'87; IV. Rachunek zysków i strat: 47) Strata z lat 1934—1937 z 5 605 620'33; Strata za rok 1938 z 167 314'28; Razem z 5 772 934'61; **Ogółem z 78 988 151'81.**

Sumy pozabilansowe. — 1) Kaucje otrzymane z 146 983'73; 2) Dłużnicy za wydane poręczenia: a) „Robur” z 2 500 000'00, b) D. O. K. P. z 120 000'00, c) Wielki Kredyt Wirecki z 4 580 134'16, d) „Ifico”, Londyn z 508 752'12, e) British and

German Trust, Londyn z 170 305'93, f) Związek Koksowni: a) Deutsche Bank Berlin z 201 528'85, b) Rüdgerswerke, Berlin z 432 561'41, g) Wirek Kopalnie S. A.: a) „Ifico”, Londyn z 292 385'77, b) Schweizerischer Bankverein z 963 101'01, h) G. T. A. — reszta ceny kupna z 2 532 000'00, razem z 12 300 769'25; 3) Żyra na wekslach obcych w obiegu z 560 000'00; **Razem z 13 007 752'98.**

PASYWA. — A. Zarząd Główny: I. Kapitały własne: 1) Kapitał akcyjny z 18 000 000'00; 2) Kapitał zapasowy z 3 316 464'43; 3) Kapitał rezerwowy z 923 838'21; 4) Fundusz wątpliwych należności z 66 727'79; Razem z 22 307 030'43 = z 22 307 030'43; II. Kapitał amortyzacyjny: 5) stan w dn. 1/I 1938 r. z 14 336 767'75, odpisano z 1 900 720'48, dopisano z 2 087 168'81, razem z 14 523 216'08; III. Fundusze i zobowiązania specjalne: 6) Specjalny r-k przejściowy różnic kursowych z 1 236 827'67; 7) Obcy fundusz inwestycyjny z 4 118'65; Razem z 1 240 946'32; IV. Zobowiązania: Krótkoterminowe: 8) Banki z 1 053 861'04; 9) Dostawcy z 1 076 120'66; 10) Odbiorcy z 15 677'84; 11) Różni wierzyciele z 2 269 840'68; 12) Dóbr Śląskich z 497'24; 13) Leśnictwa Bujaków z 590'78; Razem z 4 416 588'24; Długoterminowe: 8) Banki z 16 221 022'16; 11) Różni wierzyciele z 13 405 157'24; Razem z 29 626 179'40 = z 34 042 767'64; V. Inne pasywa: 14) Zarząd Główny z 774 357'59; 15) Dobra Śląskie z 198'00; Razem z 774 555'59; 16) Szpital w Goduli z 2 604'62; Razem z 777 160'21; B. Domeny Małopolskie: I. Kapitał własny: 17) Fundusz wątpliwych należności z 36 646'48; II. Kapitał amortyzacyjny: 18) Stan w dn. 1/I 1938 r. z 1 445 901'84, odpisano z 108 903'32, dopisano z 181 524'79, razem z 1 518 523'31; III. Fundusze i zobowiązania specjalne: 19) Specjalny r-k przejściowy różnic kursowych z 1 717 300'56; IV. Zobowiązania: Krótkoterminowe: 20) Banki z 12 638'85; 21) Dostawcy z 10 323'50; 22) Odbiorcy z 210 452'86; 23) Różni wierzyciele z 32 695'57; Razem z 266 110'78; Długoterminowe: 23) Różni wierzyciele z 26 450'00; 24) J. Liebieg & Co. z 2 532 000'00; Razem z 2 558 450'00; Razem z 2 824 560'78; **Ogółem z 78 988 151'81.**

Sumy pozabilansowe. — 1) Kaucje otrzymane z 146 983'73; 2) Dłużnicy za wydane poręczenia: a) „Robur” z 2 500 000'00, b) D. O. K. P. z 120 000'00, c) Wielki Kredyt Wirecki z 4 580 134'16, d) „Ifico”, Londyn z 508 752'12, e) British and German Trust, Londyn z 170 305'93, f) Związek Koksowni: a) Deutsche Bank Berlin z 201 528'85, b) Rüdgerswerke, Berlin z 432 561'41, g) Wirek Kopalnie S. A.: a) „Ifico”, Londyn z 292 385'77, b) Schweizerischer Bankverein z 963 101'01, h) G. T. A. — reszta ceny kupna z 2 532 000'00, razem z 12 300 769'25; 3) Żyra wekslowe z 560 000'00; **Razem z 13 007 752'98.**

Zobowiązania zagraniczne z 26 132 636'57.

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1938 r.

STRATY. — I. A. Kopalnie i zakłady przemysłowe: 1) Koszty ruchu kopalni z 25 802 627'33; 2) Koszty ruchu koksowni z 4 089 211'31; 3) Koszty utrzymania domów mieszkaln. z 562 358'43; 4) Koszty utrzymania pól, gruntów i szos z 1 485'59; 5) Koszty utrzymania fabryki gwoździ: z 12 013'99; 6) Czynsze dzierżawne z 1 136 291'11; Razem z 31 603 987'76; B. Dobra Śląskie: 7) Koszty ruchu folwarków z 418 514'08; 8) Koszty ruchu gorzelni z 55 712'10; 9) Koszty ruchu mleczarni z 247 782'21; 10) Ubytek żywego inwentarza z 3 015'00; 11) Emerytury z 5 411'73; 12) Podatki i opłaty z 20 113'62; Razem z 750 548'74; C. Leśnictwo Bujaków: 13) Koszty ruchu z 53 990'15; 14) Emerytury z 3 810'15; 15) Podatki i opłaty z 8 803'81; Razem z 66 604'11; D. Domeny Małopolskie: 16) Koszty ruchu nadleśnictw z 827 747'23; 17) Koszty ruchu kolejek z 235 081'97; 18) Koszty utrzymania tartaków z 21 787'86; 19) Koszty sprzedaży z 3 870'85; 20) Koszty administracji z 134 018'51; 21) Podatki i opłaty z 94 045'25; 22) Odsetki i koszty kredytu z 228 045'41; 23) Koszty sądowe i adwokackie z 52 573'64; 24) Straty w majątku stałym z 2 621'12; 25) Różnice kursowe z 158 972'31; 26) Różne wydatki z 7 013'93; Razem z 1 765 778'08; E. Zarząd Główny: 27) Koszty sprzedaży z 1 883 346'31; 28) Koszty administracji ogólnej z 1 407 386'96; 29) Emerytury z 201 624'50; 30) Podatki i opłaty z 2 614 238'97; 31) Odsetki i koszty kredytu z 1 070 327'82; 32) Koszty sądowe i adwokackie z 56 091'78; 33) Wydatki szpitala z 54 050'86; 34) Straty w majątku stałym

zł 656 070'84; 35) Straty w majątku płynnym zł 152 062'14; 36) Odszkodowania umowne i różne wydatki zł 155 769'44; 37) Różnice kursowe zł 84 004'08; Razem zł 8 314 973'70; II. Amortyzacja; 38) Kopalnie, zakłady przemysłowe, domy mieszkalne i majątki ziemskie zł 1 990 963'64; 39) Domeny Małopolskie zł 181 524'79; Razem zł 2 172 488'43; **Ogółem zł 44 674 380'82.**

ZYSKI. — I. A. Kopalnie i zakłady przemysłowe: 1) Sprzedaż węgla zł 32 413 390'32; 2) Sprzedaż koksu i produktów węglowodnych zł 5 417 027'75; 3) Przyrost zapasów węgla zł 398 783'82; 4) Przyrost zapasów koksowni zł 237 959'49; 5) Czynsze z domów mieszkalnych zł 747 546'10; 6) Czynsze z dzierżawy cegielni i wapienników zł 38 526'84; 7) Dochody z pól, gruntów i szos zł 30 687'36; 8) Czynsze dobywcze zł 1 372 124'07; Razem zł 40 656 045'75; B. Dobra Śląskie: 9) Sprzedaż produktów zł 740 519'67; 10) Przyrost inwentarza żywego zł 16 048'10; 11) Czynsze dzierżawne i inieszkanie zł 25 887'46; 12) Zaprzęgi zł 16 240'27; 13) Różne dochody zł 5 074'29; Razem zł 803 769'79; C. Leśnictwo Bujaków: 14) Sprzedaż drewna zł 105 913'63; 15) Przyrost zapasów zł 4 962'12; 16) Czynsze dzierżawne zł 1 847'86; Razem zł 112 723'61; D. Domeny Małopolskie: 17) Sprzedaż drewna zł 1 523 077'24; 18) Przyrost zapasów zł 61 212'49; 19) Dochody kolejek zł 37 871'41; 20) Czynsze dzierżawne zł 18 949'31; 21) Odsetki zł 1 497'36; 22) Różnice kursowe zł 287 893'12; 23) Różne dochody zł 4 296'60; Razem zł 1 934 797'53; E. Zarząd Główny: 24) Odsetki i skonta zł 131 346'83; 25) Dochody z akcji i udziałów zł 140 216'46; 26) Dochody z papierów procentowych zł 21 075'15; 27) Różnice kursowe zł 411 467'42; 28) Dochody szpitala zł 68 283'55; 29) Różne dochody zł 227 340'45; Razem zł 999 729'86; Strata za 1938 r. zł 167 314'28; **Ogółem zł 44 674 380'82.** 1740

Górnośląskie Towarzystwo Przemysłu Drzewnego

Spółka Akcyjna, Katowice

Walne Zgromadzenie na posiedzeniu w dn. 19 maja 1939 r. a) wybiera jednogłośnie następujących Panów: Generalnego Dyrektora Inż. Tadeusza Stadnikiewicza i Dyrektora Dra Stanisława Wachowiaka ponownie do Rady Nadzorczej,

b) uchwała jednogłośnie wynagrodzenie dla Rady Nadzorczej, a na posiedzeniu w dn. 28 czerwca 1939 r. uchwała jednogłośnie zniesienie uchwały Walnego Zgromadzenia z dn. 19 maja b. r., którą zatwierdzono sprawozdanie oraz bilans i rachunek zysków i strat za rok obrotowy 1938, jako też przeniesienie straty na nowy rok obrotowy i odpisanie jej od zysku, wykazanego w latach poprzednich, natomiast uchwała w nowym brzmieniu jednogłośnie:

a) zatwierdzenie przedłożonego sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok obrotowy 1938,

b) przeniesienie straty na nowy rok obrotowy i odpisanie jej od zysku, wykazanego w latach poprzednich.

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — A. Bezpośrednie: I. Majątek płynny: 1) Udziały zł 200'00; B. Współwłasności Domen Małopolskich: I. Majątek stały: 1) Grunty zł 6 232 877'40; 2) Uprawnienia naftowe zł 422 750'00; 3) Budynki: a) fabryczne zł 83 649'10, b) gospodarcze zł 64 481'18, c) mieszkalne zł 590 816'16, razem zł 738 946'44; 4) Tartaki zł 188 495'44; 5) Kolejki leśne zł 1 393 035'46; 6) Inwentarz zł 26 550'52; Razem zł 9 002 655'26; II. Majątek płynny: 1) Gotówka w kasie i bankach zł 62 724'70; 2) Materiały zł 16 930'26; 3) Zapasy drewna zł 397 882'89; 4) Dłużnicy: a) Odbiorcy zł 88 644'04; b) Dostawcy zł 479'47; c) Różni zł 23 675'30; d) Wątpliwe należności zł 22 015'51; Razem zł 134 814'32; 5) Kaucje zł 3 999'41; Razem zł 616 351'58; III. Inne aktywa: 1) Sumy przechodnie zł 170 185'36; 2) J. Liebieg & Co — kto odsetek zł 1 796 137'57; 3) Specjalny r-k przejściowy różnic kursowych zł 814 605'34; Razem zł 2 180 928'27; Łącznie zł 11 799 935'11; **Ogółem zł 11 800 135'11.**

Sumy pozabilansowe. — Godula S. A. za udzieloną gwarancję zł 2 532 000'00.

PASYWA. — A. Bezpośrednie: I. Kapitały własne: 1) Kapitał akcyjny zł 2 000 000'00; 2) Fundusz wątpl. należności zł 75 694'97; Razem zł 2 075 694'97; II. Zobowiązania: 1) Godula S. A. zł 537 753'79; Razem zł 2 613 448'76; B. Współwłasności Domen Małopolskich: 1) Kapitały własne: Fundusz wątpl. należności zł 36 646'48; II. Kapitał amortyzacyjny: stan w dn. 1/I 1938 r. zł 1 445 901'85, odpisano zł 108 903'34, razem

zł 1 336 998'51, dopisano zł 181 524'80, razem zł 1 518 523'31; III. Fundusze i zobowiązania specjalne: specjalny r-k przejśc. różnic kursowych zł 2 104 239'49; IV. Zobowiązania: Krótkoterminowe: 1) Banki zł 12 638'85; 2) Dostawcy zł 10 323'50; 3) Odbiorcy zł 210 452'86; 4) Różni zł 32 695'56; Razem zł 266 110'77; Długoterminowe: 1) Banki zł 2 247 741'19; 4) Różni zł 26 450'00; 5) J. Liebieg & Co — cena kupna zł 2 532 000'00; Razem zł 4 806 191'19; Łącznie zł 5 072 301'96; **Ogółem zł 8 731 711'24;** V. Rachunek zysków i strat: 1) Zyski z lat ubiegłych zł 753 902'66; 2) mniej: Straty za 1938 r.: a) bezpośrednie zł 159 801'68, b) na współwłasności Domen Małopolskich zł 139 125'87, razem zł 298 927'55; Łącznie zł 454 975'11; **Ogółem zł 11 800 135'11.**

Sumy pozabilansowe. — Udzielona gwarancja zł 2 532 000'00.

Zobowiązania zagraniczne zł 4 806 191'19.

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1938 r.

STRATY. — Bezpośrednie: 1) Koszty administracji zł 14 311'26; 2) Podatki i opłaty zł 42 521'22; 3) Koszty sądowe i adwokackie zł 93 932'17; 4) Różne rozchody zł 9 037'03; Razem zł 159 801'68; B. Na współwłasności Domen Małopolskich: 1) Koszty ruchu nadleśnictw zł 827 747'22; 2) Koszty ruchu kolejek zł 235 081'97; 3) Koszty utrzymania tartaków zł 21 787'87; 4) Koszty sprzedaży zł 3 870'85; 5) Koszty administracji zł 134 018'51; 6) Podatki i opłaty zł 94 045'25; 7) Odsetki i koszty kredytu zł 372 612'86; 8) Koszty sądowe, adwokackie i notarialne zł 52 573'64; 9) Straty w majątku stałym zł 2 621'13; 10) Różnice kursowe zł 159 160'82; 11) Różne rozchody zł 7 032'75; Razem zł 1 910 552'87; 12) Amortyzacja zł 181 524'80; Razem zł 2 092 077'67; **Ogółem zł 2 251 879'35.**

ZYSKI. — A. Na współwłasności Domen Małopolskich: 1) Sprzedaż drewna zł 1 523 077'24; 2) Przyrost zapasów drewna zł 61 212'49; Dochody kolejek zł 37 871'40; 4) Czynsze dzierżawne zł 18 949'31; 5) Odsetki zł 1 497'37; 6) Różnice kursowe zł 306 047'38; 7) Różne dochody zł 4 296'61; Razem zł 1 952 951'80; B. Strata za rok 1938: 1) bezpośrednia zł 159 801'68, 2) na współwłasności Domen Małopolskich zł 139 125'87, razem zł 298 927'55; **Ogółem zł 2 251 879'35.** 1738

II OGŁOSZENIE

W dn. 12 sierpnia 1939 r. o godz. 15.30 odbędzie się w Skawinie

ZSzesnaste Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki

Henryka Francka Synowie, Fabryka Środków Kawowych

Spółka Akcyjna w Skawinie

w biurach tejże Spółki z następującym porządkiem obrad:

1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za ubiegły rok gospodarczy (1/VII 1938 — 30/VI 1939);

2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat, jako też udzielenie absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej;

3) Powzięcie uchwał co do użycia czystego zysku;

4) Ustalenie ilości i wybór członków Rady Nadzorczej i Zarządu;

5) Wnioski.

PP. Akcjonariusze winni — celem wykazania uprawnień do wykonania prawa głosowania na Walnym Zgromadzeniu — złożyć akcje, uzasadniające prawo głosowania, wraz z kuponami najpóźniej na tydzień przed Walnym Zgromadzeniem w kasie Spółki. Zamiast akcji może być również złożone zaświadczenie o złożeniu akcji u notariusza lub w krajowej instytucji kredytowej, lub też w „Bank für Anlagewerte“ (dawniej „Bank für Industrie und Anlagewerte“) Zürich (Szwajcaria), a to w myśl zezwolenia Ministerstwa Skarbu z dn. 17/IV 1931 r. Nr D. II. 2647/3. W zaświadczeniu należy wymienić ilość i numery akcji oraz oświadczenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. 1633-27-30

Korzystajcie z poczty lotniczej !!!

Wileński Prywatny Bank Handlowy

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans surowy na dz. 30 czerwca 1939 r.

AKTYWA. — Kasa i sumy do dyspozycji zł 1 239 311'97; Waluty zagraniczne zł 5 550'57; Papiery wartościowe zł 723 642'37; Papiery wart. ustaw. kapit. zapas, zł 64 680'00; Udziały konsorcjalne zł 50 000'00; Banki krajowe zł 71 503'02; Banki zagraniczne zł 13 334'94; Dyskonto zł 4 124 685'84; Protesty zł 175 446'97; Kredyty w r-kach bież. zł 3 448 092'40; Pożyczki terminowe zł 1 072 385'85; Kredyty akcept. i remburs. zł 2 370'00; Nieruchomości zł 1 332 348'02; Różne rachunki zł 235 624'50; Rachunki wynikowe zł 224 169'36; **Suma bilansowa zł 12 783 145'81.**

Dłużnicy z tyt. gwarancyj zł 1 088 998'21; Inkaso zł 2 504 315'66.

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 2 500 000'00; Kapitały rezerwowe zł 127 908'81; Fundusz amortyzacyjny nieruchomości zł 25 170'42; Wkłady zł 5 437 728'18; Rachunki bieżące zł 317 289'59; Różne natychmiast płatne zobowiązania zł 50 243'29; Banki krajowe zł 1 311 061'17; Banki zagraniczne zł 11 164'21; Redyskonto weksli zł 1 506 987'21; Zobowiązania z tyt. kred. akceptac. i remb. zł 2 370'00; Różne rachunki zł 967 286'25; Rachunki wynikowe zł 525 936'68; **Suma bilansowa zł 12 783 145'81.**

Zobowiąz. z tyt. udział. gwaranc. zł 1 088 998'21; Różni za inkaso zł 2 504 315'66. 1748

Bank Rolniczy i Handlowy

Agrar- und Commerzbank, Spółka Akcyjna, Katowice

Skrócony bilans surowy na dz. 30 czerwca 1939 r.

STAN CZYNNY.—1) Kasa i sumy do dyspozycji zł 92 876'41; 2) Bilety skarbowe zł 1 580 000'00; 3) Papiery wartościowe zł 38 809'43; 4) Papiery wart. ust. kap. zapas, zł 118 680'08; 5) Udziały konsorcjalne zł 250 000'00; 6) Banki krajowe zł 2 930 964'46; 7) Banki zagraniczne zł 146 373'75; 8) Dyskonto zł 1 007 440'61; 9) Protesty zł 2 957'00; 10) Kredyty w rachunkach bieżących zł 2 332 556'88; 11) Pożyczki terminowe zł 442 394'12; 12) Ruchomości zł 691'13; 13) Nieruchomości zł 140 000'00; 14) Sumy przechodnie zł 1 356'36; 15) Rachunki wynikowe zł 100 127'88; **Suma bilansowa zł 9 185 228'11.**

1) Dłużnicy z tyt. gwarancyj zł 17 000'00; 2) Inkaso zł 78 646'25.

STAN BIERNY. — 1) Kapitał zakładowy zł 1 800 000'00; 2) Rezerwy zł 397 636'00; 3) Fundusz amortyzacyjny nieruchomości zł 37 960'00; 4) Wkłady zł 1 542 859'36; 5) Rachunki bieżące zł 550 352'25; 6) Banki krajowe zł 1 64 859'63; 7) Banki zagraniczne zł 4 430 410'56; 8) Redyskonto weksli zł 67 494'05; 9) Sumy przechodnie zł 20 129'46; 10) Rachunki wynikowe zł 158 526'80; 11) Zyski z lat ubiegłych zł 15 000'00; **Suma bilansowa zł 9 185 228'11.**

1) Zobowiązania z tyt. udzielonych gwarancyj zł 17 000'00; 2) Różni za inkaso zł 78 646'25. 1749

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Fabryka Porcelany i Wyrobów Ceramicznych Ćmielów, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że — w myśl uchwały Rady Nadzorczej z dn. 3 lipca 1939 r. — w dn. 9 września 1939 r. o godz. 18 odbędzie się w Dyrekcji Spółki w Krakowie przy ul. Basztowej 17

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zaangażowanie posiadzenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Uregulowanie stosunku do fabryki „Boguchwała”;
- 3) Sprawy personalne Zarządu Spółki.

PP. Akcjonariusze, zyczący sobie wziąć udział w Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, powinni złożyć swe akcje w biurze Dyrekcji w Krakowie przy ul. Basztowej 17 najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

1744-30-31

Zjednoczona Fabryka Żarówek, Spółka Akcyjna

w Warszawie

Bilans na dz. 31 marca 1939 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Budynki zł 500 718'04; Maszyny i urządzenia fabryczne zł 1 039 656'40; Inwentarz biurowy zł 89 627'91; Razem zł 1 630 002'35; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 302 447'76; Papiery wartościowe zł 26 147'73; Weksle w portfelu i inkasie zł 801 965'68; Materiały zł 626 196'37; Półfabrykaty zł 9 590'00; Gotowe wyroby i towary zł 499 604'98; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 1 391 850'90, b) dostawcy i różni zł 96 336'89, c) zaliczenia pocztowe zł 5 648'57, razem zł 3 759 788'88; **Ogółem zł 5 389 791'21.**

Sumy pozabilansowe. — Weksle depozytowe zł 167 604'10; Kaucje hipoteczne zł 1 000'00; Różni za depozyty zł 30 600'00; Gwarancje otrzymane zł 60 000'00; Różni za gwarancje zł 83 281'81; Odbiorcy komisowi zł 59'00; Towary komisowe zł 266 722'00; **Razem zł 609 266'81.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 547 200'00; Kapitał zapasowy: saldo z roku ubiegłego zł 163 503'26, dopisano w roku sprawozdawczym zł 56 496'74, suma zł 220 000'00; Razem zł 767 200'00; II. Fundusz amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 354 116'03, dopisano w roku sprawozdawczym zł 67 728'02, razem zł 421 844'05; III. Zobowiązania: Wierzyciele: a) odbiorcy zł 3 855'35, b) dostawcy i różni zł 4 031 943'13; Sumy przechodnie zł 10 912'87; Razem zł 4 046 711'35; Zysk: a) przeniesienie z 1937/38 r. zł 10 651'57, b) za 1938/39 r. zł 143 384'26, razem zł 154 035'83; **Ogółem zł 5 389 791'23.**

Sumy pozabilansowe. — Różni za weksle depozytowe zł 167 604'10; Różni za kaucje hipoteczne zł 1 000'00; Depozyty zł 30 600'00; Różni za gwarancje zł 60 000'00; Gwarancje wydane zł 83 281'71; Towary konsygnacyjne zł 59'00; Różni za towary komisowe zł 266 722'00; **Razem zł 609 266'81.**

Rachunek strat i zysków na dz. 31 marca 1939 r.

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 666 544'03; Koszty sprzedaży zł 705 550'70; Podatki i opłaty zł 431 923'21; Koszty fabrykacji zł 1 586 476'91; Straty na odbiorcach zł 84 529'26; Zysk z 1937/38 r. zł 10 651'57; Zysk za 1938/39 r. zł 143 384'26; Razem zł 154 035'83; **Ogółem zł 3 629 059'94.**

MA. — Przeniesienie zysku z 1937/38 r. zł 10 651'57; Zysk brutto na sprzedaży i prowizje zł 3 616 778'58; Różnice kursowe zł 1 629'79; **Ogółem zł 3 629 059'94.** 1747

Akcyjny Bank Związkowy, Spółka Akcyjna we Lwowie

w likwidacji

Bilans za 1937 r.

AKTYWA. — R-k kasy zł 458'89; R-ki bieżące zł 211 066'29; R-k pożyczek skryptowych zł 0'05; R-k różnych zł 18'57; R-k ruchomości zł 1'00; R-k udziałów zł 2'01; R-k weksli nieuregulowanych zł 4 359'84; R-k kredytu kłeskowego zł 0'10; R-k strat i zysków 1925 r. zł 1 729 825'30; R-k strat i zysków 1926 r. zł 15 005'98; R-k strat i zysków 1932 r. zł 11 001'83; R-k strat i zysków 1933 r. zł 8 383'30; R-k strat i zysków 1934 r. zł 1 841'81; R-k strat i zysków 1935 r. zł 306'55; Strata zł 72'30; **Razem zł 1 982 343'82.**

PASYWA. — R-k kapitału akcyjnego zł 720 000'00; R-k funduszu rezerwowego zł 148 157'12; R-ki bieżące zł 114 213'61; R-k wkładek oszczędności zł 677'64; R-k przechodni 1936/37 zł 43 262'68; R-k strat i zysków 1927 r. zł 856 782'97; R-k strat i zysków 1928 r. zł 25 721'88; R-k strat i zysków 1929 r. zł 42 906'71; R-k strat i zysków 1930 r. zł 20 682'45; R-k strat i zysków 1931 r. zł 7 661'65; R-k strat i zysków 1936 r. zł 2 277'11; **Razem zł 1 982 343'82.**

STRATY. — R-k kosztów administracji zł 772'30; **Razem zł 772'30.**

ZYSKI. — R-k restytucji odpisów zł 700'00; Strata zł 72'30; **Razem zł 772'30.**

Likwidatorzy: Tadeusz Wierzejski, Dr Bruno Littman

1750

Korzystajcie z Poczty Lotniczej!

Francuska Spółka Akcyjna Spółka Galicyjska Kopalń Compagnie Galicienne de Mines Société Anonyme

Kapitał zakładowy: franków 12 000 000

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — I. Pierwsze założenie (majątek stały) zł 15 222 011'19; II. Disponible (majątek płynny): Gotowizna w kasie i w bankach zł 95 310'69; Portfel papierów procentowych zł 32 736'00; Towary w magazynie zł 526 545'95; Rachunki bieżące: Odbiorcy zł 366 812'23; Dostawcy zł 20 888'40; Wekśle zł 1 625'60; Razem zł 389 326'23; Różne zł 5 794'03; Depozyty i kaucje zł 11 186'81; Należności państwowe (droits de transmission) zł 52 418'72; Razem zł 1 113 318'43; III. Różne: Zmniejszenie wartości majątku (zaliczki na poczet podatku majątkowego w Polsce, wpłacone od 1923 r.) zł 146 434'04; Zyski i straty (lata od 1928 do 1937 włącznie) zł 818 612'33; Zyski i straty: Rok sprawozdawczy 1938 zł 101 299'99; **Ogółem zł 17 401 675'98.**

PASYWA. — I. Kapitał zł 4 195 804'19; II. Amortyzacja ogólna zł 7 497 822'87; III. Różne rachunki bieżące: Société Générale de Crédit Industriel et Commercial zł 2 203 673'77; Dostawcy zł 163 368'41; Odbiorcy zł 2 704'97; Różne zł 108 335'61; Sumy przechodnie zł 36 690'78; Specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych zł 3 193 275'38; Razem zł 5 708 048'92; **Ogółem zł 17 401 675'98.**

U w a g a. — Ogólna suma zobowiązań zagranicznych (poza Polską) wynosi zł 2 211 402'84.

Zyski i straty 1938 r.

Koszty administracji ogólnej zł 310 065'02; Koszty fabrykacji zł 2 393 683'10; Koszty sprzedaży zł 46 394'81; Podatki państwowe i komunalne zł 129 663'82; Procenty zł 6 025'83; Odpisy amortyzacyjne zł 185 083'00; Eksploatacja majątku zł 6 082'62; **Razem zł 3 076 998'20.**

Sprzedaż węgla zł 2 950 213'68; Odszkodowanie kontyngentowe zł 22 247'50; Różnice kursowe zł 3 237'03; Strata w 1938 r. zł 101 299'99; **Razem zł 3 076 998'20.** 1753

III OGŁOSZENIE

Powołując się na art. 441 K. H.

Zarząd Spółki Towarzystwo Eksploatacji Terenów, Spółka Akc.

w Warszawie, ul. Zgoda 6

ogłasza po raz trzeci, że w wyniku reasumcji bilansów za ubiegłe lata operacyjne 1930, 1/2/3/4/5/6/7/8 — Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki z dn. 30 czerwca 1939 r. uchwaliło

obniżyć kapitał akcyjny Spółki

do sumy zł 150 000, tj. do wysokości, zgodnej z nowymi (poprawionymi) bilansami za te same lata operacyjne, i wzywa wierzycieli Spółki, aby, jeżeli nie zgadzają się na obniżenie wnieśli swe sprzeciwy w ciągu trzech miesięcy, licząc od daty ostatniego ogłoszenia.

1665-28-29-30

Zarząd

Administracja

Tygodnika „POLSKA GOSPODARCZA”

poleca

**ROCZNIKI PISMA
Z LAT UBIEGŁYCH**

po cenie niższej **zł 30** za rocznik

TYGODNIK HANDLOWY

**niezbędny jest dla
przemysłowców
i hurtowników,**

o ile chcą oni

**dotrzeć do Kupców
lub znać stan handlu**

**Numery okazowe na żądanie wysyła
Administracja „Tygodnika Handlowego”
Warszawa, ul. Zielna Nr 50, tel. 545-36**

„POLSKI EKSPORT” (POLISH EXPORT)

Miesięcznik gospodarczy,
redagowany w języku
polskim i angielskim

„POLSKI EKSPORT”

to najlepszy informator cało-
kształtu teoretycznych i prak-
tycznych zagadnień eksportow-
ych, niezbędnych tak dla
eksporterów polskich, jak i im-
porterów zagranicznych

**Każdy dział i każda branża eksportu
źródłowo opracowane**

**Własna sieć korespondentów
zagranicznych**

Prenumerata: półrocznie zł 8
rocznie „ 15

P. K. O. 8 459

WARSZAWA

ul. Nowy Świat 24, Tel. 666-08

P R A C A Z B I O R O W A

CHAŁUP
NICTWO

MATERIAŁY
U W A G I
W N I O S K I

NAKŁADEM
TYGODNIKA „POLSKA GOSPODARCZA”
WARSZAWA

288 STRON DRUKU

CENA ŻŁ 8-

P O L M I N

PAŃSTWOWA FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH

CENTRALA WE LWOWIE, AKADEMICKA 7

D O S T A R C Z A : -

BENZYNY: LOTNICZE wysokooktanowe i etylizowane do szybkoobrotowych motorów spalinowych o wysokiej kompresji zwłaszcza dla silników lotniczych, MOTOROWE i MIESZANKI do napędu pojazdów mechanicznych

NAFTĘ rafinowaną do celów oświetleniowych. „Termolinę” do prymusów, lamp żarowych, llatan morskich itp. ETER naftowy do fabrykacji olejków eterycznych

WYSOKOWARTOŚCIOWE OLEJE do łożysk wirówek mleczarskich, silników elektrycznych, maszyn przędzalniczych i rolniczych, kompresorów amoniakalnych, lokomobli, turbin wodnych; do silników Diesla, sprężarek, do turbin parowych, turbopomp itp., do cylindrów maszyn parowych i lokomobli o różnych temperaturach par, do transformatorów jako oleje izolacyjne, w garbarstwie jako oleje garbarskie, do samochodów i motocykli, oleje emulgujące w przemyśle włókienniczym oraz oleje bezbarwne, mające zastosowanie do celów kosmetycznych i farmaceutycznych

SMARY do łożysk kulkowych, do łańcuchów i zespołów kół zebatych, wyciągów kopalnianych, żurawi, wózków oraz w przemyśle lakierniczym i farbiarskim

PARAFINĘ bezwoną do powlekania serów, impregnacji higienicznych kubków i naczyń papierowych oraz do wyrobu środków kosmetycznych i leczniczych

ASFALTY: przemysłowe do różnych celów, do zalewania kabli, akumulatorów i baterii elektrycznych, izolacyjne w budownictwie do izolacji przed wilgocią fundamentów, murów, posadzek i stropów, do izolacji rur gazowych, wodociągowych i kablowych, papowe do fabrykacji papy dachowej, drogowe do budowy nawierzchni drogowych oraz masy asfaltowe do zalewania spoin w brukach, masy kablowe „A” i „B”, „Lim bit” preparat do budowy nawierzchni drogowych na zimno

**KOPALNIE WŁASNE • GAZOCIĄGI
RAFINERIA W DROHOBYCZU
ODDZIAŁY HANDLOWE W CAŁEJ POLSCE
STACJA BUNKROWA W GDYNI
STACJE BENZYNOWE W CAŁEJ POLSCE**